

Utkast 8.2.2021

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om identifiering och registrering av djur och till vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en lag om identifiering och registrering av djur, genom vilken lagen om ett system för identifiering av djur upphävs. I lagen om animaliska biprodukter, veterinärvårdslagen, lagen om verkställighet av jordbruksstöd, lagen om djursjukdomar och lagen om verkställighet av böter föreslås ändringar av teknisk natur till följd av reformen.

I lagen föreslås bestämmelser om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag"), det vill säga EU:s djurhälsoförordning. I EU:s djurhälsoförordning har som en del av bekämpningen av djursjukdomar samlats de tidigare djurartsspecifika bestämmelserna om identifiering och spårbarhet av djur samt om registrering av anläggningar. Även om syftet med EU:s djurhälsoförordning är att harmonisera unionslagstiftningen ger den stort nationellt handlingsutrymme.

I den föreslagna lagen utnyttjas handlingsutrymmet för att registreringarna av anläggningar och sätten att märka djur ska kunna fortsätta på samma sätt som för närvarande och för att nationella åtgärder som gäller spårbarhet och registrering ska vara möjliga. I lagen föreslås bestämmelser om identifiering och registrering av djur också i syfte att säkerställa sällskapsdjurens välbefinnande, även om bestämmelser om djurs välbefinnande inte ingår i EU:s djurhälsoförordning. Förslaget innebär inga stora innehållsmässiga ändringar i principerna och åtgärderna för identifiering och registrering av djur. Lagen ska också omfatta kompletterande bestämmelser till unionens förordning om offentlig kontroll.

Det föreslås inga betydande ändringar i det gällande myndighetssystemet för tillsynen över identifiering av djur och registrering av anläggningar eller i uppgiftsfördelningen mellan myndigheterna. Uppgiftsfördelningen mellan närings-, trafik- och miljöcentralen och regionförvaltningsverket förtydligas dock. Enligt förslaget kan Tullen som ny uppgift utöva tillsyn över identifiering av djur vid EU:s inre gränser. Dessutom ska polisen i samband med övervakningen av djurtransporter kunna kontrollera att djuret åtföljs av en identitetshandling när en sådan krävs enligt lagstiftningen.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Beredning	3
1.2.1 Beredningen av EU-rättsakten	3
1.2.2 Beredningen av propositionen	4
2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll	5
2.1 EU:s djurhälsoförfordning	5
2.2 Förfordningen om offentlig kontroll	6
3 Nuläge och bedömning av nuläget	7
3.1 Lagen om ett system för identifiering av djur	7
3.2 Bedömning av nuläget	10
4 Förslagen och deras konsekvenser	11
4.1 De viktigaste förslagen	11
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	12
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser	12
4.2.2 Konsekvenser för företagen	12
4.2.3 Konsekvenser för myndigheterna	14
5 Alternativa handlingsvägar	15
6 Remissvar	16
7 Specialmotivering	16
7.1 Lagen om identifiering och registrering av djur	16
7.2 Lagen om animaliska biprodukter	39
7.3 Veterinärvårdslagen	39
7.4 Lagen om verkställighet av jordbruksstöd	39
7.5 Lagen om djursjukdomar	40
7.6 Lagen om verkställighet av böter	41
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	41
9 Ikraftträdande	42
10 Verkställighet och uppföljning	42
11 Förhållande till andra propositioner	42
11.1 Samband med andra propositioner	42
12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	42
LAGFÖRSLAG	52
Lag om identifiering och registrering av djur	52
Lag om ändring av lagen om animaliska biprodukter	65
Lag om ändring av om ändring av 2 § i veterinärvårdslagen	66
Lag om ändring av 25 § i lagen om verkställighet av jordbruksstöd	67
Lag om ändring av lagen om djursjukdomar	68
Lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter	70
PARALLELLTEXT	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
Lag om ändring av	Error! Bookmark not defined.

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

EU-lagstiftningen om identifiering och registrering av djur har varit splittrad och i huvudsak bestått av separata rättsakter för olika djurarter. Lagstiftningen har reviderats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag"), nedan *EU:s djurhälsoförordning*, som offentliggjordes den 31 mars 2016 och som huvudsakligen ska börja tillämpas från och med den 21 april 2021. Syftet med förordningen är att skapa ett harmoniserat regelverk inom unionen. Förordningen innehåller förutom bestämmelser om djursjukdomar också bestämmelser om registrering av anläggningar och vissa aktörer samt om spårbarhet av djur. Dessutom har kommissionen getts omfattande befogenhet att anta delegerade akter och genomförandeakter. Förordningen ger också stort nationellt handlingsutrymme. Till följd av reformen behöver den nationella lagstiftningen om systemet för identifiering av djur revideras.

I förslaget ingår bestämmelser om registrering av anläggningar där djur hålls och av aktörer samt identifiering och spårbarhet av djur inom ramen för handlingsutrymmet. I propositionen ingår också för säkerställande av sällskapsdjurens välbefinnande behövliga nationella bestämmelser och bemyndiganden att utfärda artspecifika ministerieförordningar om identifiering och märkning av sällskapsdjur i fråga om de arter för vilka det bedöms vara behövligt. Enligt EU:s djurhälsoförordning har medlemsstaterna rätt till vissa undantag och enligt artikel 269 får de inom sina territorier tillämpa ytterligare åtgärder eller åtgärder som är strängare än de som fastställs i förordningen vad gäller registrering och spårbarhetskrav. Dessutom innehåller förslaget bestämmelser som kompletterar EU:s bestämmelser om offentlig kontroll.

De bestämmelser som hör till tillämpningsområdet för lagen om djursjukdomar (/) utfärdas separat. Godkännande av anläggningar ingår i lagen om djursjukdomar.

1.2 Beredning

1.2.1 Beredningen av EU-rättsakten

Europeiska kommissionen publicerade den 19 september 2007 ett meddelande om en strategi för djurhälsa för EU 2007–2013. I strategin betonades förebyggande åtgärder och bevakning av djursjukdomar samt föreslogs att EU-lagstiftningen om djurhälsa skulle reformeras.

Kommissionen antog den 6 maj 2013 ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om djurhälsa (COM(2013) 260 final)

https://eur-lex.europa.eu/search.html?DTN=0260&SUB-DOM_INIT=PRE_ACTS&qid=1552459380376&typeOfActStatus=COM&DTS_SUB-DOM=PRE_ACTS&DB_TYPE_OF_ACT=com&type=advanced&DTA=2013&locale=sv
Förslaget var en del av en större helhet, som även innehöll omfattande ändringsförslag i syfte att reformera lagstiftningen om offentlig kontroll samt växtskydd och växtförökningsmaterial.

Statsrådets skrivelse (U 37/2013 rd) https://www.riksdagen.fi/SV/vaski/KasittelytiedotValtiopaiwaasia/Sidor/U_37+2013.aspx om kommissionens förslag överlämnades till riksdagen den 13 juni 2013. Finland understödde i princip förslaget, som samlar det splittrade och delvis föråldrade regelverket.

Den första behandlingen av kommissionens förslag kunde slutföras i Europaparlamentet i april 2014 och i rådet i december 2014. Förhandlingarna mellan unionsinstitutionerna, dvs. trepartsmötena, inleddes i februari 2015. Förslaget antogs i december 2015.

Efter det att EU:s djurhälsoförförordning antagits började kommissionen bereda delegerade akter och genomförandeakter, av vilka de viktigaste skulle antas enligt EU:s djurhälsoförförordning senast i april 2019. Kommissionen har fram till den xxx antagit följande delegerade akter och genomförandeakter om identifiering och registrering av djur (av vilka de opublikerade finns tillgängliga på internet-adressen <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/ALL/?uri=CELEX%3A32016R0429>

1) kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/2035 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser om anläggningar som håller landlevande djur och kläckerier samt om spårbarhet för vissa hållna landlevande djur och kläckägg, nedan *den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur*,

2) kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/688 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller djurhälsokrav för förflyttning av landlevande djur och kläckägg inom unionen, nedan *den delegerade förordningen om förflyttning av landlevande djur*,

3) kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/686 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller godkännande av anläggningar för avelsmaterial och spårbarhets- och djurhälsokrav för förflyttning av avelsmaterial från vissa hållna landlevande djur inom unionen, nedan *den delegerade förordningen om avelsmaterial från landlevande djur*,

4) kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/691 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser för vattenbruksanläggningar och transportörer av vattenlevande djur, nedan *den delegerade förordningen om vattenbruksanläggningar*,

5) kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/990 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller djurhälsokrav och krav avseende utfärdande av intyg för förflyttningar av vattenlevande djur och produkter av animaliskt ursprung från vattenlevande djur inom unionen,

6) kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/999 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller godkännande av anläggningar för avelsmaterial och spårbarhet för avelsmaterial från nötkreatur, svin, får, getter och hästdjur.

1.2.2 Beredningen av propositionen

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte den 10 september 2019 ett lagstiftningsprojekt (MMM025:00/2019) för att utreda de nationella lagstiftningsåtgärder för identifiering och registrering av djur som behövs med anledning av EU:s djurhälsoförförordning. Samtidigt fanns det skäl att utreda behovet av nationella bestämmelser om identifiering och registrering av djur i syfte att säkerställa djurens välbefinnande. I samband med reformen behövde man också granska vilka ändringar som behövs i lagen till följd av EU:s förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet, nedan *kontrollförordningen*. Uppdraget var att bereda en regeringsproposition så att lagen träder i kraft den 21 april 2021.

Syftet med projektet var att anpassa lagen om ett system för identifiering av djur så att den överensstämmer med de nämnda förordningarna inom ramen för det nationella handlingsutrymmet samt att bedöma de ytterligare nationella behov som kräver lagstiftning.

Propositionen bereddes i samarbete med Livsmedelsverket. Remissbehandlingen genomfördes

Beredningsmaterialet finns tillgängligt på jord- och skogsbruksministeriets webbplats på adressen <https://mmm.fi/hankkeet>, projektkoden är MMM025:00/2019.

2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll

2.1 EU:s djurhälsoförordning

EU:s djurhälsoförordning gäller förebyggande och bekämpning av djursjukdomar som kan överföras till djur eller till människor. Förordningen ska tillämpas på djur oberoende av om det är fråga om landlevande djur eller vattenbruksdjur som hålls av människor (hållna djur) eller om vilda djur. Förutom på djur ska EU:s djurhälsoförordning tillämpas på avelsmaterial från djur, produkter framställda av djur som är avsedda att användas som livsmedel (produkter av animaliskt ursprung), animaliska biprodukter och av dem framställda produkter samt på lokaler, transportmedel, utrustning och alla andra infektionsvägar samt material som kan vara förknippade med spridning av överförbara djursjukdomar.

Enligt skäl 107 i ingressen till EU:s djurhälsoförordning är ändamålsenlig spårbarhet en viktig del i strategin för sjukdomsbekämpning. Det bör införas krav på identifiering och registrering som är specifika för olika arter av hållna landlevande djur och avelsmaterial för att underlätta den effektiva tillämpningen av bestämmelserna för förebyggande och bekämpning av sjukdom. Motsvarande krav ska också finnas för vattenbruksdjur. Dessutom är det viktigt att möjliggöra upprättandet av ett system för identifiering och registrering av de arter för vilka sådana förfaranden för närvarande inte finns eller när förändrade omständigheter och risker motiverar detta.

Bestämmelser om registrering av anläggningar samt identifiering och spårbarhet av djur finns i del IV i EU:s djurhälsoförordning. Del IV är indelad i tre avdelningar. I dessa fastställs bestämmelser som ska tillämpas på landlevande djur som hålls av människor (inbegripet fjäderfä, bin och humlor), vattenlevande djur och andra djur.

Aktörer som håller landlevande djur eller producerar, bearbetar eller lagrar avelsmaterial ska innan de inleder verksamheten underrätta den behöriga myndigheten i enlighet med artikel 84 i EU:s djurhälsoförordning om varje sådan anläggning som de ansvarar för, för att deras anläggningar ska kunna registreras. Registreringskravet gäller också sådana uppsamlingsplatser för djur som avses i artikel 90. Myndigheten ska i enlighet med artikel 93 föra in uppgifter om anläggningar och aktörer i det register som avses i artikel 101. I artiklarna 172–173 i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs det om skyldigheten för aktörer som driver vattenbruksanläggningar att anmäla uppgifter om anläggningarna till myndigheten och i artikel 185 om myndighetens register, i vilket uppgifterna förs in. Av öppenhetsskäl ska registren även göras tillgängliga för allmänheten.

Aktörer som driver vissa typer av anläggningar ska enligt artikel 94 i EU:s djurhälsoförordning ansöka om godkännande av sin verksamhet. Kravet på godkännande gäller bl.a. anläggningar från vilka djur förflyttas till andra medlemsstater. Godkännande kan krävas också i fråga om en annan typ av anläggning för landlevande djur som utgör en betydande risk. Bestämmelser om godkännande av anläggningar finns i lagen om djursjukdomar.

Medlemsstaterna har begränsad möjlighet att undanta vissa typer av anläggningar som utgör en obetydlig risk från kravet på registrering. Kommissionen har genomförandebefogenheter för att säkerställa att ett enhetligt tillvägagångssätt iakttas vid beviljandet av sådana undantag. Registreringssystemet kan anpassas till lokala och regionala förhållanden och produktionsmodeller. De åtgärder som hänför sig till registreringen bör vara flexibla. Administrativ börda och kostnader bör undvikas.

I artiklarna 102—105 och 186 i EU:s djurhälsoförordning fastställs minimikrav avseende de uppgifter om djuren som de aktörer som driver anläggningar ska föra journal över och bevara.

I artiklarna 112—115 förutsätts det att aktörer som håller nötkreatur, får, getter, svin och hästdjur ska märka varje djur med ett fysiskt identifieringsmärke. Dessutom ska aktörerna se till att identitetshandlingen och förflyttningsdokumentet åtföljer djuren ifråga vid förflyttning av djuren mellan medlemsstaterna, när sådana handlingar krävs. Den identitetshandling för hästdjur som gäller under hästdjurets hela livstid ska alltid åtfölja djuret även inom landet. Aktörerna ska överföra behövliga uppgifter till den databas som underhålls av den behöriga myndigheten. Även andra landlevande djur än nötkreatur, får, getter, svin och hästdjur ska i enlighet med artikel 117 i EU:s djurhälsoförordning märkas med respektive djurs fysiska identifieringsmärke i enlighet med de bestämmelser som antagits av kommissionen i enlighet med artikel 118.

Enligt artikel 269 i EU:s djurhälsoförordning får medlemsstaterna inom sina territorier tillämpa ytterligare åtgärder eller åtgärder som är strängare än de som fastställs i förordningen vad gäller bl.a. registrering, godkännande, journalföring och register samt spårbarhetskrav för hållna landlevande djur och avelsmaterial. De nationella åtgärderna ska vara förenliga med de bestämmelser som fastställs i EU:s djurhälsoförordning och får inte hindra förflyttning av djur och produkter mellan medlemsstaterna eller strida mot bestämmelserna i EU:s djurhälsoförordning.

2.2 Förordningen om offentlig kontroll

EU:s djurhälsoförordning innehåller inte bestämmelser om offentlig kontroll, eftersom sådana bestämmelser fastställs inom ramen för den övergripande lagstiftningen om offentlig kontroll.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll), nedan *kontrollförordningen*, trädde i kraft den 27 april 2017 och tillämpas från och med den 14 december 2019.

Förordningen gäller säkerställande av tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel. Förordningen ersätter och upphäver Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd.

Förordningen innehåller enhetliga bestämmelser på EU-nivå med hjälp av vilka avsikten är att skapa heltäckande och enhetlig praxis för den offentliga kontrollen av hela livsmedelskedjan. Enligt förordningen bör de behöriga myndigheterna regelbundet och med lämplig frekvens utföra riskbaserad offentlig kontroll, inom alla sektorer och av alla aktörer, all verksamhet och alla djur och varor som omfattas av unionslagstiftningen om den jordbruksbaserade livsmedelskedjan. Kontroller ska i huvudsak genomföras utan förvarning. I förordningen föreskrivs om medlemsstaternas skyldighet att säkerställa tillräckliga finansiella resurser och tillsynsmyndigheternas kompetens.

Kontrollförordningen omfattar såväl offentlig kontroll, dvs. verifiering av efterlevnaden av att unionens bestämmelser och den nationella genomförandelagstiftningen, som annan offentlig verksamhet. Annan offentlig verksamhet omfattar även beviljande av olika tillstånd och utfärdande av intyg. I förordningen föreskrivs också om myndigheternas möjlighet att delegera vissa uppgifter till andra än myndigheter.

Den förteckning över exempel på tvångsmedel som tillämpas vid bristande efterlevnad är omfattande. Medlemsstaterna ska dessutom säkerställa att det finns lämpliga mekanismer för rapportering av överträdelser, och att personer som inrapporterar en överträdelse skyddas mot repressalier.

3 Nuläge och bedömning av nuläget

3.1 Lagen om ett system för identifiering av djur

Lagen om ett system för identifiering av djur (238/2010) trädde i kraft den 1 maj 2010. Lagen innehåller bestämmelser om registrering av djurhållare och djurhållningsplatser samt om identifiering och registrering av djur. Också djurförmedlare ska registrera sig. Lagen stiftades för att förhindrandet av att djursjukdomar sprids eller av att sjukdomar som sprids mellan djur och människor (zoonoser) tar sig in i livsmedelskedjan förutsätter att det finns systematisk information om djurhållningsplatserna, om de aktörer som är ansvariga för djur och om djuren på så sätt att det är möjligt att spåra djurens ursprung och förflyttningar (rörlighet) mellan olika djurhållningsplatser. Lagen innehåller bestämmelser om aktörernas anmälningsskyldighet och registrens datainnehåll.

Lagen tillämpas på alla djur med undantag av djur som lever i vilt tillstånd. Lagen tillämpas dock på hägnade vilda djur. Närmare bestämmelser om vilka djurarter som omfattas av tillämpningsområdet för lagen utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet på det sätt som Europeiska unionens lagstiftning om identifiering av djur, djurs hälsa och välbefinnande, animaliska biprodukter, folkhälsa och livsmedelssäkerhet eller den nationella lagstiftningen om djursjukdomar, zoonoser och jordbruksstöd förutsätter.

Med stöd av lagen om ett system för identifiering av djur har följande förordningar utfärdats av jord- och skogsbruksministeriet:

- Jord- och skogsbruksministeriets förordning om identifiering av nötkreatur (326/2015, ändrad genom 481/2018, 413/2020) – Jord- och skogsbruksministeriets förordning om identifiering av svin (720/2012)
- Jord- och skogsbruksministeriets förordning om identifiering av vattenbruksdjur (533/2011)
- Jord- och skogsbruksministeriets förordning om märkning och registrering av får och getter (469/2005, ändrad genom 333/2006, 356/2008 och 194/2010)

- Jord- och skogsbruksministeriets förordning om godkännande av identifieringsmärken för får och getter (1011/2005, ändrad genom 334/2006 och 58/2007)
- Jord- och skogsbruksministeriets förordning om djurförmedlarregistret (1308/2001, ändrad genom 335/2006 och 195/2010)
- Jord- och skogsbruksministeriets förordning om identifiering av hästdjur (222/2017)
- Jord- och skogsbruksministeriets förordning om identifiering av fjäderfä och vissa andra fåglar (867/2010)
- Jord- och skogsbruksministeriets förordning om identifiering av vissa djur (1123/2011)
- Jord- och skogsbruksministeriets förordning om identifiering och registrering av hundar (1/2021).

Även om lagens tillämpningsområde inte omfattar djur som lever i vilt tillstånd ska platser för utfodring av vilda djur med kadaver registreras enligt lagen när det för utfodringen används animaliska biprodukter som avses i EU:s förordning om animaliska biprodukter, dvs. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter).

Livsmedelsverket för registren i systemet för identifiering av djur. Uppgifterna förs in i landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (*informationssystemet*) som avses i lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (284/2008), nedan *informationssystemlagen*. Regionförvaltningsverken, närings-, trafik- och miljöcentralerna, kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter och livsmedelstillsynsmyndigheter och kommunalveterinärerna har rätt att använda och uppdatera uppgifter i den omfattning som deras uppgifter förutsätter.

Livsmedelsverket styr och övervakar i egenskap av myndighet inom centralförvaltningen verkställigheten av bestämmelserna och iakttagandet av dem. Tillsyn över efterlevande av lagen utövas av regionförvaltningsverket och kommunalveterinären samt i fråga om slakterier som avses i livsmedelslagen av Livsmedelsverket. På djurhållningsplatserna utförs inspektionerna av närings-, trafik- och miljöcentralen.

I lagen ingår bestämmelser om tvångsmedel vid underlåtenhet att iaktta lagen. I lagen föreskrivs dessutom att vissa gärningar är straffbara som förseelse mot lagen om ett system för identifiering av djur.

Lagens förhållande till vissa andra lagar

Lagen om djursjukdomar

Lagen om djursjukdomar (76/2021) innehåller bestämmelser om komplettering av EU:s djurshälsoförordning i syfte att bekämpa djursjukdomar. Syftet är att främja djurhälsan, trygga människors hälsa, säkerställa livsmedlens säkerhet samt trygga verksamhetsförutsättningarna för husdjursproduktionen genom att förebygga och minska förekomsten av sjukdomar och smitta som kan överföras från ett djur till ett annat eller till en människa (djursjukdomar). Skyldigheterna enligt lagen gäller djurhållare och vissa andra aktörer, såsom djurtransportörer och djurförmedlare.

Livsmedelslagen

Syftet med livsmedelslagen (/2021) är att skydda konsumentens hälsa och ekonomiska intressen, trygga livsmedelssäkerheten och en säker livsmedelshantering samt säkerställa en god hälsomässig livsmedelskvalitet och övrig kvalitet enligt livsmedelsbestämmelserna och säkerställa att informationen om livsmedlen är tillräcklig och korrekt.

Livsmedelslagen innehåller bestämmelser om krav som gäller livsmedelslokaler eller primärproduktionsställen samt om krav som gäller hälsotillståndet hos och hanteringen av djur som används för livsmedelsproduktion. Livsmedelsföretagaren ska ha den spårbarhetsinformation som avses i allmänna livsmedelsförordningen (EG) nr 178/2002 i fråga om livsmedlen och de djur som används för livsmedelsproduktion.

Lagen om transport av djur

Lagen om transport av djur (1429/2006) tillämpas på transport av levande ryggradsdjur och i tillämpliga delar på levande ryggradslösa djur. Syftet med lagen är att vid transporter och i samband med dem skydda levande djur mot skador och insjuknande samt all onödig smärta och plåga och onödigt lidande. Med transport avses förflyttning av djur med hjälp av ett eller flera transportmedel inklusive ilastning, urlastning, omlastning och vila samt andra åtgärder i samband med detta, fram till det att urlastningen av djuren är avslutad på bestämmelseorten. Regionförvaltningsverket beviljar tillstånd att transportera djur. Livsmedelsverket för ett riksomfattande register över transportörer.

Lagen om animaliska biprodukter

Lag om animaliska biprodukter (517/2015) gäller genomförande av Europeiska unionens lagstiftning om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel. Lagen innehåller bestämmelser om användning av biprodukter för utfodring av djur och om bortskaffande av biprodukter. Lagen innehåller också bestämmelser om biprodukter avsedda för utfodring av vilda djur dvs. utfodring med kadaver. Kommunalveterinären ska registrera driftansvariga som ansvarar för platser för utfodring av djur med kadaver och utövar tillsyn över de driftansvariga som han eller hon har registrerat.

Djurskyddslagen

Syftet med djurskyddslagen (247/1996) är att på bästa möjliga sätt skydda djur mot lidande, smärta och plåga. Djurskyddslagen syftar också till att främja djurens välbefinnande och god behandling av djur och den tillämpas på alla djur. På identifiering och registrering av djur tillämpas lagen om ett system för identifiering av djur och utöver vad som föreskrivs i den ska den som äger eller håller broilrar lämna uppgifter om de delar av uppfödningstallet där broilerflockar föds upp, för registrering i registret över djurhållningsplatser. Registreringen gäller för närvarande endast produktionsdjur.

Veterinärvårdslagen

Syftet med veterinärvårdslagen (765/2009) är att säkerställa tillgången och kvaliteten på veterinärtjänster som kommunerna ordnar med och tillsynen över övriga veterinärtjänster. Syftet med lagen är dessutom att säkerställa tillsynen över livsmedelssäkerheten och över djurs hälsa och välbefinnande.

Veterinärvårdslagen (765/2009) tillämpas på veterinärtjänster, på tillsynen över hygien vid primärproduktion av livsmedel av animaliskt ursprung, annan tillsyn över livsmedelssäkerheten och tillsynen över hygien vid djurhållning, på bekämpningen och förebyggandet av djursjukdomar samt på djurskyddet.

Enligt 15 § i lagen ska kommunen se till att förutsättningarna för skötseln av de tillsynsuppgifter som kommunalveterinären har enligt lag eller med stöd av lag är sådana som avses i den regionala planen och det riksomfattande programmet. Veterinärvårdslagen innehåller dessutom bestämmelser om arvode och ersättningar som tas ut för veterinärtjänster som kommunen tillhandahåller samt om planeringen av veterinärvården.

Tillämpning av lagen på Åland

Enligt 27 § 1 mom. 31 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om smittsamma sjukdomar hos husdjur. Myndighetsuppgifter i anslutning till sådana frågor sköts dock enligt 30 1 mom. 9 punkten i självstyrelselagen för Åland i stället för av riksmyndigheterna av landskapsregeringen eller av någon annan myndighet som anges i landskapslagen. Bestämmelser om skötseln i landskapet Åland av förvaltningsuppgifter som rör kontroll av identifiering och registrering av djur har utfärdats genom republikens president förordning (1540/2011). Enligt förordningen utför Statens ämbetsverk på Åland i landskapet kontroller på plats i enlighet med lagen om ett system för identifiering av djur. Livsmedelsverket ansvarar i landskapet för stickprovsurval av jordbruksföretag för kontroll.

3.2 Bedömning av nuläget

EU:s djurhälsoförordning börjar tillämpas i april 2021. Eftersom de grundläggande bestämmelserna om registrering av anläggningar och aktörer samt identifiering av djur har samlats i EU:s djurhälsoförordning och i författningar på lägre nivå som utfärdats med stöd av den, är det behövt att se över lagen om ett system för identifiering av djur.

Den gällande lagen om ett system för identifiering av djur har fungerat smidigt i och med att det på allmän nivå har föreskrivits om de uppgifter om djurhållare, djurhållningsplatser och djur som ska anmälas och föras in i registret. Närmare bestämmelser om de djurartsspecifika uppgifterna har utfärdats genom förordningar av jord- och skogsbruksministeriet i enlighet med EU:s rättsakter för de enskilda djurarterna.

EU:s nya djurhälsoförordning innehåller mer detaljerade bestämmelser om de uppgifter som ska registreras om anläggningarna och om metoder för att identifiera djuren, men medför inga särskilt stora innehållsmässiga ändringar jämfört med nuläget. De registreringar av anläggningar och sätt att märka djuren som etablerats i Finland kan fortsätta som tidigare inom ramen för det nationella handlingsutrymmet i EU:s djurhälsoförordning, men det är behövt att föreskriva om dem i den föreslagna lagen inom ramen för det nationella handlingsutrymmet i EU:s djurhälsoförordning.

Det är ändamålsenligt att utvidga tillämpningsområdet för lagen om identifiering och registrering av djur så att det också omfattar behövt identifiering och registrering av sällskapsdjur för att säkerställa djurens välbefinnande. Den gällande lagen gäller endast registrering och identifiering som behövs med tanke på spårbarheten av djursjukdomar. Att djurens välbefinnande inte omfattas av lagens tillämpningsområde har konstaterats vara ett problem när det gäller registrering av sällskapsdjur. Obligatorisk identifieringsmärkning och registrering för att säkerställa sällskapsdjurens välbefinnande främjar en ansvarsfull uppfödning och försäljning av djuren.

Till följd av reformen av förordningen om offentlig kontroll i unionen är det dessutom behövt att föreskriva om myndigheternas behörighet på det sätt som förutsätts i förordningen.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I denna proposition föreslås det att det stiftas en ny lag om identifiering och registrering av djur, som ersätter lagen om ett system för identifiering av djur. Det huvudsakliga syftet med lagen är att främja skyddet av djurs och människors hälsa, djurens välbefinnande och livsmedelssäkerheten. För att syftet ska uppnås behövs systematisk information om anläggningar för djur, om de aktörer som är ansvariga för djuren och om djuren, deras ursprung och förflyttningar. I unionslagstiftningen om djurhållning förutsätts det att djuren kan spåras.

Lagen gäller komplettering av EU:s djurhälsoförordning i fråga om registrering av anläggningar och aktörer samt identifiering av djur och spårbarhet av djur. I lagen föreslås det att det inom ramen för det nationella handlingsutrymme som EU-rättsakterna ger föreskrivs om kompletterande åtgärder och undantag i fråga om kraven på registrering av anläggningar och aktörer samt på identifiering och registrering av djur i syfte att öka flexibiliteten i verksamheten och minska den administrativa bördan. Det föreslås att det föreskrivs om de registreringar av anläggningar och sätt att märka djuren som etablerats hos oss så att de kan fortsätta på samma sätt som tidigare inom ramen för handlingsutrymmet. I sådana fall där vissa typer av anläggningar bedöms utgöra en obetydlig risk kan de undantas från registreringskraven genom jord- och skogsbruksministeriets förordning med iakttagande av kommissionens genomförandeförordning.

Nytt är att lagens tillämpningsområde utvidgas så att det också omfattar för säkerställande av sällskapsdjurens välbefinnande behövt identifiering och registrering av djur. Dessutom kommer vissa nya aktörer att omfattas av tillsynen, såsom aktörer som kommersiellt transporterar hundar, katter och frettar mellan medlemsstaterna. Nya djur som ska identifieras är hållna kameldjur och hjortdjur. Till veterinärvårdslagen fogas den föreslagna lagen, varvid kommunen har rätt att få ersättning av staten på basis av de faktiska kostnader som skötseln av tillsynsuppgifterna orsakat kommunen. Som nytt tvångsmedel införs i lagen en möjlighet att påföra den som bryter mot bestämmelserna en administrativ påföljdsavgift.

Myndighetssystemet och uppgiftsfördelningen mellan myndigheterna i den gällande lagen om ett system för identifiering av djur förblir i huvudsak oförändrade. Närings-, trafik- och miljöcentralen (nedan NTM-centralen) får utöver de kontrollbesök som ska göras på anläggningarna även ansvar för slutsatserna i fråga om tillsynen samt bedömningen av tvärvillkoren. Det bedöms att ändringen inte kommer att ha någon betydande inverkan på NTM-centralens arbetsmängd. Regionförvaltningsverkets arbetsmängd minskar till den del NTM-centralerna själva lägger fram ett påföljdsförslag för sin övervakning. Fördelen är att processen förtydligas och förenklas och att den administrativa bördan minskar. Tillsynsprocessen kommer sannolikt också att bli snabbare ur jordbrukarens synvinkel, eftersom tillsynen koncentreras till en enda myndighet. Tullen ska i egenskap av ny behörig myndighet i samband med annan övervakning vid EU:s inre gränser utöva tillsyn över identifiering av djur, närmast identitetshandlingar och förflyttningsdokument. Dessutom ska polisen i samband med övervakningen av djurtransporter kunna kontrollera att djuret åtföljs av en identitetshandling när en sådan krävs enligt lagstiftningen.

I propositionen föreslås att det i lagen om animaliska biprodukter, veterinärvårdslagen, lagen om verkställighet av jordbruksstöd, lagen om djursjukdomar och lagen om verkställighet av böter görs de ändringar av teknisk natur som följer av reformen.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Propositionen har inga direkta konsekvenser för statsfinanserna. De kostnader som hänförs sig till myndighetsuppgifterna täcks inom ramen för de anslag och årsverken som ingår i ramarna för förvaltningsområdet och i statsbudgeten.

Kostnaderna för de nya registreringar som den föreslagna lagen medför finansieras genom statsbudgeten med anslag under moment 30.20.01 (Livsmedelsverkets omkostnader, reservationsanslag 2 år). Kostnaderna bedöms vara små, och därför föreslås inga ändringar i anslaget under moment 30.20.01.

För Tullen föreslås behörighet att övervaka att bestämmelserna om identifiering och registrering av djur iaktas vid EU:s inre gränser. Tullen ska särskilt kontrollera att djur åtföljs av identitetshandlingar och förflyttningsdokumentet vid förflyttning av djur mellan medlemsstaterna. Om det upptäcks brister i samband med övervakningen, har Tullen också behörighet att besluta om behövliga tvångsmedel, såsom förbud mot förflyttning av djur. Tullens övervakning ska ske inom ramen för Tullens resurser och i samband med den övriga övervakningen av den inre marknaden, och förslaget medför inga extra kostnader för Tullen.

Propositionen har inte heller några konsekvenser för den kommunala ekonomin. Syftet med veterinärvårdslagen är att säkerställa tillsynen över livsmedelssäkerheten och över djurs hälsa och välbefinnande. Kommunerna är skyldiga att se till att det finns förutsättningarna för kommunalveterinärerna att sköta sina uppgifter. Kommunerna ska ha kommunalveterinärstjänster för skötseln av de föreskrivna uppgifterna och kommunen ska ha rätt att få ersättning av staten på basis de faktiska kostnader som skötseln av uppgifterna orsakat kommunen. Kommunalveterinärernas uppgifter förblir så gott som oförändrade. Regionförvaltningsverket tar ut avgifter till staten för dessa uppgifter.

4.2.2 Konsekvenser för företagen

År 2020 fanns det i Finland enligt Livsmedelsverkets statistik 2 985 anläggningar för svin, på vilka det fanns sammanlagt 1 082 905 svin. Antalet anläggningar för nötkreatur var 10 239 och antalet nötkreatur sammanlagt 843 102. Enligt statistiken fanns det 4 607 anläggningar för får och getter, på vilka det fanns sammanlagt 143 905 får och getter. Enligt Naturresursinstitutet fanns det 1 172 gårdar med fjäderfä, på vilka det fanns sammanlagt ca 14 359 000 fjäderfän. Det finns tills vidare inga exakta uppgifter om antalet hästdjur och hästhållare i Finland, men Finlands Hippos rf uppskattade att det fanns ca 74 300 hästar och ca 35 000 hästägare. Enligt Livsmedelsverkets statistik fanns det 9 273 registrerade anläggningar för bin och humlor. Antalet anläggningar för pälsdjur var ca 1 000. Antalet anläggningar för kameldjur var 144 och antalet anläggningar för hjortdjur 53. Det fanns 578 verksamma vattenbruksanläggningar, där det fanns sammanlagt 1 783 vattenbruksplatser. De nuvarande anmälnings- och registreringskraven i fråga om anläggningar och djur förblir i huvudsak oförändrade.

EU:s djurhälsoförfordning kommer att öka anmälnings- och registreringsskyldigheterna för vissa nya aktörer. Sådana aktörer bedöms det inte finnas i något större antal. I anslutning till djurtransporter är nya aktörer som ska registreras de förare som transporterar hov- eller klövdjur såsom hästar, fjäderfä eller kommersiellt förflyttar hundar, katter eller frettar mellan medlemsstaterna eller mellan en medlemsstat och ett tredjeland och som inte behöver ett sådant tillstånd att transportera djur som avses i lagstiftningen om djurtransporter. Enligt Livsmedelsverkets uppskattning kommer det ca 100 sådana nya aktörer årligen. Nya djurgrupper i anslutning till

registreringen av anläggningar omfattar åtminstone fåglar i fångenskap, med undantag av fåglar som hålls som sällskapsdjur i hushåll, samt produktionskaniner och renar som hålls någon annanstans än på ett renbeteslags område. När det gäller dessa kommer det uppskattningsvis ca 60–100 nya aktörer årligen. Antalet nya aktörer som genomför uppsamling av hov- och klövdjur och fjäderfån oberoende av anläggning uppgår till ca 5 stycken per år. Livsmedelsverket och regionförvaltningsverket ska i fråga om dessa nya aktörer och djurhållare vara den myndighet som för ett gemensamt register. Regionförvaltningsverket i Lappland för register över renbeteslag.

Anmälningar som gäller djurhållning och anläggningar ska göras till den behöriga myndigheten, i regel till Livsmedelsverket. Anmälningarna om anläggningar är avgiftsfria för aktörerna.

Avsikten är att en elektronisk anmälningskanal tas i bruk 2021. Man loggar in i applikationen med sina bankkoder. Den elektroniska anmälningskanalen gör det möjligt för aktörerna att göra de anmälningar som krävs för djurhållning och registrering av anläggningar med hjälp av en elektronisk applikation. Detta underlättar och förbättrar verksamheten för djurhållare och andra aktörer som ansvarar för anläggningar i och med att de får möjlighet att använda elektroniska tjänster och lösningar för anmälningar. På detta sätt säkerställs också aktörernas verksamhetsförutsättningar och rättssäkerhet, när de anmälningar som lagstiftningen förutsätter kan registreras på behörigt sätt. Utökad användning av elektroniska tjänster effektiviserar den offentliga tjänsteproduktionen och sparar gemensamma skattemedel. Användning av elektroniska tjänster är i allmänhet det lättaste och snabbaste sättet att sköta myndighetsärenden. Om aktören inte har möjlighet att göra anmälan elektroniskt, kan anmälan göras på en blankett till kommunens landsbygdsnäringsmyndighet.

För närvarande tas det enligt jord- och skogsbruksministeriets förordning om Livsmedelsverkets avgiftsbelagda prestationer i fasta avgifter ut 4,40 euro för anmälan av ett nytt nötkreatur till nötkreatursregistret när djuret registreras eller när ett märke som är avsett för tillfälligt bruk registreras, 1,20 euro för varje nytt identifieringsmärke som beställs för får och getter och 0,20 euro per registrering för anmälan till svinregistret om förflyttningar av svin och djurantal.

För beviljande av en identitetshandling för hästdjur som gäller under hästdjurets hela livstid tar Livsmedelsverket för närvarande ut en fast avgift på 156–276 euro, beroende på den tid som förflutit från det att hästen föddes till att hästen anmäldes för registrering och registreringshandlingarna kom in. Dessutom tas det ut 126 euro för duplettexemplar av identitetshandling och ersättande identitetshandling samt 76 euro för registrering i databasen av uppgifter i identitetshandlingar som utfärdats i ett annat land.

Hundar, katter och frettar som förflyttas till en annan medlemsstat behöver en identitetshandling. Priset för en identitetshandling för dessa djur som utfärdas av den officiella veterinären uppgår uppskattningsvis till ca 60–65 euro. Ett nytt krav är de identitetshandlingar och förflyttningsdokument som krävs för djur i djurutställningar och resande cirkusar när de förflyttas till en annan medlemsstat. Nivån på avgiften för identitetshandlingarna och förflyttningsdokumenten i fråga om de nya djurarterna och aktörerna har ännu inte uppskattats i euro. Avgiftens belopp beror på djurarten och dess särdrag samt på hur krävande bedömningen av om djuret uppfyller kriterierna för att få förflyttas är.

Nya skyldigheter för aktörerna i fråga om identifiering av djur gäller hållna hjorddjur och kameldjur samt anskaffning av identifieringsmärken för dem.

Godkännandet av nya djursartsspecifika identifieringsmärken är avgiftsbelagt för tillverkare eller marknadsförare som ansöker om godkännande. För närvarande kostar behandlingen av ansökan 80 euro/timme. Godkännandet av nya identifieringsmärken kostar i genomsnitt 100—200 euro/ansökan.

4.2.3 Konsekvenser för myndigheterna

Myndigheternas nuvarande uppgifter och arbetsfördelning ändras enligt förslaget inte i någon väsentlig grad. Genom propositionen kommer dock tillsynsprocessen för identifiering och registrering av djur när det gäller stickprovskontroller att ändras i någon mån mellan NTM-centralerna och regionförvaltningsverken. NTM-centralerna ska utöver de stickprovskontroller som utförs på anläggningarna även ha ansvar för meddelande av slutsatserna i fråga om tillsynen och bedömningen av tvärvillkoren samt på basis av upptäckta brister meddela förbud mot förflyttning av djur och vid behov häva förbudet. Genom denna organisering av tillsynen kan den myndighet som gjort ett kontrollbesök sköta tillsynsprocessen från början till slut. Detta förtydligar och förenklar tillsynsprocessen jämfört med nuläget, där NTM-centralens slutsatser och förbud dessutom lämnats till regionförvaltningsverket för fastställelse. Tillsynsprocessen kommer sannolikt också att bli snabbare ur jordbrukarens synvinkel, eftersom tillsynen koncentreras till en enda myndighet. Det bedöms att den föreslagna ändringen inte kommer att ha någon betydande inverkan på NTM-centralens arbetsmängd.

Den föreslagna reformen av tillsynsprocessen minskar i motsvarande grad regionförvaltningsverkets arbetsmängd när dess andel i fastställandet av slutsatser och förbud samt bedömningen av tvärvillkoren slopas. Regionförvaltningsverket ska dock ha möjlighet att på NTM-centralens vägnar enligt prövning på basis av iakttagelserna från kontrollbesök ta för bedömning sådana tillsynsobjekt där det finns allvarliga brister. I sådana fall finns det ofta brister också när det gäller djurens välbefinnande. Som ny uppgift utfärdar regionförvaltningsverket på ansökan identitetshandlingar och förflyttningsdokument för de djur i resande cirkusar och djurutställningar som förflyttas till en annan medlemsstat. Det bedöms att sådana ansökningar lämnas in mycket sällan.

Enligt propositionen kommer kommunalveterinärerna att ansvara för en del av tillsynen över djurhållningen i fråga om de nya djurarter som ska anmälas enligt EU:s djurhälsoförfordning. Nya hållna djurarter i fråga om vilka det i fortsättningen krävs att anläggningen registreras omfattar åtminstone fåglar i fångenskap (med undantag av fåglar som hålls som sällskapsdjur) samt produktionskaniner och renar som hålls någon annanstans än på ett renbeteslags område. Kommunalt veterinären får också ansvar för övervakningen av den individuella identifieringen av hållna hjorddjur och kameldjur. Övervakningen kommer i regel att ske i samband med annan tillsyn, vilket innebär att arbetsmängden till denna del ökar endast något.

Som ny myndighetsuppgift ska Tullen övervaka identifieringen av djur, i synnerhet identitetshandlingar och förflyttningsdokument, vid förflyttning av djur mellan medlemsstaterna. Dessutom ska polisen som ny uppgift i samband med transport av djur övervaka att djuret åtföljs av en identitetshandling när en sådan krävs enligt lagstiftningen, för närvarande att hästdjur åtföljs av den identitetshandling för hästdjur som gäller under hästdjurets hela livstid. De nya uppgifterna bedöms inte innebära någon betydande ökning av arbetsmängden, eftersom uppgifterna är noggrant avgränsade och utförs i samband med annan normal tillsyn.

Sammantaget förväntas antalet tillsynsobjekt inte förändras i någon betydande grad. Även om vissa nya aktörer kommer att börja omfattas av tillsynen, kommer den kontinuerliga minskningen av antalet gårdsbruksenheter sannolikt att minska antalet kontroller som utförs på gårdar med produktionsdjur. Till exempel har det totala antalet djurgårdar som ansökt om stöd minskat

stadigt varje år. År 2014 fanns det 15 170 gårdar med nötkreatur, svin, får och getter som ansökte om stöd och år 2019 endast 12 075. Ökningen av antalet djur och ökningen av gårdsstorleken innebär dock att en enskild kontroll tar längre tid. Dessa förändringar påverkar närmast den övervakning som NTM-centralerna utför på plats.

Anvisningar för och planering av tillsynen över nya anmälningspliktiga verksamheter enligt EU:s djurhälsoförförordning ökar Livsmedelsverkets arbetsmängd i det inledande skedet av lagens tillämpning i form av anvisningar, handböcker och utbildning i anslutning till tillsynen. Godkännandet av nya djurartsspecifika identifieringsmärken kan också antas medföra något mer arbete för Livsmedelsverket.

EU:s djurhälsoförförordning förutsätter också att nya aktörer övervakas och att behövliga uppgifter om verksamheten samlas in. Reformen ger inte upphov till några nya informationssystem. I fråga om uppbyggandet och utvecklandet av informationssystemen medför verkställigheten av lagen dock extra arbete. Nya uppgifter produceras i befintliga register över djurtransportörer och djurförmedlare samt djurhållare och anläggningar. Det är nödvändigt att byta ut föråldrad teknik. Övergången till elektroniska tjänster vid anmälan enligt de krav som ställs på aktörer och anläggningar i EU:s djurhälsoförförordning minskar i fortsättningen såväl myndigheternas som aktörernas arbetsmängd. Avsikten är att en ny elektronisk anmälningskanal för djurhållare tas i bruk 2021. Om det inte finns möjlighet att använda elektroniska tjänster ökar de fritt formulerade ansökningarna både myndigheternas och aktörernas manuella arbete och samtidigt ökar även risken för fel i registeruppgifterna.

Identifieringen och registreringen av hundar genomförs sannolikt 2023 och efter en övergångsperiod kommer hundarna att vara helt införda i registret först vid ingången av 2024. Kostnaderna för upprättandet av ett hundregister har preliminärt uppskattats till 316 000 euro. Eventuella behov av tilläggsanslag kommer att behandlas i det ordinarie budgetförfarandet för året i fråga. Övervakningen av identifieringen och registreringen av hundar kommer att utföras i samband med andra kontroller. I praktiken kan sådana kontroller handla om djurskyddsinspektioner som grundar sig på misstanke.

Det föreslagna nya tvångsmedlet, dvs. administrativ påföljdsavgift, föreläggs av den behöriga tillsynsmyndigheten. Rättsregistercentralen ansvarar för verkställigheten av påföljdsavgiften. Eftersom avsikten är att den föreslagna lagen och den ändring av lagen om djursjukdomar (/) som finns som bilaga till denna regeringsproposition ska träda i kraft den 21 april 2021, påförs påföljdsavgifterna för dessa båda lagars del inte under hela 2021. I det inledande skedet av tillämpningen av den föreslagna lagen och ändringen av lagen om djursjukdomar ligger tyngdpunkten på rådgivningen och på anvisningar till aktörerna, varvid påföljdsavgifter i praktiken knappast påförs. Eftersom det antal påföljdsavgifter som presenterats baserar sig på uppskattningar, kommer ett eventuellt behov av tilläggsresurser att preciseras först senare. Eventuella behov av tilläggsanslag behandlas i samband med det normala budget- och tilläggsbudgetförfarandet.

5 Alternativa handlingsvägar

Eftersom EU:s djurhälsoförförordning är direkt tillämplig lagstiftning, skulle det nationella handlingsutrymme som den ger inte behöva utnyttjas. Det alternativet ansågs dock inte ändamålsenligt. De krav på registrering av anläggningar och de sätt att märka djuren som nu tillämpas är etablerade och har visat sig fungera bra. Därför utnyttjas det handlingsutrymme som EU:s djurhälsoförförordning ger så mycket som möjligt för att den nuvarande situationen ska fortsätta.

6 Remissvar

Kompletteras i enlighet med de utlåtanden som kommit in...

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om identifiering och registrering av djur

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Tillämpningsområde. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag"), nedan *EU:s djurhälsoförordning*, innehåller bestämmelser om förebyggande och bekämpning av djursjukdomar, där bestämmelser om registrering av anläggningar och aktörer samt identifiering och spårbarhet av djur utgör en väsentlig del. Bestämmelserna finns i del IV i EU:s djurhälsoförordning och gäller landlevande djur eller avelsmaterial från dem samt vattenlevande djur. Enligt 1 mom. kompletterar lagen EU:s djurhälsoförordning i fråga om identifiering och registrering av djur.

Kraven på identifiering och registrering i EU:s djurhälsoförordning gäller huvudsakligen produktionsdjur. På förflyttning av sällskapsdjur i kommersiellt syfte från en medlemsstat till en annan eller från ett tredjeland till en medlemsstat tillämpas dock i enlighet med artikel 3.5 i EU:s djurhälsoförordning de hälsokrav som fastställs i del IV i den förordningen. I fråga om förflyttning av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte mellan medlemsländer eller från tredjeländer ska i enlighet med artikel 277 i EU:s djurhälsoförordning Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 576/2013 (förordningen om sällskapsdjur) gälla till och med den 21 april 2026, varefter EU:s djurhälsoförordning ska gälla. På sällskapsdjur som hålls i hushåll tillämpas inte de allmänna registreringskraven enligt EU:s djurhälsoförordning (skäl 24 i ingressen).

I 2 mom. föreskrivs det om behövlig identifiering och registrering av sällskapsdjur för att säkerställa deras välbefinnande. Det är fråga om en bestämmelse som utgår från nationella behov. EU:s djurhälsoförordning innehåller inte bestämmelser om djurens välbefinnande, vilket konstateras i skäl 7. Lagstiftning om djurens välbefinnande, såsom rådets förordning (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009, har i Finland genomförts genom djurskyddslagen, som dock inte gäller identifiering och registrering av djur. Storskalig uppfödning av sällskapsdjur ska enligt djurskyddslagen registreras. De föreslagna bestämmelserna överlappar inte lagstiftningen om djurens välbefinnande. Det är ändamålsenligt att nationellt föreskriva om identifiering och registrering av sällskapsdjur i den föreslagna lagen. Med sällskapsdjur avses enligt artikel 4.11 i EU:s djurhälsoförordning hållna djur av de arter som förtecknas i bilaga I till förordningen, som hålls för privata ändamål utan kommersiellt syfte.

Enligt regeringsprogrammet 2019 ska man i Finland säkerställa identifiering av hundar och katter och upprätta ett register över dem. Identifieringsmärkningen och registreringen för att säkerställa sällskapsdjurens välbefinnande främjar för sin del en ansvarsfull uppfödning och försäljning av djuren. Till exempel genom kontinuerlig och systematisk avel av hundar i syfte att sälja dem som sällskapsdjur i hushåll kan hundarnas hälsa och välbefinnande äventyras (skäl 99 i ingressen till EU:s djurhälsoförordning). Genom registreringen av sällskapsdjur blir det lättare att övervaka djurens välbefinnande och ingripa i problemsituationer.

Enligt 3 mom. gäller lagen också vilda djur när de hålls av människor. Hägnade vilda djur som hålls av människor ska således identifieras i enlighet med EU:s djurhälsoförordning. Till övriga

delar faller vilda djur utanför lagens tillämpningsområde. I enlighet med artikel 117 i EU:s djurhälsoförförordning ska hållna landlevande djur uppfylla kraven på identifiering enligt vad som är behövligt för den berörda djurarten.

På tillsynen tillämpas enligt 4 mom. kontrollförförordningen med kompletterande bestämmelser till den genom att på det sätt som förutsätts i förordningen föreskriva om bl.a. behöriga myndigheter och påföljder.

EU:s djurhälsoförförordning ger ett stort nationellt handlingsutrymme. Enligt 5 mom. föreskrivs det i lagen om de undantag som EU:s djurhälsoförförordning möjliggör samt i enlighet med artikel 269.1 d och e om ytterligare åtgärder och strängare åtgärder i fråga om registrering och spårbarhet.

2 §. Förhållande till annan lagstiftning. Enligt 1 mom. finns bestämmelser om bekämpning av djursjukdomar också i lagen om djursjukdomar. Bestämmelser om transport av levande djur finns i lagen om transport av djur.

I 2 mom. hänvisas det till djurskyddslagen (247/1996), där det bl.a. föreskrivs om behörighetskraven för den som fäster djurets identifieringsmärke. Syftet med djurskyddslagen är att skydda djur mot lidande, smärta och plåga och att främja djurens välbefinnande. Genom den föreslagna lagen främjas djurens välbefinnande genom att föreskriva djurartsspecifika krav på identifiering och registrering av sällskapsdjuren när det är behövligt att identifiera, registrera och spåra djuren. På märkning och identifiering av försöksdjur tillämpas bestämmelserna i lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål (497/2013).

2 kap. Registrering av anläggningar och aktörer

3 §. Registrering av anläggningar där landlevande djur eller avelsmaterial hålls. Enligt det föreslagna 1 mom. ska aktörer som håller landlevande djur anmäla de uppgifter om anläggningar för landlevande djur och avelsmaterial från dem som avses i artikel 84 i EU:s djurhälsoförförordning för införande i det register som avses i artikel 101.

Anmälan för registrering behöver inte göras separat om de anläggningar för vilka godkännande krävs. För spermasamlingsstationer eller embryosamlingsgrupper krävs det även i framtiden godkännande enligt lagen om djursjukdomar. Anmälan om anläggningar där renar hålls behöver inte heller göras i fråga om renar som hålls på ett renbeteslags område enligt renskötsellagen.

Med anläggning avses enligt artikel 4.27 i EU:s djurhälsoförförordning en fastighet, byggnad eller vid utedrift miljö eller plats där djur eller avelsmaterial hålls på tillfällig eller permanent basis, med undantag av hushåll där sällskapsdjur hålls och veterinärmottagningar eller veterinärkliniker. Med avelsmaterial avses enligt artikel 4.28 i EU:s djurhälsoförförordning sädesvätska, oocyter och embryon avsedda för artificiell reproduktion samt kläckägg.

Enligt artikel 93 ska en behörig myndighet föra in en anläggning i registret, om aktören har lämnat de uppgifter som krävs.

Till registret ska lämnas uppgifter om bl.a. aktörens namn och adress, anläggningens läge och en beskrivning av dess utformning, djurarterna, antalet djur samt anläggningens kapacitet, anläggningens typ och övriga uppgifter om anläggningen som är relevanta för fastställande av vilken risk den utgör. Genom bestämmelserna i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur kompletteras de uppgifter om anläggningar som ska föras in i re-

gistret (registreringskraven i del II avdelningarna I och II i förordningen). I registret över anläggningar för avelsmaterial införs åtminstone de uppgifter som avses i artikel 6.2 i den delegerade förordningen om avelsmaterial från landlevande djur.

Anmälan om anläggningarna ska göras till Livsmedelsverket. Via en elektroniska anmälningsskanal kan djurhållarna själva förvalta sina egna uppgifter när det gäller aktörens registrering och anläggningens signum. Den elektroniska anmälningsskanalen kan användas dygnet runt med aktörens egna koder. Om det inte är möjligt att göra anmälan elektroniskt, kan anmälan göras på en blankett som lämnas in till kommunens landsbygdsnäringsmyndighet (lagen om anordnande av landsbygdsförvaltningen i kommunerna (210/2010), 1 §).

Aktören ansvarar för att de uppgifter som krävs lämnas innan verksamheten inleds. Aktören ska också göra en anmälan om förändringar i de uppgifter som lämnats samt om upphörande med verksamheten.

Enligt 2 mom. gäller kravet på anmälan om anläggningar för avelsmaterial inte artificiell reproduktion av anläggningens egna djur eller djur som anläggningen innehar med avelsmaterial från djur på samma anläggning.

Enligt 3 mom. får närmare bestämmelser om undantag från registreringsskyldigheten för anläggningar utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. En medlemsstat kan i enlighet med kommissionens genomförandeakt från registreringskravet undanta sådana typer av anläggningar (artikel 86.2) som utgör en obetydlig risk (artikel 85). Ett undantag från registreringsskyldigheten förutsätter att kommissionen ur sin egen synvinkel har bedömt att vissa typer av anläggningar utgör en obetydlig risk och genom en genomförandeförordning fastställt bestämmelser om sådana typer av anläggningar. Därefter ska medlemsstaten besluta om risken är obetydlig även ur nationell synvinkel och om den ska tillämpa det undantag som kommissionen möjliggör. En medlemsstat kan alltså fortfarande kräva registrering om den anser att risken inte är obetydlig. Risken kan variera mellan medlemsstaterna.

4 §. Registrering av djurförmedlare samt av aktörer som genomför uppsamling oberoende av en anläggning. Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen ska djurförmedlare som förmedlar hov- och klövdjur och fjäderfä samt aktörer som genomför uppsamling av hov- och klövdjur och fjäderfä oberoende av en anläggning innan verksamheten inleds till regionförvaltningsverket anmäla uppgifter om sin verksamhet i enlighet med artikel 90 i EU:s djurhälsoförordning. Aktören ska också göra en anmälan om ändringar i de uppgifter som lämnats samt om upphörande med verksamheten.

Bestämmelser om kraven på registrering av djurförmedlare finns i 8—9 § i den gällande lagen. Aktörer som genomför uppsamling av djur oberoende av en anläggning är ett nytt begrepp som också inbegriper djurförmedlare. Med uppsamling avses enligt artikel 4.49 i EU:s djurhälsoförordning uppsamling av hållna landlevande djur från fler än en anläggning för en kortare period än den uppehållsperiod som krävs för den berörda djurarten.

Enligt 2 mom. får närmare bestämmelser om undantag från aktörernas registreringsskyldighet utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. En medlemsstat får i enlighet med kommissionens genomförandeakt från registreringskravet undanta sådana typer av aktörer (artikel 92.2) som utgör en obetydlig risk (artikel 91). Bedömningen av undantaget sker på samma sätt som i motiveringen till 3 § 3 mom.

5 §. Registrering av vattenbruksanläggningar. Enligt 1 mom. ska aktören till NTM-centralen för registrering anmäla sådana vattenbruksanläggningar som inte kräver godkännande enligt

artiklarna 176—179 i EU:s djurhälsoförförordning och 43 § i lagen om djursjukdomar. Bestämmelser om de uppgifter som ska anmälas finns i artikel 172.1 i EU:s djurhälsoförförordning och uppgifterna förs in i det register som avses i artikel 185 i den förordningen.

Enligt artikel 174 i EU:s djurhälsoförförordning får man i enlighet med en genomförandeakt av kommissionen göra undantag från registreringsskyldigheten om den risk vattenbruksanläggningen utgör är obetydlig. Närmare bestämmelser om undantag får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet inom de gränser som anges i genomförandeakten. Bedömningen av undantaget sker på samma sätt som i motiveringen till 3 § 3 mom.

6 §. Registrering av transportörer av vissa djur. Nya registreringsskyldiga är de som mellan unionens medlemsstater eller till tredjeländer transporterar hov- och klövdjur eller i kommersiellt syfte hundar, katter eller frettar. Uppgifter om dessa transporter ska anmälas till regionförvaltningsverket för registrering.

Skyldigheten grundar sig i fråga om hov- och klövdjur på artikel 87 i EU:s djurhälsoförförordning och i fråga om katter, hundar och frettar på artikel 3 i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur och artikel 3.5 i EU:s djurhälsoförförordning. Till exempel transport av en egen häst från Finland till ett annat land kräver inte tillstånd, men ska anmälas för registrering. Transporter av andra hov- och klövdjur än hästdjur från ett land till ett annat hänför sig i allmänhet till kommersiell verksamhet, som är tillståndspliktig enligt lagstiftningen om djurtransporter.

7 §. Skyldighet att föra och bevara journaler. Paragrafen motsvarar i stor utsträckning 21 § i den gällande lagen. I 1 mom. föreslås bestämmelser om aktörens skyldighet att föra journal över och bevara de uppgifter om anläggningarna och verksamheten som det föreskrivs om i artiklarna 102—105 och 186 i EU:s djurhälsoförförordning. Uppgifter krävs om anläggningens djur, förflyttningar av djur och dokument som hänför sig till förflyttningar, dödligheten för djur, biosäkerhetsåtgärder och resultaten av djurhälsobesök. Likaså ska uppgifter, identifieringsuppgifter och uppgifter om lagring i fråga om donatordjuren för avelsmaterial journalföras och bevaras. Även i fråga om vattenbruksdjur ska uppgifter med motsvarande innehåll journalföras och bevaras i enlighet med artikel 186 i EU:s djurhälsoförförordning. Närmare bestämmelser om kraven på att föra journal över och bevara uppgifter finns i del II avdelning III i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur, i del II i den delegerade förordningen om avelsmaterial från landlevande djur och i del II i den delegerade förordningen om vattenbruksanläggningar.

Att föra journal över och bevara uppgifter om anläggningarna och djuren är av avgörande betydelse för att säkerställa att djuren kan spåras. Aktören ska bevara uppgifterna i minst tre år (artiklarna 102.3 b och 186.3 c i EU:s djurhälsoförförordning).

Enligt 2 mom. utfärdas närmare bestämmelser om de undantag som en medlemsstat får besluta om i enlighet med kommissionens genomförandeförordning genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

3 kap. Djurs spårbarhet

8 §. Allmänna krav på identifiering av djur. Enligt skäl 108 i ingressen till EU:s djurhälsoförförordning är det för vissa djurarter viktigt att kunna spåra enskilda djur eller grupper. Därför bör djuret märkas med ett fysiskt identifieringsmärke. Det kan vara fråga om ett märke, mikrochip eller annat identifieringsmärke som gör att märkningen kan ses eller upptäckas på dess kropp och inte lätt kan avlägsnas.

I 1 mom. föreslås bestämmelser om att aktören ansvarar för att märka djur som han eller hon äger eller innehar med ett fysiskt identifieringsmärke på det sätt som föreskrivs i denna lag, i EU:s djurhälsoförförordning och med stöd av dem. I 112—117 § i EU:s djurhälsoförförordning föreskrivs det om aktörernas skyldighet avseende identifiering av djur. Enligt 23 § i djurskyddsförförordningen (396/1996) får ett djur märkas endast av en kompetent person och vissa djur endast av en veterinär. Med en kompetent person avses i djurskyddsförförordningen en person som har tillräckliga kunskaper i den teknik som används för vidtagande av åtgärden och tillräcklig skicklighet i att vidta åtgärden. Till exempel inoperering av chips på ett djur kräver kompetens uttryckligen för att inoperera chips.

Enligt 2 mom. ska Livsmedelsverket, liksom enligt 18 § i den gällande lagen, godkänna identifieringsmärken som används för märkning av djur separat för varje djurart på ansökan av tillverkaren eller marknadsföraren.

Enligt 3 mom. ska Livsmedelsverket hålla uppgifterna om godkända identifieringsmärken offentligt tillgängliga. Bestämmelser om detta finns i artikel 111 första stycket c i EU:s djurhälsoförförordning.

9 §. Identifiering av nötkreatur. I 1 mom. föreslås bestämmelser om identifiering av nötkreatur. Enligt artikel 38 i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur ska nötkreatur identifieras genom att ett identifieringsmärke fästs vid vartdera örat på djuret, och synligt, läsbart och outplånligt visar djurets identitetskod. Vid det ena örat fästs ett konventionellt öronmärke, men vid det andra örat ska ett elektroniskt öronmärke fästas. Skyldigheten att ersätta det ena konventionella öronmärket med ett elektroniskt öronmärke genomförs nationellt med stöd av artikel 38.2 a i den delegerade förordningen. Kravet på att använda ett elektroniskt identifieringsmärke som andra öronmärke finns redan i jord- och skogsbruksministeriets gällande förordning om identifiering av nötkreatur (326/2015, ändr. 413/2020).

Enligt artikel 84.1 b i EU:s djurhälsoförförordning ska aktörerna till registret lämna uppgifter även om kategorier och arter av landlevande djur. Utöver öronmärket behövs det noggrannare identifiering av nötkreatur också på grund av ras, kön, användningsändamål eller produktionsform bl.a. för utbetalning av djurbidrag. Som stöd betalas bl.a. bidrag för mjölkkor och tjurbidrag.

Enligt 2 mom. får närmare bestämmelser om identifiering av och identifieringsmärken för och metoder för identifiering av djur utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Med stöd av artikel 118 i EU:s djurhälsoförförordning har kommissionen befogenhet att anta akter om närmare krav för identifieringsmärken och identifieringsmetoder (punkt 1) samt om undantag och särskilda bestämmelser för vissa kategorier djur eller om omständigheter och villkor för sådana undantag (punkt 2). För genomförande och tillämpning av dessa krav eller undantag och villkor får närmare bestämmelser utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet med beaktande av även de ytterligare åtgärder eller strängare krav i fråga om spårbarhet som artikel 269 i EU:s djurhälsoförförordning möjliggör.

10 §. Identifiering av får och getter. Får och getter ska i enlighet med artiklarna 45.2 och 48 i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur identifieras med ett konventionellt öronmärke som fästs på vartdera örat, men aktören får ersätta ett av de konventionella öronmärkena med ett elektroniskt öronmärke. Öronmärket ska synligt, läsbart och outplånligt visa djurets identifikationskod.

Kravet överensstämmer med jord- och skogsbruksministeriets gällande förordning om märkning och registrering av får och getter (469/2005) och uppfyller kraven i artikel 48.1 i den delegerade förordningen. Enligt Naturresursinstitutets uppskattning fanns det år 2019 ca 143 000

får och 5 900 getter i Finland. Nämnda artikel 48 gäller får och getter som inte är avsedda att förflyttas till en annan medlemsstat.

Avsikten är inte att i Finland ta i bruk sådana karledsband, bolustranspondrar, injicerbara transpondrar eller sådana elektroniska öronmärken på djurets vartdera öra som artiklarna 45 och 48 i den delegerade förordningen möjliggör. Artikel 269 i EU:s djurhälsoförordning gör det möjligt att genom nationella bestämmelser införa ytterligare åtgärder och strängare krav i fråga om spårbarhet av djur. Inom ramen för det nationella handlingsutrymmet har det ansetts ändamålsenligt att bibehålla nuläget när det gäller märkning av får och getter och att använda öronmärken.

I 2 mom. föreskrivs att om avsikten är att ett djur före 12 månaders ålder förflyttas från en anläggning, även från en annan än anläggning än födelseanläggningen, direkt till ett slakteri, ska det märkas med ett konventionellt öronmärke som innehåller djurets identitetskod och som fästs åtminstone vid det ena örat.

Individuell identifiering av får är viktigt bl.a. för övervakningen av sjukdomen scrapie. Enligt 12 § i jord- och skogsbruksministeriets förordning om bekämpning av TSE hos får och getter (763/2016) ska alla får eller getter som är äldre än 18 månader och som har dött eller avlivats och som har levererats till en anläggning som har godkänts med stöd av lagen om animaliska biprodukter (517/2015) undersökas. Djuret ska kunna identifieras individuellt för att anläggningar där djurets hållits och förflyttningar av djuret ska kunna spåras vid ett eventuellt positivt resultat.

Enligt 3 mom. får närmare bestämmelser om identifiering av och identifieringsmärken för och metoder för identifiering av djur utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Behov kan uppstå bl.a. med anledning av kraven och undantagen i de delegerade förordningar som antas med stöd av artikel 118 i EU:s djurhälsoförordning med beaktande av de ytterligare åtgärder eller strängare åtgärder vad gäller spårbarhetskraven som artikel 269 i EU:s djurhälsoförordning möjliggör.

11 §. Identifiering av svin.

Enligt 1 mom. ska aktörerna märka varje svin i enlighet med artikel 52.1 i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur. Djuret ska märkas med öronmärke eller tatuering, som ska innehålla det unika registreringsnumret för födelseanläggningen eller för den sista anläggningen i en godkänd produktionskedja. Genom identifiering av varje anläggning säkerställs det att svinen kan spåras.

Ett konventionellt eller elektroniskt öronmärke som innehåller det unika registreringsnumret för födelseanläggningen eller för den sista anläggningen i produktionskedjan fästs vid djurets öra i enlighet med artikel 52.1 a i den delegerade förordningen eller så tatueras registreringsnumret på djurets öra eller yttre sidan av låret i enlighet med led b i nämnda artikel. Detsamma gäller också märkning av hägnade vildsvin. De föreslagna märkningskraven motsvarar jord- och skogsbruksministeriets gällande förordning om identifiering av svin (720/2012).

I enlighet med artikel 93 andra stycket i EU:s djurhälsoförordning ska Livsmedelsverket tilldela anläggningen ett unikt registreringsnummer. När uppgifterna om anläggningen anmäls till Livsmedelsverket via en elektronisk anmälningskanal ger applikationen djurhållaren ett registreringsnummer och behövliga koder.

En ny möjlighet är att märka svin med registreringsnumret för den sista anläggningen i en godkänd produktionskedja inom en integrerad produktionskedja. Livsmedelsverket godkänner produktionskedjan. Med distributionskedja (i denna proposition produktionskedja) avses enligt artikel 2.26 i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur en integrerad produktionskedja med en gemensam hälsostatus vad gäller förtecknade sjukdomar som består av ett samarbetande nätverk av specialiserade anläggningar som godkänts av den behöriga myndigheten med avseende på tillämpningen av artikel 53 och mellan vilka svin flyttas för att slutföra produktionscykeln. Till exempel slaktsvinstall och suggstall kan bilda en enhetlig produktionskedja även om de svinstallen har olika aktörer. Produktionskedjan är sluten på så sätt att inga djur utanför den kommer in eller lämnar den.

Enligt 2 mom. ska ett djur som inte hör till en godkänd produktionskedja innan det överläts till slakttransport dessutom märkas genom att en s.k. slaktmärkning tatueras på mitten av ryggen eller på sidan, på vardera sidan av mittlinjen. Om djuret överläts till slakttransport direkt från födelseanläggningen, kan djuret förses enbart med slaktmärkning. Hägnade vildsvin får överlätas till slakttransport utan en slaktmärkning.

Enligt 3 mom. ska Livsmedelsverket föra en förteckning över de produktionskedjor som verket godkänt.

Enligt 4 mom. får närmare bestämmelser om identifiering av och identifieringsmärken för och metoder för identifiering av djur utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Behov kan uppstå bl.a. med anledning av kraven och undantagen i de delegerade förordningar som antas med stöd av artikel 118 i EU:s djurhälsoförordning med beaktande av de ytterligare åtgärder eller strängare åtgärder vad gäller spårbarhetskraven som artikel 269 i EU:s djurhälsoförordning möjliggör.

12 §. Identifiering av hästdjur. Hästdjur ska i enlighet med artikel 58.1 i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur identifieras med en injicerbar transponder, dvs. ett chips, och med en i artikel 65 avsedd identitetshandling för hästdjur som gäller under hästdjurets hela livstid. Bestämmelsen motsvarar de gällande kraven på identifiering av hästdjur (jord- och skogsbruksministeriets förordning om identifiering och märkning av hästdjur). Enligt 23 § 1 mom. i djurskyddsförordningen får ett mikrochips inopereras på hästar endast av en kompetent person. Identitetshandlingar för hästdjur i Finland beviljas av Finlands Hippos rf, Suomen Irlannincobyhdistys FSIC ry och Eestin Raskaat Vetohevoset ry. Finlands Hippos rf beviljar såsom bemyndigad av Livsmedelsverket även identitetshandlingar för hästdjur som inte godkänts för införande i en stambok.

Enligt 2 mom. utfärdas bestämmelser om tidsfristen för ansökan om den identitetshandling för hästdjur som gäller under hästdjurets hela livstid genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Dessutom får närmare bestämmelser om identifiering av, identifieringsmärken för och metoder för identifiering av djur utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Behov av att utfärda närmare bestämmelser kan uppstå bl.a. med anledning av kraven och undantagen i de delegerade förordningar som antas med stöd av artikel 118 i EU:s djurhälsoförordning med beaktande av de ytterligare åtgärder eller strängare åtgärder vad gäller spårbarhetskraven som artikel 269 i EU:s djurhälsoförordning möjliggör.

13 §. Identifiering av hållna kameldjur och hjortdjur.

Älgar, hjortar och renar är hjortdjur. Alpacka och lama är kameldjur. Enligt artikel 117 i EU:s djurhälsoförförordning ska andra hållna landlevande djur än nötkreatur, får, getter, svin och hästdjur identifieras antingen var för sig eller i grupp, när detta krävs enligt en delegerad akt eller genomförandeakt av kommissionen.

I 1 mom. föreslås med hänvisning till artikel 73 i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur att kameldjur och hjortdjur som föds på anläggningen, med undantag för renar som hålls inom renskötselområdet, märks med ett konventionellt örönmärke eller en injicerbar transponder med djurets identitetskod. Enligt artikel 73.3 a i den delegerade förordningen ska aktörer som driver anläggningar som håller kameldjur och hjortdjur säkerställa att identifieringsmärken anbringas på dessa djur på födelseanläggningen. Kravet på märkning gäller således djur som föds.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om undantag från märkning av hjortdjur i enlighet med kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/xx.

Om renar hålls utanför renskötselområdet, permanent eller tillfälligt, ska de märkas med ett konventionellt örönmärke eller en injicerbar transponder med identitetskod i enlighet med den föreslagna paragrafen.

Enligt 3 mom. får närmare bestämmelser om identifiering av och identifieringsmärken för och metoder för identifiering av djur samt om undantag som gäller märkning av hjortdjur utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Behov kan uppstå bl.a. med anledning av kraven och undantagen i de rättsakter som antas med stöd av artikel 118 i EU:s djurhälsoförförordning med beaktande av de ytterligare åtgärder eller strängare åtgärder vad gäller spårbarhetskraven som artikel 269 i EU:s djurhälsoförförordning möjliggör.

14 §. Identifiering av renar inom renskötselområdet. I artikel 74 i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur föreskrivs det om undantag för aktörer som håller renar inom renskötselområdet. Enligt den ska aktörer som håller renar säkerställa att de djur som hålls på deras anläggningar var och en identifieras genom en alternativ metod som godkänts av den behöriga myndigheten i medlemsstaten.

Enligt 1 mom. ska renar inom renskötselområdet märkas i enlighet med nuvarande praxis med ägarens renmärke på det sätt som föreskrivs i renskötsellagen och med stöd av den. Varje ren ska märkas med ägarens örönmärke på örat, och renarna ska inte ha något individuellt märke. Varje renägare får ha endast ett renmärke. I 16 § i renskötselförordningen (883/1990) finns det närmare bestämmelser om hur ett renmärke görs. Regionförvaltningsverket i Lappland utövar tillsyn över efterlevnaden av renskötsellagen (52 § i renskötsellagen).

Inom renskötselområdet betraktas renbeteslaget som renarnas anläggning. Enligt 6 § i renskötsellagen bildar de renägare som bor inom renskötselområdet och vilkas renar sköts inom ett renbeteslags område (*delägare*) ett renbeteslag. Ett renbeteslag är en i speciallagstiftningen definierad sammanslutning som sköter offentliga förvaltningsuppgifter (t.ex. när renbeteslaget beslutar om minskning av renantalet). När det dock är fråga om det faktiska bedrivandet av renhushållning, dvs. ekonomisk verksamhet, är renbeteslaget näringsidkare och inte en sammanslutning som utför offentliga förvaltningsuppgifter.

Enligt 2 mom. ska ett renbeteslag uppgöra en förteckning över de renar som ägs av delägare i renbeteslaget (30 § i renskötsellagen). I renlängden antecknas vilka renar varje renägare har enligt antal. Renbeteslagsföreningen för enligt 19 § i renskötselförordningen en förteckning

över renmärken som används och renbeteslaget för en förteckning över sina delägars renmärken. Tävlingsrenarna har dessutom Renbeteslagsföreningens öronmärke (piltta) och är registrerade i föreningens register.

Enligt 1 § i renskötselbalken för Regionförvaltningsverket i Lappland över renbeteslagen ett register, i vilket ska antecknas renbeteslagets namn och adress, verksamhetsområdets gränser samt renvärdens och vicevärdens namn. Till registret ska fogas en karta, på vilken gränserna för renbeteslagens verksamhetsområden finns angivna. Renbeteslag finns i landskapen Lappland, Kajanaland och Norra Österbotten. Renbeteslaget ska meddela Regionförvaltningsverket i Lappland om ärenden som ska antecknas i registret. Registret över renbeteslag finns på webben <http://www.avi.fi/web/avi/avi-lappi-porontoitoasiat>.

Enligt 3 mom. får närmare bestämmelser om uppgörande av renlängden och om de anteckningar som ska göras i den utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

15 §. Identifiering av sällskapsdjur. Bestämmelser om sällskapsdjur som behöver identifieras, märkas och registreras utfärdas enligt djurart genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Med sällskapsdjur avses enligt artikel 4.11 i EU:s djurhälsoförordning hållna djur av de arter som förtecknas i bilaga I till förordningen, som hålls för privata ändamål utan kommersiellt syfte.

Det är fråga om en nationell bestämmelse för att säkerställa sällskapsdjurens välbefinnande. På sällskapsdjur som hålls i hushåll tillämpas inte de allmänna registreringskraven enligt EU:s djurhälsoförordning (skäl 24 i ingressen), men också att skydda djurs hälsa (t.ex. för att bekämpa rabies) är det nödvändigt att registrera sällskapsdjur. EU:s djurhälsoförordning innehåller inte bestämmelser om djurens välbefinnande, vilket konstateras i skäl 7. Djurskyddslagen innehåller inte bestämmelser om identifiering och registrering av djur. Därför föreslås det att en grundläggande bestämmelse om identifiering av sällskapsdjur tas in i den föreslagna lagen.

Enligt regeringsprogrammet 2019 ska man i Finland säkerställa identifiering av hundar och katter och upprätta ett register över dem. Identifieringsmärkningen och registreringen för att säkerställa sällskapsdjurens välbefinnande främjar för sin del en ansvarsfull uppfödning och försäljning av djuren. Dessutom är det mer sannolikt att en ägare till ett sällskapsdjur som rymt eller annars sprungit iväg hittas, om djuret är identifierat och registrerat. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om identifiering och registrering av hundar har beretts i enlighet med regeringsprogrammet med stöd av den gällande lagen om ett system för identifiering av djur.

16 §. Undantag som beviljas aktörer som driver avgränsade anläggningar och aktörer som håller djur för vissa särskilda ändamål. Det föreslås att regionförvaltningsverket på ansökan kan bevilja aktörer tillstånd att märka djuren på avgränsade anläggningar och nötkreatur, svin eller får och getter som hålls för kulturella, historiska, vetenskapliga, fritidsrelaterade eller idrottsliga ändamål på ett avvikande sätt från kraven på identifiering av djuren, i enlighet med artiklarna 39—40, 47 och 54 i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur.

Avgränsade anläggningar definieras i artikel 4.48 i EU:s djurhälsoförordning. På avgränsade anläggningar hålls djur bl.a. för utställningar eller forskning, såsom djuren i djurparker eller laboratoriedjuren. För kulturella ändamål kan djur användas t.ex. vid produktion av filmer. I Spanien har tjurar använts vid tjurfäktningar.

17 §. Förflyttning av får och getter samt svin inom finskt territorium. I paragrafen föreskrivs det att om uppgifterna om får, getter och svin finns i databasen, behövs inget separat förflyttningsdokument för förflyttning av djuren inom finskt territorium.

18 §. Identitetshandlingar för djur vid förflyttning till en annan medlemsstat. Enligt 1 mom. 1 punkten ska hundar, katter och frettar vid förflyttning till en annan medlemsstat i enlighet med artikel 71 i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur åtföljas av en identitetshandling enligt förordningen om sällskapsdjur, ett s.k. pass för sällskapsdjur. Enligt artikel 22 i förordningen om sällskapsdjur ska identitetshandlingen för ett sällskapsdjur utfärdas av en förordnad veterinär.

Enligt 1 mom. 2 punkten ska djur i resande cirkusar och djurföreställningar vid förflyttning till en annan medlemsstat åtföljas av en identitetshandling eller ett förflyttningsdokument, vilka utfärdas av regionförvaltningsverket på ansökan. Kravet på identitetshandling gäller dock enligt artikel 78 i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur inte förflyttning av hästdjur, fåglar, hundar, katter, illrar, hardjur och gnagare. Kravet på förflyttningsdokument gäller enligt artikel 77 inte förflyttning av hardjur, gnagare, honungsbin och humlor.

Enligt 2 mom. ska den som förflyttar djur till en annan medlemsstat ansvara för att de krav som ställs på djuren uppfylls.

Enligt 3 mom. får närmare bestämmelser om identitetshandlingar och förflyttningsdokument utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

19 §. Anmälan om döda idisslare. Enligt paragrafen är bearbetningsanläggningar och godkända förbränningsanläggningar som tar emot sådant kategori 1- och kategori 2-material som avses i lagen om animaliska biprodukter skyldiga att till Livsmedelsverkets djurdatasystem anmäla när döda idisslare tas emot på anläggningen. Förslaget motsvarar 13 § i den gällande lagen i fråga om bearbetningsanläggningar som tar emot kategori 1-material. I fortsättningen ska också bearbetningsanläggningar som tar emot kategori 2-material och godkända förbränningsanläggningar vara skyldiga att göra en anmälan.

Med tanke på spårbarheten är det viktigt att det i fråga om alla de djur som producenten har gjort en anmälan om bortskaffande av när de lämnar gården som kadaver för bortskaffande också i bearbetnings- och förbränningsanläggningar görs en anmälan direkt till registret.

4 kap. Behöriga myndigheter

20 §. Livsmedelsverket. Enligt 1 mom. ska Livsmedelsverket planera, styra och utveckla identifieringen och registreringen av djur på nationell nivå. Livsmedelsverket planerar, styr, utvecklar och övervakar i egenskap av myndighet inom centralförvaltningen verkställigheten av bestämmelserna och iakttagandet av dem. Momentet motsvarar 24 § 1 mom. i den gällande lagen. Livsmedelsverket är en sådan central myndighet som avses i artikel 3.3 a i kontrollförordningen.

Enligt 2 mom. har Livsmedelsverket tillsyn över efterlevnaden av bestämmelserna vid de slakterier där verket utövar tillsyn enligt livsmedelslagstiftningen. Bestämmelsen motsvarar 24 § 2 mom. i den gällande lagen.

Enligt 3 mom. ska Livsmedelsverket utarbeta en riksomfattande tillsynsplan, som är en del av den fleråriga nationella kontrollplanen enligt artikel 109 i kontrollförordningen. Med hjälp av den riksomfattande tillsynsplanen kan Livsmedelsverket styra de andra behöriga myndigheterna att agera i enlighet med de principer, mål och prioriteringar som anges för tillsynsverksamheten.

Tillsynsplanens primära syfte är att styra tillsynen och främja planmässigheten i tillsynen samt öppenheten gentemot näringsidkarna.

Livsmedelsverket ansvarar också för statistikföringen och rapporteringen i fråga om den verksamhet som hänför sig till identifiering och registrering av djur. Livsmedelsverket ska vara den i artikel 4.2 b i kontrollförordningen avsedda myndighet som ska samordna samarbetet med kommissionen och övriga medlemsstater, och det förbindelseorgan som avses i artikel 103 i kontrollförordningen. Livsmedelsverket ska också ansvara för den årliga rapport enligt artikel 113 i kontrollförordningen som ska lämnas till kommissionen.

21 §. Regionförvaltningsverket. Enligt 1 mom. ska regionförvaltningsverket styra och ha tillsyn över efterlevnaden av bestämmelserna inom sitt verksamhetsområde. Bestämmelsen motsvarar till sitt sakinnehåll 24 § 3 mom. i den gällande lagen. Den offentliga kontrollen och annan offentlig verksamhet ska ordnas i enlighet med kontrollförordningen.

Enligt 2 mom. ska regionförvaltningsverket utarbeta en regional plan som baserar sig på den riksomfattande planen. Till exempel ska tillsynsobjekt, inspektioner och kontrollfrekvenser fastställas noggrannare i de tillsynsplaner som de regionala och lokala myndigheterna utarbetar. Regionförvaltningsverket ska ha tillsyn över att bestämmelserna följs vid de renslakterier där verket utövar tillsyn enligt livsmedelslagstiftningen.

Dessutom ska regionförvaltningsverket ansvara för de uppgifter som i unionslagstiftningen föreskrivs för medlemsstaterna och den behöriga myndigheten, om inte något annat anges i denna lag. I EU:s djurhälsoförförordning, kontrollförordningen och de delegerade akter och genomförandeakter som antas med stöd av dem föreskrivs flera uppgifter som medlemsstaterna och den behöriga myndigheten ska utföra, till följd av vilka den som ansvarar för utförandet av uppgifterna ska utses så att inga luckor uppstår. Då är regionförvaltningsverket den myndighet som har hand om medlemsstatens och den behöriga myndighetens uppgifter, om inte något annat särskilt anges i lagen.

22 §. Närings-, trafik- och miljöcentralen. Enligt 3 § 1 mom. 6 punkten i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna sköter centralerna de uppgifter som särskilt föreskrivits för dem bl.a. inom det verksamhetsområde som utgörs av systemet för identifiering av djur.

NTM-centralerna ska inom sitt verksamhetsområde utföra inspektioner på anläggningar för djur på plats och även i övrigt ha tillsyn över efterlevnaden över bestämmelserna om identifiering och registrering av djur i enlighet med kontrollförordningen. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak 24 § 5 mom. i den gällande lagen. Avsikten är dessutom att förtydliga tillsynsprocessen mellan NTM-centralen och regionförvaltningsverket så att NTM-centralen i fortsättningen också ska lägga fram ett förslag till påföljd i fråga om tvärvillkoren.

NTM-centralerna ska sköta sina uppgifter enligt vad som årligen avtalas i resultatmålshandlingen mellan NTM-centralerna och de ministerier som styr dem. Jord- och skogsbruksministeriet har för den praktiska beredningen av resultatmålen för förvaltningsområdet och uppföljningen av dem tillsatt en grupp som ansvarar för sektorstyrningen under ledning av Livsmedelsverket. Tillsynen över märkning och registrering av djur ingår i NTM-centralernas årliga tillsynsplan som utarbetas av Livsmedelsverket. Till tillsynsplanen bifogas dessutom årliga uppskattningar av antalet inspektioner som gäller märkning och registrering av djur för varje NTM-centrals del. Inspektioner på gårdarna utförs av NTM-centralernas inspektörer.

En viktig del av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik är de s.k. tvärvillkoren, som är bindande för jordbrukarna. Iakttagandet av dessa villkor är en förutsättning för det

stöd till jordbrukarna som betalas av EU. Iakttagandet av tvärvillkoren övervakas när det gäller identifiering och registrering av djur av NTM-centralerna, och av de gårdar som ansökt om stöd övervakas minst 3 procent. Denna stickprovskontroll utförs på gårdar med nötkreatur, svin, får och getter, och gårdarna väljs ut med hjälp av riskanalys. Livsmedelsverket styr NTM-centralerna i övervakningen av tvärvillkoren genom substansstyrning och styrning av tvärvillkoren.

23 §. Kommunalveterinären. Kommunalveterinären ansvarar inom sitt tjänsteområde för att bestämmelserna om identifiering och registrering av djur iakttas samt för ordnandet av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i enlighet med kontrollförordningen. Bestämmelsen motsvarar 24 § 4 mom. i den gällande lagen. Om försummelser upptäcks, ska kommunalveterinären vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna. Livsmedelsverket styr kommunerna i enlighet med den fleråriga nationella kontrollplanen. Kommunalveterinärerna ska dock i regel övervaka identifieringen och registreringen av djur i samband med annan övervakning, t.ex. när de utför övervakning som grundar sig på misstanke om djurskyddsbrott.

24 §. Tullen. Den föreslagna paragrafen om Tullens tillsynsbehörighet är ny. I den gällande lagen är Tullen inte en tillsynsmyndighet. Det är ändamålsenligt att föreskriva behörighet för Tullen att övervaka att bestämmelserna om identifiering och registrering av djur följs vid EU:s inre gränser och vid förflyttningar från Finland till andra stater än medlemsstater. Tullen kan vid förflyttning av djur kontrollera identitetshandlingar och förflyttningsdokument för djur samt djurens identifieringsmärkningar. Övervakningen ska i synnerhet utföras i fråga om identifiering av djur som kommer till Finland från EU, men vid behov också i fråga om identifiering av djur som lämnar Finland. Övervakningen ska utföras i samband med Tullens övriga övervakning och inom ramen för Tullens resurser.

I 6 § i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor föreskrivs det om Tullens uppgifter vid införsel.

25 §. Polisen. Den föreslagna paragrafen om Polisens tillsynsbehörighet är ny. I den gällande lagen är polisen inte en tillsynsmyndighet. Polisens tillsynsbehörighet begränsas till övervakning av identitetshandlingar för djur i samband med övervakningen av djurtransporter. Livsmedelsverket och polisen har ansett det vara ändamålsenligt att föreskriva att polisen ska ha rätt att kontrollera djurets identitetshandling när det i bestämmelserna krävs att handlingen ska åtfölja djuret. Livsmedelsverket ska ge polisen anvisningar om för vilka djurarter en handling krävs och av vilken typ handlingen ska vara. För närvarande gäller kravet den identitetshandling för hästdjur som gäller under hästdjurets hela livstid.

Polisen ska ha rätt att säkerställa att de djur som transporteras har identifierats i enlighet med bestämmelserna. Vid transport av häst ska transportören ha med sig hästens identitetshandling, som ska visas upp för polisen när polisen inspekterar transporten.

Enligt artikel 66.1 i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur ska aktörer som håller hästdjur säkerställa att dessa djur alltid åtföljs av sin identitetshandling för hästdjur som gäller under hästdjurets hela livstid. Enligt artikel 4.25 i EU:s djurhälsoförordning är en transportör en aktör som transporterar djur för egen räkning eller för tredje parts räkning. I enlighet med artikel 2 i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/262 (förordningen om pass för hästdjur) har transportören ansvar för djuret under transporten. Förordningen om pass för hästdjur håller för närvarande på att revideras.

26 §. Delegering av vissa uppgifter till andra än myndigheter. Under de förutsättningar som anges i artiklarna 28—33 i kontrollförordningen kan vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och annan offentlig verksamhet delegeras till en eller flera fysiska eller juridiska

personer eller organ med delegerade uppgifter. Förutsättningar för delegering av uppgifter är bl.a. att den person eller den personal till vilka uppgifter delegerats har sakkunskap och är kvalificerad och erfaren. Det är här fråga om sådan överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter som avses i 124 § i grundlagen.

Enligt 1 mom. får Livsmedelsverket och regionförvaltningsverket i enlighet med artikel 30 i kontrollförordningen delegera uppgifter som ingår i offentlig kontroll, såsom inspektioner, till en fysisk person. De som bemyndigats att utföra uppdrag ska på Livsmedelsverkets eller regionförvaltningsverkets vägnar eller genom att bistå dem sköta de tillsynsuppgifter som anges i avtalet i fråga. Den som bemyndigats att utföra uppdrag har inte rätt att för utförande av sina uppgifter få tillträde till utrymmen som används för boende av permanent natur. I enlighet med artikeln förutsätts det att de som bemyndigats att utföra uppdrag ska ha sakkunskap och vara kvalificerade. Momentet motsvarar till sitt sakinnehåll i huvudsak en sådan auktoriserad inspektör som avses i 25 § i den gällande lagen. De administrativa besluten i ett ärende fattas av den myndighet som gett bemyndigandet.

Enligt 2 mom. får ett organ eller en fysisk person bemyndigas i enlighet med artikel 108.5 c i EU:s djurhälsoförordning för att säkerställa den praktiska tillämpningen av systemet för identifiering och registrering, inbegripet utfärdande av identitetshandlingar och utformning av mallar i enlighet med artikel 110.1 a, b och c. Momentet motsvarar det biträdande uppdraget enligt 7 § i den gällande lagen när det gäller uppdatering av registeruppgifter och identifiering av djur. Det är fråga om en *annan offentlig verksamhet* enligt definitionen i artikel 2.2 i kontrollförordningen. Annan offentlig verksamhet omfattar även beviljande av tillstånd och utfärdande av officiella intyg. Förutsättningarna för bemyndigande grundar sig både på artikel 14.2 i EU:s djurhälsoförordning, där det hänvisas till punkt 1 c ii, och på artikel 31 i kontrollförordningen. En förutsättning för delegering av uppgifter är bl.a. att personerna eller personalen har tillräcklig specifik kunskap, är kvalificerad och erfaren.

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Det kan vara ändamålsenligt att överföra vissa verksamheter delvis till andra än myndigheter för att verksamheten ska vara flexibel och effektiv, och detta minskar myndigheternas behov av ökade resurser. Exempelvis bistår Finlands Hippos rf myndigheterna när det gäller uppdrag i anslutning till identifiering och registrering av hästdjur. Motsvarande uppdrag kan vid registrering av hundar skötas av en sammanslutning eller någon annan aktör inom branschen. Livsmedelsverket ska ansvara för att den som bemyndigats att utföra uppdrag har den kompetens som krävs för uppdraget. I praktiken kan innehållet i bemyndigandet samt kompetenskraven och övriga villkor för den som bemyndigats att utföra uppdrag variera beroende på vilken djurart det är fråga om.

Enligt 3 mom. kan ett bemyndigande återkallas, om iakttagandet av villkoren försummas eller skyldigheterna väsentligt bryts trots att bristerna har påpekats. Bestämmelser om återkallande av delegering finns också i artikel 33 första stycket b i kontrollförordningen. Det andra stycket i artikeln påverkar dock inte behörigheten att återkalla delegeringen även av andra skäl. Ett sådant annat skäl kan vara en situation där den uppgift som delegerats inte längre behövs t.ex. därför att myndigheten inte längre sköter sådana uppgifter.

Enligt 4 mom. utför de som bemyndigats att utföra uppdrag uppgifterna på Livsmedelsverkets vägnar och under dess överinseende. I momentet föreslås bestämmelser om att de som utför

uppgifter såsom utomstående för myndigheten utför uppgifterna under tjänsteansvar. Vid utförandet av uppgifterna iaktas de allmänna förvaltningslagarna. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

5 kap. Tillsyn och register

27 §. Rätt att utföra inspektioner. Enligt skäl 169 i ingressen till EU:s djurhälsoförfordning innehåller EU:s djurhälsoförfordning inga bestämmelser om offentliga kontroller, eftersom sådana bestämmelser bör fastställas inom ramen för den övergripande lagstiftningen om offentliga kontroller (kontrollförfordningen). Den föreslagna paragrafen om rätt att utföra inspektioner grundar sig på kontrollförfordningen, men motsvarar till sitt sakinnehåll 28 § 1 och 2 mom. i den gällande lagen.

Bestämmelser om allmänna krav på kontroll och annan offentlig verksamhet finns i artiklarna 9—15 i kontrollförfordningen. Enligt artikel 9 ska riskbaserad kontroll utföras regelbundet och med lämplig frekvens. Enligt skäl 32 i ingressen bör de behöriga myndigheterna fastställa frekvensen för offentlig kontroll med hänsyn till behovet av att anpassa kontrollen till risken och den förväntade graden av efterlevnad i olika situationer, inbegripet eventuella överträdelser av unionslagstiftningen om den jordbruksbaserade livsmedelskedjan genom bedrägligt eller vilseledande agerande. Bestämmelserna i kontrollförfordningen kan i tillämpliga delar också tillämpas på tillsynen över att de nationella bestämmelser om identifiering och registrering av sällskapsdjur som utfärdats med stöd av denna lag följs.

Med avvikelse från 39 § i förvaltningslagen (434/2003) ska kontroll utföras enligt artikel 9.4 i kontrollförfordningen utan förannmälan, utom då en förannmälan är nödvändig och vederbörligen motiverad för att offentlig kontroll ska kunna utföras.

Enligt artikel 5.1 h i kontrollförfordningen ska den behöriga myndighetens personal ha tillträde till aktörernas lokaler och tillgång till deras dokumentation. Enligt artikel 15 ska aktörerna om myndigheterna så kräver ge myndigheternas personal tillgång till lokaler, omgivningar, transportmedel, datoriserade informationshanteringssystem, djur, varor, dokument och annan relevant information.

Bestämmelser om myndigheternas allmänna skyldighet att styra och ge råd finns i förvaltningslagen. Tillsynsmyndigheten ska vid behov ge aktören behövliga uppmaningar att iaktta bestämmelserna. Uppmaningen är inte ett förvaltningsbeslut och kan inte överklagas. En uppmaning att avhjälpa bristerna ska dock antecknas i inspektionsprotokollet eller i ett motsvarande dokument där saken kan verifieras även i efterhand. Myndigheten ska också övervaka att aktören efter uppmaning har avhjälpt bristerna. Tillsynspraxis är att man uppmanas att avhjälpa bristen innan tvångsmedel vidtas.

I 2 mom. föreslås det dock i enlighet med grundlagsutskottets vedertagna praxis att det föreskrivs om utförande av inspektion i utrymmen som omfattas av hemfriden. I utrymmen som används för boende av permanent natur får inspektion och provtagning utföras endast om det är nödvändigt för att utreda de omständigheter som inspektionen gäller och det finns grundad anledning att misstänka att aktören har gjort sig skyldig till en i 38 § avsedd överträdelse av lagen om identifiering och registrering av djur som kan medföra fara för människors eller djurs hälsa, djurens välbefinnande eller livsmedelssäkerheten. En inspektion i utrymmen som omfattas av hemfriden får utföras endast av behöriga myndigheter.

En åtgärd som ingriper i hemfriden ska ha ett klart och tillräckligt nära samband med en bestämmelse om grundläggande fri- och rättigheter som tryggas enligt grundlagen, för att en sådan

åtgärd ska vara nödvändig för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas. En inspektion som gäller identifiering och registrering av ett djur kan såsom åtgärd som ingriper i hemfriden i allmänhet inte anses vara nödvändig för att trygga de grundläggande fri- och rättigheterna, såsom rätten till liv och trygghet, på det sätt som avses i grundlagen. Märkningar kan dock kontrolleras i utrymmen som omfattas av hemfriden t.ex. i samband med en hälsokontroll av ett djur. Som exempel kan nämnas misstanke om afrikansk svinpest hos en minigris som hålls som sällskapsdjur i en bostad.

28 §. Rätt att få information. I 1 mom. föreslås bestämmelser om de behöriga myndigheternas rätt att få de uppgifter som inspektionerna och tillsynen förutsätter. Paragrafen motsvarar delvis 28 § 3 mom. i den gällande lagen. Den behöriga myndigheten och den som i enlighet med 26 § 1 mom. bemyndigats att utföra uppdrag har för utövandet av tillsynen rätt att trots sekretessbestämmelserna av andra myndigheter, aktörer och andra som kraven i denna lag eller i Europeiska unionens lagstiftning, såsom EU:s djurhälsoförfordning och kontrollförfordningen, gäller få de uppgifter som är nödvändiga för tillsynen. Rätten att få uppgifter har begränsats till endast nödvändiga uppgifter, och uppgifterna behandlas endast inom ramen för tjänsteplikten och vid tillsynen över de bestämmelser som hör till tillämpningsområdet för den föreslagna lagen.

För tillsynen behövs uppgifter om aktörer och personer som håller djur, om djurtransportörer och djurförmedlare samt om anläggningar för djur och om djuren. Uppgifterna gäller aktörernas näringsverksamhet. De uppgifter om aktörens verksamhet som behövs för tillsynen är inte nödvändigtvis allmänt kända eller lätta att få reda på. Informationen kan också ha ekonomiskt värde i näringsverksamheten. För utövandet av tillsynen ska aktörerna i enlighet med artikel 15 i kontrollförfordningen bistå myndigheterna vid utförandet av uppgifter. Informationen innehåller personuppgifter. Även uppgifter om djur innehåller personuppgifter, såsom uppgifter om djurets ägare. Känsliga uppgifter om en person behövs inte och ingår inte i uppgifterna.

Paragrafens 2 mom. motsvarar i stor utsträckning 16 § i den gällande lagen. Bestämmelser om offentliggörande och utlämnande av uppgifter om jordbruksskiften (åkerskiften i den gällande lagen) finns i 10 § i lagen om informationsförvaltningens informationsresurs (/). I paragrafen föreslås bestämmelser om behövliga uppgifter ur fastighetsdatasystemet, miljöförvaltningens datasystem och justitieförvaltningens datasystem i enlighet med momentet. Rätten att få uppgifter hänför sig till sådana uppgifter som behövs bl.a. för fullgörandet och övervakningen av registreringsskyldigheten, för konstaterande av förbud och begränsningar som gäller aktören eller för skötseln av den personuppgiftsansvariges uppgifter enligt denna lag.

Rättslig grund för behandling av personuppgifter är artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om regionförvaltningsverkets rätt att trots sekretessbestämmelserna ur bötesregistret få de uppgifter som är nödvändiga för påförande av den påföljdsavgift som föreslås i 36 §. Enligt 7 § i dataskyddslagen får personuppgifter som rör i artikel 10 i dataskyddsförordningen avsedda fällande domar i brottmål och överträdelser behandlas endast i begränsad utsträckning, t.ex. om det föreskrivs om behandlingen i lag. Rätten att få uppgifter ur bötesregistret behövs för att man ska kunna iaktta förbudet mot dubbel straffbarhet, dvs. säkerställa att påföljdsavgift inte påförs den som redan dömts till bötesstraff för samma gärning i domstol. Bestämmelser om bötesregistret finns i 5 kap. i lagen om verkställighet av böter. Uppgifterna om brott och straffrättsliga påföljder i bötesregistret ska hållas hemliga. Rättsregistercentralen får på begäran lämna ut uppgifter ur bötesregistret endast till dem vars rätt att få dessa uppgifter regleras särskilt genom lag. De föreslagna bestämmelserna om personuppgifter är exakta och noggrant avgränsade, och det finns grund enligt dataskyddsförordningen för behandlingen av personuppgifterna.

Bestämmelser om utlämnande av information till andra myndigheter trots sekretessbestämmelserna finns i 8 § i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs.

29 §. Handräckning. I paragrafen hänvisas det till polislagen. Paragrafen motsvarar 30 § i den gällande lagen. Enligt polislagen ska polisen ge handräckning för fullgörande av en lagstadgad tillsynsskyldighet, om den myndighet som begär handräckning hindras i sin tjänsteutövning.

30 §. Register. I 1 mom. föreslås bestämmelser om registrets innehåll. Enligt skäl 105 i ingressen till EU:s djurhälsoförordning bör de behöriga myndigheterna för att säkerställa tillgång till aktuella uppgifter upprätta och föra ett register över anläggningarna och aktörerna i fråga. För att spåra djursjukdomar bör det införas specifika krav på identifiering och registrering av djuren (skäl 107 i ingressen). Registren förs med tanke på tillsynen.

Den behöriga myndigheten ska föra ett uppdaterat register över anläggningar och aktörer som håller landlevande djur samt över vattenbruksanläggningar. I registret införs de uppgifter av aktören som krävs enligt artiklarna 84, 90 och 172, såsom aktörens namn och adress samt djurarterna och anläggningens typ. I artiklarna 18 och 20 i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur, i artikel 20 i den delegerade förordningen om vattenbruksanläggningar och i artikel 6 i den delegerade förordningen om avelsmaterial från landlevande djur föreskrivs det närmare om de uppgifter om anläggningar och aktörer som ska föras in i registret. I registret får det också föras in behövliga uppgifter om de undantag som meddelas med stöd av bemyndigandena i 3–5 §. I fråga om djur införs i registret de uppgifter som anges i artikel 109 i EU:s djurhälsoförordning och i nämnda delegerade förordningar. Den aktör som ansvarar för ett sällskapsdjur ska anmäla de uppgifter som förutsätts i den djurartsspecifika förordning som utfärdats med stöd av 15 § för införande i registret. Behandlingen av personuppgifter hänför sig till fullgörande av en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige i enlighet med artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen. Sådana uppgifter som hör till sådana särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9 i dataskyddsförordningen behandlas inte och förs inte in i registret.

I registret införs också i enlighet med 19 § uppgifter om mottagandet av döda idisslare till anläggningar som behandlar eller bortskaffar genom förbränning sådant kategori 1- och kategori 2-material som avses i förordningen om animaliska biprodukter. Med tanke på tillsynen är det också viktigt att föra register över de inspektioner som myndigheterna utför och över förbud, begränsningar och andra åtgärder som har meddelats aktören. Enligt artikel 9.1 c i kontrollförordningen ska hänsyn tas till aktörernas tidigare efterlevnad av bestämmelserna. Det är fråga om administrativa åtgärder och påföljder, och i registret antecknas inte sådana fällande domar i brottmål eller lagöverträdelser som avses i artikel 10 i dataskyddsförordningen.

I 2 mom. hänvisas det till lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs (/), där det föreskrivs om personuppgiftsansvariga och om ansvar för registren. Livsmedelsförvaltningens informationsresurs används gemensamt av myndigheterna inom förvaltningsområdet, men varje myndighets rätt att få och använda uppgifter bestäms enligt de allmänna lagarna samt myndigheternas uppgifter och speciallagarna. Vid utlämnande av uppgifter ur informationsresursen iakttas bestämmelserna i offentlighetslagen. Till exempel kan det till kommunens i 15 § i djurskyddslagen avsedda mottagningsplats för herrelösa djur lämnas uppgifter om den person eller aktör som registrerat djuret och som hittas på basis av det chips som fästs på djuret. I fråga om behandlingen av uppgifter som lämnats till Tullen ska bestämmelserna i 2 kap. i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen iakttas.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse om förvaringstiden för uppgifterna. I 21 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) föreskrivs det om bestämmandet

av förvaringstiden för uppgifter och om de omständigheter som ska beaktas i samband med det. Nämda paragraf ska i regel tillämpas på de register som avses i denna lag. Dessutom ska uppgifterna kunna avföras ur registret på basis av aktörens anmälan eller om registreringen har återkallats eller verksamheten annars har upphört, när det inte längre finns något behov av att använda uppgifterna eller senast tre år efter att den senaste anteckningen om verksamhetsutövaren gjordes, om inte något annat följer av Europeiska unionens rättsakter. Det är inte ändamålsenligt att i registret bevara uppgifter om verksamhet som har upphört eller om aktörer som inte längre är verksamma. Med avförande avses inte utplåning av uppgifter, utan avföring av uppgifter ur ett register som är i aktiv användning (HFD 2017:34). Artikel 6.3 i dataskyddsförordningen ger handlingsutrymme för att utfärda mer detaljerade bestämmelser om förvaringstiderna för personuppgifter. Den föreslagna paragrafen innehåller bestämmelser om de grunder på vilka behovet av bevara datamaterial bestäms för sådana datamaterial eller handlingar för vilka det inte finns särskilda bestämmelser om förvaringstiden. Bestämmelsen kompletterar och preciserar också den princip om begränsning av förvaringen av personuppgifter som avses i artikel 5.1 e i dataskyddsförordningen. Bestämmelsen är förenlig med allmänt intresse och proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

Enligt 4 mom. får närmare bestämmelser som EU:s djurhälsoförordning och denna lag förutsätter om registrets innehåll, om införande av uppgifter i registret och om förfaranden i anslutning till registrering utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

31 §. Registerförfrågan. I det föreslagna 1 mom. föreskrivs om skyldighet för vissa aktörer att inhämta uppgifter om djuret ur registret. Paragrafen motsvarar 15 § i den gällande lagen. Genom registerförfrågan kan man utreda uppgifter som gäller djurets duglighet med avseende på överlåtelse och livsmedel, såsom uppgifter om djurets ursprung och om att dess registrering är korrekt samt om begränsningar eller förbud som gäller djuret. Innan ett djur tas emot för förmedling, transport eller slakt ska det vara möjligt att kontrollera dess duglighet. I dessa fall är uppgifterna avgiftsfria. Möjligheten att göra en registerförfrågan baserar sig på EU-bestämmelser eller på den spårbarhet som sjukdomsläget kräver. Artikel 269 i EU:s djurhälsoförordning gör det möjligt att genom nationella bestämmelser införa ytterligare åtgärder och strängare krav i fråga om spårbarhet av djur.

Enligt 2 mom. ska bestämmelser om vilka djurarter en registerförfrågan enligt 1 mom. ska göras om utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Likaså kan innehållet i och förfarandet vid registerförfrågan preciseras genom förordning. I 3 mom. föreslås bestämmelser om aktörens rätt att innan ett djur anskaffas göra en registerförfrågan i fråga om de djurarter som avses i 2 mom. i syfte att kontrollera de uppgifter om djuret som förts in i registret. Rättslig grund för behandling av personuppgifter i fråga om registerförfrågan är artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen.

6 kap. Tvångsmedel och påföljder

32 §. Föreläggande. Den föreslagna paragrafen motsvarar i huvudsak 31 § i den gällande lagen, där det föreskrivs om avhjälpande av missförhållanden. Om aktören inte iakttar lagstiftningen om identifiering och registrering av djur, kan den behöriga myndigheten förelägga aktören att fullgöra sin skyldighet omedelbart eller inom utsatt tid. På motsvarande sätt kan ett föreläggande också gälla djurförmedlare eller transportörer som inte iakttar kraven i denna lag eller i EU:s djurhälsoförordning när det gäller identifiering av djur. Dessutom kan ett föreläggande att märka och registrera ett sällskapsdjur, t.ex. en hund, meddelas djurets ägare eller innehavare, om denne inte har iakttagit de föreskrivna kraven.

I paragrafen föreskrivs det om det lindrigaste tvångsmedel som myndigheten har till sitt förfogande och som ska användas när bristande efterlevnad inte kan avhjälpas genom en uppmaning enligt förvaltningslagen eller om en uppmaning inte kan anses vara tillräcklig på grund av att försummelsen har upprepats, är allvarlig eller av någon annan orsak. Den behöriga myndigheten överväger naturligtvis hur kraftiga de åtgärder som ska vidtas är i förhållande till missförhållandet och dess karaktär.

Föreläggandet ger alla behöriga myndigheter möjlighet att ingripa i uppdagade missförhållanden. Ett föreläggande ska meddelas t.ex. i en situation där anmälningsskyldigheten, märkningen av djur eller skyldigheten att föra journal har försummats. Hur lång tidsfrist som ska fastställas för att uppfylla föreläggandet beror på hurdana brister det är fråga om och på hur snabbt bristen kan avhjälpas. Vid behov kan föreläggandet förenas med vite.

33 §. Förbud och andra administrativa åtgärder. Paragrafen motsvarar i huvudsak 32 § i den gällande lagen. Enligt 1 mom. får den behöriga myndigheten i enlighet med artikel 138.2 i kontrollförordningen begränsa eller förbjuda en aktör att släppa ut djur på marknaden, att på annat sätt överlåta eller förflytta ett djur till eller från en anläggning, om aktören inte iakttar denna lag, EU:s djurhälsoförordning eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av dem. Den behöriga myndigheten kan också bestämma om andra åtgärder enligt punkt 2 i den artikeln som den anser är lämpliga. Förutom anläggningens aktör kan förbudet och andra lämpliga åtgärder också gälla djurförmedlare eller transportörer som i sin verksamhet inte iakttar bestämmelserna i denna lag eller i EU:s djurhälsoförordning vid identifiering av djur. Tullen kan använda de tvångsmedel som avses i momentet vid övervakning av identifieringen av djur och av djurens identitetshandlingar i samband med förflyttning av djur mellan medlemsstaterna och från Finland till andra stater än medlemsstater.

Enligt artikel 124.2 i EU:s djurhälsoförordning får aktörerna endast flytta hållna landlevande djur från sina anläggningar och ta emot sådana djur om djuren kommer från en anläggning som har registrerats eller beviljats undantag från kravet på registrering och djuren uppfyller identifierings- och registreringskraven i artiklarna 112—115 och 117 och de bestämmelser som antagits enligt artikel 118 och 120.

Enligt 2 mom. får den myndighet som har utfört inspektionen på anläggningen begränsa eller förbjuda förflyttning av djur från anläggningen, om ett djur inte har identifierats i enlighet med kraven och det är uppenbart att det inte går att säkerställa identifiering av djuret på plats. Med ett identifierat djur avses att djuret inklusive identifieringsuppgifter om djuret har registrerats i registret. I allmänhet utför NTM-centralen inspektioner på anläggningarna, men också en annan behörig myndighet kan vid behov utföra inspektioner på en anläggning.

Enligt 3 mom. har regionförvaltningsverket rätt att på NTM-centralens vägnar från fall till fall besluta att förbjuda förflyttning av djur från anläggningen. Om det t.ex. hos flera djur hos en aktör på en och samma anläggning förekommer brister i märkningen och utöver dessa brister även bristande efterlevnad av andra bestämmelser, eller om bristerna medför allvarlig fara för människors och djurs hälsa, djurens välbefinnande eller livsmedelssäkerheten, har regionförvaltningsverket rätt att utreda saken och besluta om förbud. Bland annat vid problem som gäller djurens välbefinnande kan det behövas sådan veterinär kompetens och yrkesskicklighet som inte nödvändigtvis finns vid NTM-centralerna. Regionförvaltningsverket svarar med hjälp av NTM-centralen för de åtgärder som det beslutat om.

Enligt 4 mom. ska en begränsning eller ett förbud som avses i 1–3 mom. återkallas genast när det på basis av en utredning kan säkerställas att missförhållandet har avhjälpats och att förpliktelserna iakttas.

Enligt 5 mom. är regionförvaltningsverket behörigt att besluta om avlivning av ett oidentifierat djur. Enligt artikel 138.2 k i kontrollförordningen kan det beordras att djur slaktas eller avlivas, under förutsättning att detta är den lämpligaste åtgärden för att skydda människors hälsa, djurs hälsa och djurskyddet. Om djuret inte kan identifieras bevisligen, ska djuret avlivas. Till exempel på 1980-talet avlivades nötkreatur i Europa för att utrota den så kallade galna kosjukan, som kan överföras till människor. Den gällande lagens 34 § gäller avlivning av oidentifierade nötkreatur. Förslaget gäller också andra djur som kräver identifiering men som inte har identifierats. Den behöriga myndigheten beviljar inte ersättning för avlivade djur. Aktören har genom sin egen verksamhet orsakat situationen, om aktören har låtit bli att identifiera djuret och inte längre kan identifiera djuret. Avlivning av ett djur omfattar också lämnande av kadaver av avlivade djur till en bearbetningsanläggning för kategori 1-material eller nedgrävning i områden som fastställs särskilt i jord- och skogsbruksministeriets förordning om animaliska biprodukter (783/2015).

34 §. Återkallande av registrering. Enligt 1 mom. kan registreringen av en aktör återkallas, om förutsättningarna för registrering inte längre uppfylls eller om aktören på något väsentligt sätt bryter mot de föreskrivna kraven, och aktören trots uppmaning från myndigheten inte har avhjälpt bristen inom utsatt tid. I det föreslagna momentet förutsätts det att förseelsen utöver att den uppfyller de förutsättningar för återkallande av registrering som avses i artikel 138.2 j i kontrollförordningen att den är väsentlig. Till exempel kan registrering av djurförmedlare som avses i 4 § återkallas, om det i verksamheten väsentligt bryts mot föreskrivna krav.

Enligt 2 mom. kan registreringen också återkallas temporärt, om det är möjligt att avhjälpa en brist. Ett temporärt förbud gäller tills myndigheten meddelar sitt slutliga avgörande i ärendet.

Enligt 3 mom. fattas beslut om återkallande av registrering av den myndighet som har beviljat registreringen.

35 §. Vite och hot om tvångsutförande. Paragrafen motsvarar i sak 35 § i den gällande lagen. Den behöriga myndigheten kan förena ett föreläggande, förbud eller någon annan förpliktande åtgärd som den meddelat med stöd av denna lag med vite eller med hot om att de försummade åtgärderna vidtas på den försumliges bekostnad.

Vite döms ut av den myndighet som förelagt det. Vid föreläggande och utdömande av vite iaktas viteslagen (1113/1990). Hänvisningen till viteslagen gäller också vitesbeloppet. Enligt 8 § i viteslagen ska vitesbeloppet bestämmas med beaktande av huvudförpliktelsens art och omfattning, den förpliktades betalningsförmåga och övriga omständigheter som inverkar på saken. På vitesbeloppet inverkar således åtminstone näringsverksamhetens omfattning och omsättningens storlek samt hur näringsidkaren förhåller sig till de uppmaningar som tillsynsmyndigheten tidigare har gett med stöd av den föreslagna lagen.

36 §. Administrativ påföljdsavgift. I 1 mom. föreslås bestämmelser om den påföljdsavgift som påförs i ett administrativt förfarande. Vid en administrativ påföljdsavgift är det i sak fråga om en ekonomisk påföljd av straffkaraktär, som Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (Europadomstolen) och grundlagsutskottet har ansett kunna jämföras med straffrättsliga påföljder.

Enligt artikel 268 i EU:s djurhälsoförordning ska medlemsstaterna fastställa regler om sanktioner för överträdelse av bestämmelserna i förordningen och vidta alla nödvändiga åtgärder för att se till att de tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. I artikel 139 i kontrollförordningen finns motsvarande bestämmelser samt dessutom en bestämmelse enligt vilken medlemsstaterna ska säkerställa att ekonomiska sanktioner för överträdelser

av bestämmelserna, om de begåtts genom bedrägligt eller vilseledande agerande, i enlighet med nationell rätt återspeglar antingen aktörens ekonomiska fördel eller, beroende på vad som är lämpligt, en procentandel av omsättningen.

Enligt 1 mom. kan regionförvaltningsverket och NTM-centralen påföra en administrativ påföljdsavgift för en i den föreslagna paragrafen avsedd gärning som de i samband med övervakningen har konstaterat att aktören har begått. Påföljdsavgiften föreslås vara minst 300 och högst 5 000 euro. Påföljdsavgiftens minimi- och maximibelopp ska fastställas så att det motsvarar bl.a. det belopp som föreskrivs i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019) och i livsmedelslagen (/2021). I detta moment specificeras vilka skyldigheter förseelserna kan gälla för att en påföljdsavgift ska kunna påföras. Tillämpningsområdet för den föreslagna avgiften föreslås omfatta försummelser som det är enkelt att bevisa och inte kräver utredningsmässiga åtgärder. Påföljdsavgift påförs t.ex. i situationer där en aktör håller djur utan att ha gjort den anmälan om anläggningen och verksamheten som förutsätts i bestämmelserna. Dessutom kan påföljdsavgift påföras om aktören har försummat sin skyldighet att identifiera och märka djuren på det sätt som krävs enligt bestämmelserna. I första hand försöker man åtgärda bristen eller förseelsen genom att uppmana aktören att rätta till saken i enlighet med förvaltningslagen.

Enligt 2 mom. kan Tullen påföra påföljdsavgift för försummelse som upptäckts i samband med den övervakning som Tullen genomför.

Enligt 3 mom. ska påföljdsavgiftens storlek bedömas från fall till fall. Utgångspunkten vid påförande av påföljdsavgift är att det ska ha en tillräcklig special- och allmänpreventiv verkan. Påföljdsavgiftens storlek grundar sig på en helhetsbedömning, och vid bestämmandet av avgiften ska hänsyn tas till bl.a. förseelsens art, omfattning, skadlighet och hur ofta den upprepats. Denna förteckning är inte uttömmande. Graden av skadlighet kan till exempel återspeglas av arten av förseelse, såsom hur allvarlig och skadlig förseelsen är för samhället. Också den fördel som erhållits genom förseelsen ska beaktas. Skadlighet för samhället kan innebära att spårbarheten av en djursjukdom förhindras i ett sjukdomsfall, till följd av vilket t.ex. livsmedelssäkerheten kan äventyras.

Proportionalitets- och ändamålsenlighetskraven på förvaltningsverksamheten ska uppfyllas vid påförandet av avgiften. Kraven på god förvaltning och rättssäkerhet ska beaktas. I fråga om beslut om påföljdsavgiften föreligger besvärsmått. En påföljdsavgift som en myndighet påfört är verkställbar endast om den vunnit laga kraft och förvaltningsdomstolens avgörande i ett ärende som gäller sökande av ändring är verkställbart i enlighet med vad som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

I 4 mom. beaktas förbudet mot dubbel straffbarhet, enligt vilket flera påföljder av straffkaraktär inte får påföras en fysisk person för samma gärning eller försummelse. Förbudet omfattar även administrativa påföljder av straffkaraktär för en och samma gärning.

Enligt 5 mom. får påföljdsavgift inte påföras om det har förflutit mer än ett år sedan gärningen begicks. Om det förflutit mer än ett år sedan gärningen begicks eller om utredningen kräver mer tid finns det andra i lag föreskrivna tvångsmedel till förfogande. En påföljdsavgift preskriberas fem år efter den dag då avgiften påfördes.

Enligt förslaget finns bestämmelser om verkställighet av administrativa påföljdsavgifter i lagen om verkställighet av böter (672/2002). Därför föreslås det att den lagen ändras så att påföljdsavgift enligt den föreslagna lagen fogas till lagens tillämpningsområde i 1 § i den lagen. Påföljdsavgiften är verkställbar när beslutet om administrativ påföljdsavgift har vunnit laga kraft.

Rättsregistercentralen ansvarar för verkställigheten av påföljdsavgiften. Med inledande av verkställighet avses verkställighet som påbörjas genom en betalningsuppsmaning från Rättsregistercentralen. Utgångspunkten är att den som ålagts en penningpåföljd alltid ska ges tillfälle att betala påföljden frivilligt innan Rättsregistercentralen verkställer indrivning genom utsökning. När det gäller verkställbarheten av ett beslut iakttas lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Ingen ränta tas ut på påföljdsavgiften. Den administrativa påföljdsavgiften betalas till staten.

37 §. Överträdelseavgift. I samband med övervakning av djurtransporter ska polisen ha rätt att kontrollera att djuret åtföljs av sin identitetshandling när det enligt lagstiftningen krävs att handlingen åtföljer djuret. Om någon bryter mot skyldigheten, får polisen påföra en överträdelseavgift på 40 euro för avsaknad av handling. När det gäller verkställbarheten av ett beslut iakttas lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Överträdelseavgifter drivs in i samma ordning som böter.

Rättsregistercentralen sörjer för verkställigheten.

38 §. Straffbestämmelser. Enligt 1 mom. kan den som bryter mot förbud eller andra administrativa tvångsmedel som meddelats med stöd av 33 § dömas till böter, om inte strängare straff för förseelsen föreskrivs någon annanstans i lagstiftningen. Straffbarheten omfattar överträdelse av kraven såväl enligt en direkt tillämplig EU-bestämmelse som enligt den föreslagna lagen. Den föreslagna bestämmelsen är snävare än 36 § i den gällande lagen, eftersom påföljdsavgift i fortsättningen kan påföras för en del av gärningarna.

7 kap. Särskilda bestämmelser

39 §. Skydd för rapportörers identitet. I paragrafen föreslås bestämmelser om skydd för identiteten hos en fysisk person som rapporterat om en överträdelse. Genom den föreslagna bestämmelsen genomförs artikel 140 i kontrollförordningen, enligt vilken personer som till den behöriga myndigheten rapporterar faktiska eller potentiella överträdelser ska skyddas mot repressalier, diskriminering och andra former av missgynnande behandling. Enligt skäl 91 i ingressen till kontrollförordningen bör vem som helst ha möjlighet att inkomma med nya uppgifter till de behöriga myndigheterna för att hjälpa dem att upptäcka fall av överträdelser av förordningen och av de bestämmelser som avses i artikel 1.2 och i sådana fall ålägga sanktioner. Enligt ingressen kan avsaknad av tydliga förfaranden eller rädsla för repressalier avskräcka visseblåsare.

Bestämmelser om skydd för rapportörers identitet finns också t.ex. i 18 § i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019), 81 § i livsmedelslagen (/2021) och 99 § i lagen om djursjukdomar (76/2021).

Den föreslagna bestämmelsen om skydd för identiteten behövs för att uppnå ett mål av allmänt intresse. För att förhindra spridning av djursjukdomar och med tanke på människors hälsa, djurs hälsa och välbefinnande samt livsmedelssäkerheten är det viktigt att djuren kan spåras och miss-tankar om brister i spårbarheten bör utan dröjsmål meddelas myndigheterna. En förutsättning för att rapportörens identitet ska hållas hemlig är att det kan bedömas vara till nackdel för personen att hans eller hennes identitet röjs. En sådan nackdel kan t.ex. ha att göra med att rapportören har ett anställningsförhållande till den som rapporten gäller eller t.ex. är dennes granne. Rapportören skyddas mot repressalier. Rapportörens subjektiva uppfattning om nackdelen räcker inte i sig för att de grunder för hemlighållande som avses i bestämmelsen ska tillämpas. Den nu föreslagna bestämmelsen skyddar ändå inte rapportören vid en eventuell rättegång, om han eller hon t.ex. uppträder som vittne.

Enligt 24 § 1 mom. 15 punkten i offentlighetslagen är uppgifter om inspektion som ankommer på en myndighet eller någon annan omständighet som har samband med en övervakningsåtgärd sekretessbelagda, om utlämnandet av uppgifterna skulle äventyra övervakningen eller dess syfte eller utan vägande skäl skulle vara ägnat att åsamka den som har del i saken skada. Genom att hemlighålla rapportörens identitet tryggas tillsynsintressen.

Enligt kontrollförordningen bör vem som helst ha möjlighet att inkomma med nya uppgifter till de behöriga myndigheterna. Det är således ändamålsenligt att i den föreslagna lagen föreskriva om grunden för hemlighållande av rapportörens identitet, även om huvudregeln för bestämmelser om grunder för hemlighållande är att bestämmelserna koncentreras till offentlighetslagen. På EU-nivå bereds lagstiftning om skydd för personer som rapporterar om överträdelser (kommissionens direktivförslag COM(2018) 218, den s.k. whistleblowing-regleringen), men den bedöms inte omfatta det skydd för rapportörer som avses i kontrollförordningen. Skyddet i det direktivet gäller rapportörer som i samband med sin arbetsrelaterade verksamhet upptäcker eller misstänker verksamhet som strider mot allmänintresset.

Enligt 11 § i offentlighetslagen har den som i ett ärende är sökande eller anför besvär eller någon annan vars rätt, fördel eller skyldighet ärendet gäller (part) rätt att hos den myndighet som behandlar eller har behandlat ärendet ta del av en myndighetshandling som kan eller har kunnat påverka behandlingen, även om handlingen inte är offentlig. Enligt 11 § 2 mom. 1 punkten i offentlighetslagen har de dock inte denna rätt när utlämnande av uppgifterna skulle strida mot ett synnerligen viktigt allmänt intresse eller på motsvarande sätt mot ett synnerligen viktigt enskilt intresse. Att lämna ut information om rapporten av en överträdelse till den som är föremål för rapporten kan strida mot ett sådant synnerligen viktigt allmänt intresse som avses i offentlighetslagen, om utredningen av misstankarna om överträdelserna skulle kunna försvåras av att uppgifter lämnas ut. Att lämna ut uppgifter om rapportören kan för sin del strida mot det viktiga enskilda intresse som avses i offentlighetslagen, om röjandet av rapportörens identitet skulle äventyra rapportörens säkerhet, intressen eller rättigheter. Då ska partsoffentligheten begränsas. En förutsättning för att bestämmelsen ska kunna tillämpas är att det utifrån de omständigheter som framkommit i ärendet finns grundad anledning att bedöma att rapportören är i behov av skydd.

40 §. Avgifter för myndigheters prestationer. Enligt det föreslagna 1 mom. ska det enligt kontrollförordningen i regel tas ut en avgift för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. I kapitel VI i kontrollförordningen föreskrivs det om avgifterna för kontroll.

Enligt artikel 79.1 i kontrollförordningen ska de behöriga myndigheterna ta ut avgifter för kontroll motsvarande kostnaden och enligt artikel 79.2 c i förordningen ska myndigheterna ta ut avgift för bl.a. extra kontrollåtgärder, s.k. förnyad kontroll, som orsakats av bristande efterlevnad. För förnyad kontroll som utförts för att övervaka efterlevnaden av en uppmaning enligt förvaltningslagen som getts med anledning av en inspektion samt av ett föreläggande eller förbud som meddelats som tvångsmedel ska det alltid tas ut en avgift. Även en uppmaning att avhjälpa bristerna ska antecknas i inspektionsprotokollet eller i ett motsvarande dokument där saken kan verifieras även i efterhand. Myndigheten ska övervaka att aktören har avhjälpt bristerna på basis uppmaning eller föreläggande och iakttar förbudet.

Enligt artikel 80 i kontrollförordningen får medlemsstaterna ta ut även andra avgifter eller pålagor för att täcka kostnaderna för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet än de avgifter eller pålagor som avses i artikel 79, om detta inte är förbjudet enligt den lagstiftning som är tillämplig på de områden som omfattas av de bestämmelser som avses i artikel 1.2. Närmare bestämmelser om arrangemangen enligt artiklarna 79–82 i kontrollförordningen och bestämmandet av avgifternas storlek utfärdas genom jord- och skogsbruksministeriets förordning.

I artikel 81 i kontrollförförordningen föreskrivs det om kostnader som ingår i avgifterna och i artikel 82 om beräkning av avgifter och pålagor. De nämnda artiklarna gäller obligatoriska avgifter. Därför kan de andra avgifterna enligt artikel 80 i kontrollförförordningen beräknas enligt lagen om grunderna för avgifter till staten.

I 2 mom. föreskrivs om de avgifter som tas ut för kommunalveterinärernas prestationer. Bestämmelser om kommunalveterinärens avgiftsbelagda prestationer utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet (1013/2020).

41 §. Arvoden och ersättningar som betalas till andra än myndigheter. Enligt den föreslagna paragrafen ska Livsmedelsverket och regionförvaltningsverket betala arvoden för de inspektioner och andra uppgifter som utförs på bemyndigande av dem i enlighet med 26 § 1 mom. samt ersätta de kostnader som uppkommit på basis av avtal.

Livsmedelsverket ska betala ett arvode för sina omkostnader för uppgifter enligt bemyndigandet i 26 § 2 mom. och ersätta de kostnader som uppkommit i enlighet med avtalet. För en identitetshandling som utfärdats av den som bemyndigats att utföra uppdraget ska Livsmedelsverket ta ut en fast avgift av aktören i enlighet med avgiftsförförordningen och betala den som bemyndigats att utföra uppdraget en ersättning för uppdraget.

42 §. Ersättning som staten betalar till kommunerna. I paragrafen hänvisas det till 23 § i veterinärvårdslagen, där det föreskrivs om kommunens rätt att av statsmedel få ersättning för utförandet av sådana uppgifter som enligt denna lag hör till kommunalveterinären. Syftet med veterinärvårdslagen är att säkerställa tillsynen över livsmedelssäkerheten och över djurs hälsa och välbefinnande.

Till veterinärvårdslagen fogas en hänvisning till den föreslagna lagen, varvid kommunerna är skyldiga att se till att det finns förutsättningar för kommunalveterinärerna att sköta uppgifterna. Kommunerna ska ha kommunalveterinärstjänster för skötseln av de föreskrivna uppgifterna och kommunen ska ha rätt att få ersättning av staten på basis de faktiska kostnader som skötseln av uppgifterna orsakat kommunen. Regionförvaltningsverket tar ut avgifter till staten för dessa uppgifter.

43 §. Ändringssökande. I 1 mom. hänvisas det till lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Bestämmelserna i 2 mom. gäller sökande av ändring i kommunalveterinärens beslut. Det föreslås att ändring söks genom förvaltningsbesvär. Enligt 3 mom. kan det i beslutet bestämmas att beslutet ska iakttas trots ändringssökande, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat. I 4 mom. finns en informativ hänvisning enligt vilken bestämmelser om sökande av ändring i Tullens beslut finns i tullagen. Enligt 88 § i tullagen föregås sökande av ändring i Tullens beslut av en begäran om omprövning, och i 89 § i tullagen finns en från huvudregeln i lagen om rättegång i förvaltningsärenden avvikande bestämmelse om behörig förvaltningsdomstol. I 5 mom. hänvisas det i fråga om sökande av ändring i avgifter som en statlig myndighet tar ut till lagen om grunderna för avgifter till staten.

44 §. Ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft den xxx 2021. Samtidigt upphävs den gällande lagen om ett system för identifiering av djur (238/2010).

Enligt övergångsbestämmelsen ska anläggningar och aktörer som registrerats före ikraftträdandet av denna lag anses vara registrerade i enlighet med denna lag. Bestämmelser om detta finns i artikel 279 i EU:s djurhälsoförförordning. Också de identifieringsmärken för djur som tidigare har godkänts av Livsmedelsverket anses vara godkända i enlighet med denna lag. Bestämmelser om detta finns i artikel 20 i genomförandeförordningen om spårbarhet av landlevande djur.

7.2 Lagen om animaliska biprodukter

36 a §. Register över platser för utfodring med kadaver. Den föreslagna paragrafen motsvarar till sitt innehåll 10 § 2 mom. och 11 § 2 mom. i lagen om ett system för identifiering av djur. De föreslås att de uppgifter som ska registreras i registret över platser för utfodring med kadaver, de anmälningsskyldiga och tidsfristen för anmälan flyttas till lagen om animaliska biprodukter. Bestämmelserna om platser för utfodring med kadaver samlas således i lagen om animaliska biprodukter. Enligt 35 § i lagen om animaliska biprodukter registrerar kommunalveterinären redan nu platser för utfodring med kadaver och utövar enligt 45 § i den lagen inom sitt verksamhetsområde tillsyn över de driftansvariga och de anläggningar veterinären registrerat.

7.3 Veterinärvårdslagen

2 §. Tillämpningsområde. Det föreslås att den föreslagna lagen om identifiering och registrering av djur fogas till 2 mom. i syfte att betala ersättning av statsmedel för den tillsyn över identifiering och registrering av djur som utövas av kommunalveterinären, på motsvarande sätt som i fråga om kommunalveterinärens uppgifter enligt lagen om djursjukdomar och livsmedelslagen. Enligt 1 § i veterinärvårdslagen är syftet med lagen bl.a. att säkerställa tillsynen över livsmedelssäkerheten och över djurs hälsa och välbefinnande. Enligt 2 § i lagen tillämpas lagen på tillsynen över hygien vid djurhållning och på bekämpningen och förebyggandet av djursjukdomar.

7.4 Lagen om verkställighet av jordbruksstöd

25 §. Särskilda bestämmelser i fråga om tvärvillkor. I 2 mom. föreslås ändringar i fråga om NTM-centralens uppgifter. Enligt den gällande lagen utför NTM-centralen vid tillsynen över tvärvillkoren genom gårdsbesök inspektioner av märkningen och registreringen av djur. På basis av slutledningsprotokollet av regionförvaltningsverkets länsveterinär fastställer NTM-centralens tvärvillkorskoordinator den slutliga påföljden för brister i registreringen och märkningen av djuren.

Enligt förslaget ska NTM-centralen ha hand om tillsynen över märkning och registrering av djur i fråga om tvärvillkoren och ska också utarbeta ett förslag till tvärvillkorspåföljd. NTM-centralen har goda förutsättningar att lägga fram ett förslag till tvärvillkorspåföljd, eftersom observationerna görs vid en inspektion som NTM-centralen utför på plats. Centralen har således en bra helhetsbild av hur kraven på märkning och registrering av djuren på gården har iakttagits. Regionförvaltningsverkets andel i påföljdsförslaget slopas. De övriga åtgärder vid tillsynen över märkning och registrering av djur som ska vidtas i samband med tillsynen över tvärvillkoren, såsom meddelande av förbud mot förflyttning och efterkontroller, ska som för närvarande helt och hållet höra till NTM-centralens uppgifter.

Fördelen är att processen förtydligas och förenklas och att den administrativa bördan minskar. Tillsynsprocessen kommer sannolikt också att bli snabbare ur jordbrukarens synvinkel, eftersom tillsynen koncentreras till en enda myndighet. Jordbrukaren får i samband med observationsprotokollet också ett förslag till bedömning av tvärvillkoren.

Det bedöms att den föreslagna ändringen i fråga om förslagen till bedömning av tvärvillkorsinspektionerna endast inverkar lite på NTM-centralens arbetsmängd.

Tillsynen över identifiering och registrering av djur i fråga om tvärvillkoren börjar tillämpas först vid ingången av 2022, då behandlingen av tvärvillkoren helt och hållet kommer att överföras till den nya stödtillämpningen.

7.5 Lagen om djursjukdomar

94 a §. Påföljdsavgift inom djursjukdomskontrollen. Enligt förslaget ges regionförvaltningsverket och Tullen befogenhet att påföra påföljdsavgifter i ett administrativt förfarande. Det är fråga om en ny befogenhet.

Enligt artikel 268 i EU:s djurhälsoförförordning ska medlemsstaterna fastställa regler om sanktioner för överträdelse av bestämmelserna i förordningen och vidta alla nödvändiga åtgärder för att se till att de tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. I artikel 139 i kontrollförordningen ingår motsvarande bestämmelser samt dessutom en bestämmelse enligt vilken medlemsstaterna ska säkerställa att ekonomiska sanktioner för överträdelser av den förordning och av de bestämmelser som avses i artikel 1.2, om de begåtts genom bedrägligt eller vilseledande agerande, i enlighet med nationell rätt återspeglar åtminstone antingen aktörens ekonomiska fördel eller, beroende på vad som är lämpligt, en procentandel av aktörens omsättning.

De sanktioner som ska tillämpas på överträdelser är bötesstraff för djursjukdomsförseelse enligt 95 §. På allvarigare gärningar är dessutom beroende på fallet de kriminaliseringar som föreskrivs i strafflagen tillämpliga, särskilt orsakande av risk för spridning av en djursjukdom enligt 44 kap. 4 a § i den lagen, regleringsbrott enligt 46 kap. 1 § 1 mom. 7 punkten i den lagen, som det också finns en grov och lindrig form av enligt vad som föreskrivs senare i det kapitlet, samt smuggling enligt 46 kap. 4 § i den lagen, som det också finns en lindrig form av enligt 5 § i det kapitlet.

Administrativ påföljdsavgift är i sak fråga om en ekonomisk påföljd av straffkaraktär, som Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna och grundlagsutskottet har ansett att är jämförbar med en straffrättslig påföljd. Tillämpningen av den föreslagna avgiften ska omfatta försummelser som är enkla att påvisa och som inte kräver undersökningsåtgärder. I paragrafen specificeras de skyldigheter beträffande vilka påföljdsavgift kan påföras för överträdelse. Kriminaliseringsbestämmelsen gällande djursjukdomsförseelse i 95 § är formulerad så att påföljdsavgiften och kriminaliseringsbestämmelsen inte avser samma gärningar.

Enligt 1 mom. kan påföljdsavgift påföras vid brott mot vissa skyldigheter som gäller förebyggande och övervakning av djursjukdomar eller mot skyldigheten att göra upp en beredskapsplan eller vid verksamhet som saknar sådant tillstånd, godkännande eller utseende eller sådan registrering som krävs i lagen. Påföljdsavgift ska också kunna påföras om sådana djur eller produkter från djur förflyttas som inte uppfyller kraven på förflyttning eller om djur släpps ut i naturen i strid med lagen eller EU:s djurhälsoförförordning. Dessutom är påföljdsavgiften tillämplig även vid brott mot skyldigheten att förvara dokument. Brott mot motsvarande skyldigheter är kriminaliserade i 115 § i den gällande lagen om djursjukdomar.

Behörig att påföra påföljdsavgift är regionförvaltningsverket, men enligt 2 mom. kan Tullen påföra påföljdsavgift för förseelser eller försummelser som Tullen upptäckt i sin övervakning.

Avsikten är inte att påföljdsavgift ska påföras i samband med alla överträdelser som nämns i 1 mom., utan vanligtvis ska man försöka undanröja bristen genom att uppmana aktören eller sällskapsdjurshållaren att rätta till saken. När påföljdsavgift används ska bland annat överträdelsens art och uppsåtlighet beaktas. Genom påföljdsavgifter kan man ingripa i medvetna lagstridiga förfaranden, som förekommer bland annat när djur och produkter förflyttas mellan medlemsstater. Särskilt i samband med förflyttningar av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte och kommersiell införsel av sällskapsdjur uppvisas i allt högre grad bristfälliga och rentav förfälskade

införseldokument. Också till exempel förbud mot att låta djur gå ute, som utgör en försiktighetsåtgärd enligt 17 §, kan vara förenad med omfattande överträdelser, där det vore ändamålsenligt att använda administrativ påföljdsavgift.

Påföljdsavgiftens storlek föreslås vara minst 300 euro och högst 5000 euro. Avgiftens storlek bedöms från fall till fall med beaktande av att kontrollförfordningen innehåller en bestämmelse som förutsätter att den återspeglar åtminstone aktörens ekonomiska fördel. Exempelvis en aktör som bryter mot kraven för att djur ska få förflyttas har ofta sparat på kostnaderna för vaccineringar eller undersökningar av djuren, och när det gäller införsel av sällskapsdjur uppkommer också ekonomisk fördel av sällskapsdjurens försäljningspris, som i fråga om sällskapsdjur som förts in i strid med bestämmelserna i genomsnitt varierar mellan 300 och 800 euro. Även de andra gärningarna som nämns i paragrafen, såsom brott mot försiktighetsåtgärderna eller underlåtenhet att ansöka om registrering eller tillstånd, är i allmänhet förenade med kostnadsbesparingar. Eftersom det är fråga om en administrativ påföljdsavgift, ska påföljdens straffkarakter och förebyggande inverkan beaktas när avgiftens storlek fastställs. Variationsbredden hos den föreslagna avgiften bedöms möjliggöra detta.

7.6 Lagen om verkställighet av böter

1 §. Lagens tillämpningsområde. Det föreslås att det till 2 mom. fogas en bestämmelse enligt vilken påföljdsavgift enligt 37 § och överträdelseavgift enligt 38 § i lagförslag 1 verkställs i den ordning som anges i lagen om verkställighet av böter. Rättsregistercentralen sörjer för verkställigheten av påföljdsavgifterna.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Enligt den föreslagna lagen ska jord- och skogsbruksministeriet utfärda de bestämmelser om registrering av anläggningar och identifiering av djur som kompletteringen av och det nationella handlingsutrymmet enligt EU:s djurhälsoförfordning möjliggör. EU:s djurhälsoförfordning ger stort nationellt handlingsutrymme, och det är inte möjligt att effektivt utnyttja det utan tillräckliga bemyndiganden att utfärda förordning. EU-lagstiftningen är synnerligen omfattande, detaljerad och till många delar mycket teknisk. Med stöd av författningar på lägre nivå är det möjligt att precisera krav, avvika från krav eller befria från krav. Särdragen hos varje djurart inverkar på kraven på vad som ingår i identifieringen och registreringen, och det är inte möjligt att genom lag föreskriva om ett enhetligt krav som omfattar alla arter. Kraven och undantagen varierar beroende på djurart.

Närmare bestämmelser om undantag från registreringen av anläggningar och aktörer (3—5 §) och om undantag från skyldigheten att föra journal (7 §) får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får det också utfärdas närmare bestämmelser om märkning av, identifieringsmärken för och metoder för identifiering av djur (9—14 §). Bestämmelser om sällskapsdjur, i fråga om vilka identifiering och registrering behövs för att säkerställa djurens välbefinnande, utfärdas enligt djurart genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet, och närmare bestämmelser om märkning av, identifieringsmärken för och metoder för identifiering av sällskapsdjur samt om uppgifter som ska anmälas till registret får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet (15 §). Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får det utfärdas närmare bestämmelser om identitetshandlingar och förflyttningsdokument vid förflyttning mellan medlemsstater (18 §). Bestämmelser om de djurarter som ska omfattas av registerförfrågan samt om innehållet i och förfarandet vid registerförfrågan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet (32 § 2 mom.). Dessutom får det enligt 42 § genom förordning av jord- och skogs-

bruksministeriet utfärdas närmare bestämmelser om de nationella arrangemangen enligt artiklarna 79—82 i kontrollförordningen och om bestämmandet av avgifternas storlek. De nämnda bemyndigandena att utfärda förordning gäller frågor av teknisk natur, vilka det föreskrivs om genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet också enligt den gällande lagen.

9 Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna träder i kraft den xx 2021, med undantag för ändringen av 25 § 2 mom. i lagen om verkställighet av jordbruksstöd, som föreslås träda i kraft först den 1 januari 2022.

10 Verkställighet och uppföljning

Hur väl den föreslagna lagen fungerar kommer kontinuerligt att följas upp med hjälp av uppgifter som fås från myndighetstillsynen och intressentgrupperna samt utifrån tillsynsmyndigheternas årliga tillsynsrapport.

11 Förhållande till andra propositioner

Propositionen har inte samband med andra regeringspropositioner som samtidigt är anhängiga eller under beredning.

11.1 Samband med andra propositioner

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Näringsfrihet

Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom näring som han eller hon valt fritt. Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepraxis ansett att grundlagen utgår från att näringsfrihet ska råda men att tillstånd i undantagsfall kan krävas för näringsverksamhet (se t.ex. GrUU 48/2017 rd, GrUU 46/2016 rd och GrUU 13/2014 rd). Grundlagsutskottet har i sin praxis i konstitutionellt hänseende jämsällt den anmälnings- och registreringsplikt som föreskrivs som förutsättning för inledande av näringsverksamhet med tillståndsplikt och granskat sådana bestämmelser med avseende på den näringsfrihet som tryggas i grundlagen och med avseende på de krav som ställts på tillståndspliktig näringsverksamhet (bl.a. GrUU 58/2010, GrUU 19/2009 rd).

Bestämmelser om tillståndsplikt måste uppfylla de allmänna kraven på lagar som begränsar någon grundläggande fri- eller rättighet (se t.ex. GrUU 69/2014 rd och GrUU 58/2014 rd). Begränsningar i näringsfriheten måste vara exakta och noggrant avgränsade, och begränsningarnas omfattning och villkoren för dem ska framgå av lagen. Vad gäller innehållet har grundlagsutskottet ansett att det är viktigt att bestämmelserna om villkoren för tillstånd och tillståndets beständighet är så utformade att myndigheternas verksamhet är tillräckligt förutsägbar (GrUU 15/2008 rd, 2/II). Betydelsefullt i detta avseende är bland annat i vilken omfattning myndigheternas befogenheter bygger på bunden prövning eller ändamålsenlighetsprövning (se bl.a. GrUU 46/2016 rd, GrUU 13/2014 rd).

I 2 kap. i den föreslagna lagen föreskrivs det om anmälningsskyldighet som gäller registrering av anläggningar och aktörer och som grundar sig på artiklarna 84, 87, 90 och 172 i EU:s djurhälsoförordning. Aktörer ska innan de inleder verksamheten lämna den behöriga myndigheten de föreskrivna uppgifterna för registrering. Myndighetens prövning är bunden. Syftet med bestämmelserna är att säkerställa spårbarheten av djursjukdomar, människors och djurs hälsa samt

livsmedelssäkerheten. Dessa kan betraktas som sådana viktiga samhällliga intressen som kan berättiga en begränsning av näringsfriheten.

När det gäller bestämmelser om näringsverksamhet har grundlagsutskottet brukat anse att återkallande av tillstånd är en myndighetsåtgärd som ingriper i individens rättsliga ställning och då har kraftigare effekter än om en ansökan om tillstånd avslås. Därför har utskottet för att lagstiftningen ska vara rätt proportionerad ansett det nödvändigt att möjligheten att återkalla tillstånd binds vid allvarliga eller väsentliga förseelser eller försummelser och vid att eventuella anmärkningar och varningar till tillståndshavaren inte har lett till att bristerna i verksamheten har korrigerats (t.ex. GrUU 58/2010 rd, s. 5, GrUU 32/2010 rd, s. 8, GrUU 28/2008 rd, s. 2). Grundlagsutskottet har dessutom ansett att det med avseende på 18 § 1 mom. i grundlagen inte medför problem att återkalla ett godkännande i en situation där en hälsofara inte kan förhindras på något annat sätt (GrUU 37/2005 rd, s. 2/II).

Bestämmelser om återkallande av registrering finns i artikel 138.2 j i kontrollförordningen. Registreringen eller godkännandet för en anläggning kan återkallas eller registreringen och tillståndet tillfälligt återkallas, om bristande efterlevnad konstaterats. Enligt artikel 138.1 ska först dock orsaken till den bristande efterlevnaden fastställas och aktören uppmanas att avhjälpa bristerna. Myndigheterna ska säkerställa att aktören avhjälper bristerna och förebygger ytterligare upprepningar av den bristande efterlevnaden. När det beslutas vilka åtgärder som ska vidtas ska hänsyn tas till den bristande efterlevnadens art och till den utsträckning i vilken aktören tidigare har efterlevt bestämmelserna. Bestämmelsen är direkt tillämplig EU-lagstiftning. I den föreslagna lagen är återkallandet av registrering dock i enlighet med grundlagsutskottets praxis bundet till väsentliga förseelser och till att eventuella uppmaningar till tillståndshavaren inte har lett till att bristerna i verksamheten har korrigerats.

Den föreslagna lagens bestämmelser om tvångsmedel, såsom myndighetens föreläggande att avhjälpa brister, förbud och andra administrativa åtgärder samt föreläggande av vite eller hot om tvångsutförande, innebär begränsningar av näringsfriheten. I artikel 138.2 i kontrollförordningen finns en förteckning över exempel på åtgärder som myndigheterna kan använda sig av. Den behöriga myndigheten kan t.ex. begränsa eller förbjuda att djur släpps ut på marknaden eller förflyttas (led d), beordra att hela eller delar av aktörens verksamhet läggs ner (led i) eller beordra att djur slaktas eller avlivas, under förutsättning att detta är den lämpligaste åtgärden för att skydda människors hälsa, djurs hälsa och djurskyddet. De föreslagna bestämmelserna, som syftar till att säkerställa spårbarheten av djursjukdomar och människors och djurs hälsa samt livsmedelssäkerheten, ska bidra till fullgöra det allmännas skyldighet enligt 19 § 3 mom. i grundlagen att främja befolkningens hälsa. Bestämmelserna anknyter till 20 § 2 mom. i grundlagen, enligt vilket det allmänna ska verka för att alla tillförsäkras en sund miljö. Det finns en godtagbar grund för de föreslagna bestämmelserna. De föreslagna bestämmelserna motsvarar i stor utsträckning de gällande bestämmelserna, som har tillkommit med grundlagsutskottets medverkan (se GrUU 34/2009 rd). Regleringen har byggts upp så att den uppfyller de krav på noggrann avgränsning och exakthet samt på att bestämmelser ska utfärdas genom lag som ställs på bestämmelser om begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna.

Egendomsskydd

Enligt bestämmelsen om egendomsskydd i 15 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens egendom tryggad. Grundlagsutskottet har i sin tolkningspraxis dock konstaterat att grundlagen inte skyddar egendom mot alla inskränkningar i användningsrätten och att ägarens rättigheter kan begränsas genom lag, som uppfyller de allmänna krav som ställs på lagar som begränsar de grundläggande fri- och rättigheterna (bl.a. GrUU 32/2010 rd, s. 4/I och GrUU 8/1996 rd). De grundläggande fri- och rättigheter som egendomsskyddet och näringsfriheten hör till är inte absoluta,

utan de ska beaktas i förhållande till sin uppgift i samhället. Ersättningen för inskränkning av egendomens användning har betydelse vid bedömningen av inskränkningarnas godtagbarhet (GrUU 6/2010 rd och GrUU 38/1998 rd).

De förelägganden och förbud som avses i 34 § i den föreslagna lagen kan också innebära intrång i egendom, såsom förbud mot förflyttning och försäljning av djur. Enligt det föreslagna 34 § 5 mom. får regionförvaltningsverket besluta om avlivning av ett oidentifierat djur. I 34 § i den gällande lagen finns en motsvarande bestämmelse om avlivning av nötkreatur. Den föreslagna bestämmelsen gäller också andra djur än nötkreatur, om de inte kan identifieras i enlighet med kraven. Enligt artikel 138.2 k i kontrollförfordningen kan det beordras att djur slaktas eller avlivas, under förutsättning att detta är den lämpligaste åtgärden för att skydda människors hälsa, djurs hälsa och djurskyddet.

Bestämmelserna är nödvändiga för att skydda människors och djurs hälsa samt för att säkerställa djurens välbefinnande och livsmedelssäkerheten. Begränsningarna i fråga svarar mot mål av allmänt intresse och utgör med tanke på det eftersträfvade målet inte ett sådant oskäligt och oacceptabelt ingripande i de grundläggande fri- och rättigheterna som skadar det väsentliga innehållet i dessa rättigheter. Det kan anses att det finns en godtagbar samhällslig grund för bestämmelserna. Bestämmelserna kan anses vara förenliga med de i grundlagsutskottets tolkningspraxis fastställda kraven att begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna ska vara exakta och noggrant avgränsade.

Personuppgifter

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv tryggt. Närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag. Grundlagsutskottet har nyligen sett över sin praxis i fråga om bestämmelser som gäller skydd för personuppgifter. Enligt utskottet är det i regel tillräckligt med tanke på 10 § 1 mom. i grundlagen att bestämmelserna uppfyller kraven i Europaparlamentets och rådets förordning om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan dataskyddsförordningen. Enligt utskottet bör skyddet för personuppgifter härfter i första hand tillgodoses med stöd av den allmänna dataskyddsförordningen och den nya nationella allmänna lagstiftningen. Lagstiftaren bör alltså vara restriktiv när det gäller att införa nationell speciallagstiftning. Sådan lagstiftning bör vara avgränsad till nödvändiga bestämmelser inom ramen för det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger (se GrUU 14/2018 rd, s. 5).

Enligt artikel 6.3 i dataskyddsförordningen får det i medlemsstatens nationella rätt utfärdas närmare bestämmelser om en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige liksom om en uppgift av allmänt intresse. Nationellt kan det föreskrivas om vilken typ av uppgifter som ska behandlas, de registrerade, utlämnande av uppgifter, ändamålsbegränsningar och lagringstid. Bestämmelsen i artikel 3 kompletterar och preciserar också den princip om begränsning av lagring av personuppgifter som avses i artikel 5.1 e i dataskyddsförordningen. Lagstiftning ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

I 31 § i den föreslagna lagen föreskrivs det om innehållet i registren och om förvaringstiden för uppgifterna i vissa fall. Genom bestämmelsen preciseras bestämmelserna i dataskyddsförordningen. Registren är en del av informationsmaterialet i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs (xx/2021) och på dem tillämpas bestämmelserna i den lagen, om inte något annat föreskrivs i den föreslagna lagen.

I enlighet med artiklarna 93 och 185 i EU:s djurhälsoförförordning ska anläggningar och aktörer registreras. I registret införs de uppgifter som avses i de nämnda artiklarna och som kommissionen har befogenhet att komplettera genom delegerade förordningar och genomförandeförordningar. Enligt den föreslagna lagen ska också de anläggningar och aktörer som förutsätts enligt de nationella bestämmelserna registreras. I uppgifterna ingår personuppgifter vilkas behandling hänför sig till fullgörande av en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige i enlighet med artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen. Sådana särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9 i dataskyddsförordningen behandlas inte och förs inte in i registret. Register förs också över utförda inspektioner och över förbud, begränsningar och andra åtgärder som har meddelats aktören. Det är fråga om administrativa påföljder, och i registret antecknas inte sådana fällande domar i brottmål eller lagöverträdelser som avses i artikel 10 i dataskyddsförordningen.

I propositionen anses det vara fråga om sådana i artikel 6.3 i dataskyddsförordningen avsedda allmänna villkor som ska gälla för den personuppgiftsansvariges behandling och lagringstiden och som kan anses överensstämja med dataskyddsförordningen.

Överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter.

Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis förutsätter överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter att det i lag åtminstone i stora drag fastställs vilken kompetens eller behörighet den som sköter uppgiften ska ha (bl.a. GrUU 28/2001 rd och GrUU 48/2001 rd). Grundlagsutskottet har konstaterat att offentliga förvaltningsuppgifter får anförtros andra än myndigheter också genom ett avtal som ingås med stöd av lag (GrUU 26/2017 rd, s. 49, GrUU 11/2004 rd, s. 2/I och GrUU 11/2002 rd, s. 5/I).

Enligt det föreslagna 27 § 1 mom. får Livsmedelsverket och regionförvaltningsverket i enlighet med kontrollförordningen genom ett bemyndigande delegera vissa uppgifter som hänför sig till inspektioner och kontroll till en fysisk person. Ett bemyndigande förutsätter enligt artikel 30 i kontrollförordningen att den fysiska personen har sakkunskap för uppgifterna och är kvalificerad och erfaren. Den som bemyndigas att utföra uppdrag anförtros inte uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt. Den som bemyndigas att utföra uppdrag ska enligt grundlagsutskottets tolkning iakttä de allmänna förvaltningslagarna och handlar under tjänsteansvar. På personen tillämpas bestämmelserna om skadeståndsansvar och han eller hon får inte utföra inspektioner i utrymmen som används för boende av permanent natur. Enligt förslaget ska de administrativa beslut som eventuellt ska fattas på grundval av inspektionerna fattas av den myndighet som gett bemyndigandet. Det föreslagna momentet motsvarar till sitt innehåll 25 § i den gällande lagen.

Enligt paragrafens 2 mom. får Livsmedelsverket bemyndiga ett organ eller en fysisk person i enlighet med artikel 108.5 c i EU:s djurhälsoförförordning för att säkerställa den praktiska tillämpningen av systemet för identifiering och registrering, inbegripet utfärdande av identitetshandlingar och utformning av mallar i enlighet med artikel 110.1 a, b och c. Momentet motsvarar det biträdande uppdraget enligt 7 § i den gällande lagen när det gäller uppdatering av registeruppgifter och identifiering av djur. Det är fråga om en annan offentlig verksamhet enligt definitionen i artikel 2.2 i kontrollförordningen. Förutsättningarna för bemyndigande grundar sig

både på artikel 14.2 i EU:s djurhälsoförförordning, där det hänvisas till punkt 1 c ii, och på artikel 31 i kontrollförförordningen. En förutsättning för delegering av uppgifter är bl.a. att personerna eller personalen har tillräcklig specifik kunskap, är kvalificerad och erfaren.

Situationer där bemyndigandet ska återkallas regleras i artikel 33.1 b i kontrollförförordningen.

Bestämmelserna i kontrollförförordningen uppfyller grundlagsutskottets krav på att det i stora drag fastställs vilken kompetens och behörighet som den som sköter en uppgift som delegeras ska ha. De detaljerade bestämmelserna i förordningen kan anses uppfylla förutsättningarna för överföring av offentliga förvaltningsuppgifter med tanke på 124 § i grundlagen.

Rätt att få uppgifter

I 29 § 1 mom. i lagförslaget föreskrivs det att den behöriga myndigheten trots sekretessbestämmelserna har rätt att av statliga och kommunala myndigheter, aktörer och andra som kraven i den föreslagna lagen och i Europeiska unionens lagstiftning gäller få de uppgifter som är nödvändiga för utövande av tillsyn. I enlighet med 2 § 3 mom. och 80 § 1 mom. i grundlagen ska bestämmelser om grunderna för att kräva uppgifter av enskilda utfärdas genom lag, eftersom skyldigheten att lämna uppgifter berör en enskilds rättsliga ställning.

Dessutom har den behöriga myndigheten enligt 2 mom., liksom enligt 16 § i den gällande lagen, rätt att ur vissa informationssystem trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som behövs för utförandet av förvaltnings- och tillsynsuppgifter.

Grundlagsutskottet har bedömt bestämmelserna om myndigheternas rätt att få och lämna ut uppgifter trots sekretessbestämmelserna i förhållande till skyddet för privatlivet och personuppgifter enligt 10 § 1 mom. i grundlagen och då noterat bl.a. vad och vem rätten att få uppgifter gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Myndigheternas rätt att få och möjlighet att lämna ut uppgifter kan gälla ”behövliga uppgifter” för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att ”uppgifterna är nödvändiga” för ett visst syfte (GrUU 21/2018 rd, s. 4, GrUU 17/2016 rd, s. 5 och de utlåtanden som nämns där). I propositionen är rätten att få uppgifter i 1 mom. bunden till nödvändighet och i 2 mom. till behövliga uppgifter.

Enligt det föreslagna 29 § 3 mom. har regionförvaltningsverket för påförande av påföljdsavgift rätt att få nödvändiga uppgifter ur bötesregistret. Rätten att få uppgifter behövs för att man ska kunna iaktta förbudet mot dubbel straffbarhet, dvs. säkerställa att påföljdsavgift inte påförs den som redan dömts till bötesstraff för samma gärning i domstol.

I de uppgifter om djur och om anläggningar för dem som avses i den föreslagna lagen ingår också personuppgifter, såsom uppgifter om djurets ägare, men känsliga uppgifter behövs inte och ingår inte i uppgifterna. Sådan behandling av personuppgifter som avses i den föreslagna lagen anses vara nödvändig för tillsynen över djur och anläggningar. Behandlingen av personuppgifterna bör ur grundlagssynpunkt anses ha en godtagbar grund och vara proportionerlig.

Hemfrid

Enligt 10 § i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Enligt 10 § 3 mom. i grundlagen kan det genom lag föreskrivas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas. Enligt artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande

rättigheterna har var och en rätt till respekt för sitt privatliv och familjeliv, sin bostad och sina kommunikationer. Enligt artikel 52 i stadgan ska varje begränsning i utövandet av dessa rättigheter vara föreskriven i lag och får endast göras om de är nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen eller behovet av skydd för andra människors rättigheter och friheter. Grundlagsutskottet anser att skyddet för hemfriden enligt EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna inte till alla delar sammanfaller med 10 § 3 mom. i grundlagen.

Grundlagsutskottet har ansett att åtgärder som går in på hemfridsskyddade områden är godtagbara för att utreda brott, om åtgärden hänger samman med en konkret och specificerad anledning att misstänka att ett lagbrott har skett eller kommer att ske (t.ex. GrUU 37/2010 rd, s. 5, GrUU 32/2010 rd, s.11). Grundlagsutskottet har ofta framhållit att formuleringen i 10 § 3 mom. i grundlagen är absolut i den meningen att inspektioner som ingriper i hemfriden måste vara kopplade till ett nödvändighetskrav (t.ex. GrUU 54/2014 rd, s. 3/I–II och de utlåtanden som det hänvisas till där).

Grundlagsutskottet har ansett att ingrepp i hemfriden för utredning av förseelser som är föga klandervärda inte motiveras av ett tungt vägande behov och uppfyller således inte proportionalitetskravet beträffande en begränsning av en grundläggande fri- eller rättighet (se t.ex. GrUU 40/2002 rd, s. 2 och GrUU 69/2002 rd, s. 2/II). Grundlagsutskottet har däremot i sin nyare praxis åtminstone i vissa fall ansett att inspektioner också kan tillåtas om det finns grundad anledning att misstänka sådana straffbara förseelser som allra högst ger ett bötestraff. Rätten att genomföra inspektion har kunnat kopplas ihop förutom med straffrättsligt straff också med ett förfarande som är sanktionerat med en straffavgift (se t.ex. GrUU 7/2004 rd, s. 2/II, GrUU 40/2010 rd, s. 3). Utskottet har i dessa fall vid sin proportionalitetsbedömning fäst vikt vid bl.a. inspektioner för kontroll av hur offentliga medel används (GrUU 69/2002 rd, s. 2–3), inspektioner av lokaler som befinner sig i näringsidkarens bostad (GrUU 69/2002 rd, s. 2/I) och vid att det är fråga om en administrativ påföljdsavgift av straffkaraktär (GrUU 40/2010 rd, s. 3–4/I).

Grundlagsutskottet anser att åtgärder som begränsar skyddet för hemfriden bör vara tydligt och tillräckligt nära kopplade till någon grundlagsbestämmelse om grundläggande fri- och rättigheter för att åtgärderna ska kunna betraktas som nödvändiga i syfte att trygga de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 6/2019 rd, s. 3, GrUU 9/2019 rd, s. 3).

Grundlagsutskottet har ansett att förhindrande av att djurens välbefinnande äventyras inte handlar om att trygga de grundläggande fri- och rättigheterna i den mening som avses i 10 § 3 mom. i grundlagen. Följaktligen kunde bestämmelsen inte ensamt motivera inspektioner på hemfridsskyddade lokaler (GrUU 34/2009 rd, s.3, GrUU 9/2019 rd, s.4). Grundlagsutskottet har dock i sitt utlåtande som gäller rätt enligt djurskyddslagen att verkställa inspektioner på områden som omfattas av hemfriden (GrUU 8/2006 rd) godkänt den inspektionsrätt som föreskrivs i 39 § i djurskyddslagen, även om straffet enligt straffbestämmelsen i 54 § i den lagen endast är böter.

Den föreslagna bestämmelserna om befogenheter i fråga om inspektioner grundar sig delvis på EU-lagstiftningen. Enligt artikel 5.1 h i kontrollförordningen ska den behöriga myndighetens personal ha tillträde till aktörernas lokaler och tillgång till deras dokumentation. I artikel 14 i kontrollförordningen anges vad som ska granskas vid en kontroll, såsom transportmedel, lokaler och andra platser under aktörernas kontroll och deras omgivningar. Enligt artikel 15 ska aktörerna på begäran ge de behöriga myndigheternas personal tillgång till bl.a. aktörens lokaler, omgivningar och t.ex. aktörens datoriserade informationshanteringssystem.

Enligt 28 § 2 mom. i den föreslagna lagen får inspektioner i utrymmen som används på boende av permanent natur utföras endast av en myndighet. En inspektion får utföras endast om det är

nödvändigt för att utreda de omständigheter som inspektionen gäller och det finns grundad anledning att misstänka att aktören har gjort sig skyldig till ett i 40 § avsett brott mot lagen om identifiering och registrering av djur. Rätten att utföra inspektion har bundits till syftet att skydda människors och djurs hälsa samt att säkerställa djurens välbefinnande och livsmedels-säkerheten. I syfte att uppnå målen för inspektionen kan det i vissa situationer, t.ex. i fråga om sällskapsdjur, vara nödvändigt att verifiera förhållanden och omständigheter i utrymmen som omfattas av hemfriden och vilka inte annars kan utredas. Lagstiftningen kan enligt regeringens uppfattning anses uppfylla de villkor som anges i 10 § 3 mom. i grundlagen.

Inspektioner utan föranmälan

I sin praxis på senare tid har grundlagsutskottet pekat på att det i lagstiftningen om granskningar och inspektioner som riktar sig mot företag och som har karaktären av tillsyn för tydlighetens skull bör hänvisas till de allmänna bestämmelserna om inspektioner i 39 § i förvaltningslagen (GrUU 11/2013 rd, s. 2/II, GrUU 5/2013 rd, s. 3/II, GrUU 32/2010 rd, s. 10–11, GrUU 5/2010 rd, s. 3). Om inspektionen t.ex. är av sådan natur att det till någon del finns behov att avvika från bestämmelserna i förvaltningslagen, ska det föreskrivas särskilt om detta på ett sätt som uppfyller kraven i grundlagen (se särskilt GrUU 5/2010 rd).

Enligt 39 § i förvaltningslagen ska en myndighet i allmänhet underrätta en part om tidpunkten då en inspektion inleds. Parten har rätt att närvara vid inspektionen och att framföra sin åsikt och ställa frågor om omständigheter som har samband med inspektionen. I kontrollförordningen föreskrivs det om utförande av kontroll på ett sätt som avviker från 39 § i förvaltningslagen. Enligt artikel 9.4 i kontrollförordningen ska offentlig kontroll utföras utan föranmälan, utom då en föranmälan är nödvändig och vederbörligen motiverad för att offentlig kontroll ska kunna utföras. Enligt skäl 33 i kontrollförordningen är detta behövligt för att de offentliga kontroller-nas verkningsfullhet inte ska äventyras vid verifieringen av efterlevnaden.

Skydd för rapportörers identitet

Med tanke på offentlighetsprincipen i 12 § 2 mom. i grundlagen är den föreslagna 41 § av betydelse, eftersom den gäller sekretess. I paragrafen föreslås bestämmelser om skydd för identiteten hos den som rapporterar om överträdelser. Enligt artikel 140 i kontrollförordningen ska personer som till den behöriga myndigheten rapporterar faktiska eller potentiella överträdelser skyddas mot repressalier, diskriminering och andra former av missgynnande behandling. Det är således ändamålsenligt att i den föreslagna lagen föreskriva om grunden för hemlighållande av rapportörens identitet, även om huvudregeln för bestämmelser om grunder för hemlighållande är att bestämmelserna koncentreras till offentlighetslagen. I samband med totalöversynen av offentlighetslagstiftningen påpekade riksdagen att man bör vara restriktiv när det gäller att ta in sekretessbestämmelser i speciallagar (t.ex. GrUU 2/2008 rd s. 2 och GrUU 13/2000 rd).

Enligt 24 § 1 mom. 15 punkten i offentlighetslagen är uppgifter om inspektion som ankommer på en myndighet eller någon annan omständighet som har samband med en övervakningsåtgärd sekretessbelagda, om utlämnandet av uppgifterna skulle äventyra övervakningen eller dess syfte eller utan vägande skäl skulle vara ägnat att åsamka den som har del i saken skada. I motiveringen till punkten hänvisas det också till möjligheten att hemlighålla identiteten hos anmälarens eller den som på annat sätt tagit initiativ i syfte att öka de allmänna möjligheterna att genomföra tillsyn. Uppgifterna ska hållas hemliga också, om utlämnande av uppgifterna skulle leda till att tillsynsobjektet stämplas utan grund.

Dessutom tillämpas bestämmelserna om partsoffentlighet. Enligt 11 § i offentlighetslagen har den som i ett ärende är sökande eller anför besvär eller någon annan vars rätt, fördel eller skyldighet ärendet gäller (part) rätt att hos den myndighet som behandlar eller har behandlat ärendet ta del av en myndighetshandling som kan eller har kunnat påverka behandlingen, även om handlingen inte är offentlig. Enligt 11 § 2 mom. 1 punkten i offentlighetslagen har de dock inte denna rätt när utlämnande av uppgifterna skulle strida mot ett synnerligen viktigt allmänt intresse eller på motsvarande sätt mot ett synnerligen viktigt enskilt intresse. Att lämna ut information om rapporten av en överträdelse till den som är föremål för rapporten kan strida mot ett sådant synnerligen viktigt allmänt intresse som avses i offentlighetslagen, om utredningen av misstankarna om överträdelserna skulle kunna försvåras av att uppgifter lämnas ut. Att lämna ut uppgifter om rapportören kan för sin del strida mot det viktiga enskilda intresse som avses i offentlighetslagen, om röjandet av rapportörens identitet skulle äventyra rapportörens säkerhet, intressen eller rättigheter. Då ska partsoffentligheten begränsas. En förutsättning för att bestämmelsen ska kunna tillämpas är att det utifrån de omständigheter som framkommit i ärendet finns grundad anledning att bedöma att rapportören är i behov av skydd.

Enligt kontrollförfordningen bör dock vem som helst ha möjlighet att inkomma med nya uppgifter till de behöriga myndigheterna. Den föreslagna bestämmelsen om skydd för identiteten behövs för att uppnå ett mål av allmänt intresse. För att förhindra spridning av djursjukdomar och med tanke på människors hälsa, djurs hälsa och välbefinnande samt livsmedelssäkerheten är det viktigt att djuren kan spåras och misstankar om brister i spårbarheten bör utan dröjsmål meddelas myndigheterna. En förutsättning för att rapportörens identitet ska hållas hemlig är att det kan bedömas vara till nackdel för personen att hans eller hennes identitet röjs.

I 12 § i grundlagen tryggas vars och ens yttrandefrihet. Till yttrandefriheten hör rätten att framföra, sprida och ta emot information, åsikter och andra meddelanden utan att någon i förväg hindrar detta. Genom den föreslagna bestämmelsen stärks följande rättigheter enligt EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna: yttrandefrihet och informationsfrihet (artikel 11), skydd mot uppsägning utan saklig grund (artikel 30), rättvisa arbetsförhållanden (artikel 31) och skydd av personuppgifter (artiklarna 8).

Strävan efter att skydda rapportörens identitet kan anses vara förenlig med den i 12 § 2 mom. i grundlagen tryggade offentlighetsprincipen och principen om tvingande skäl som krävs för begränsningar av offentlighetsprincipen. Den föreslagna bestämmelsen uppfyller kraven på proportionalitet, eftersom den endast gäller situationer där röjandet av identiteten kan orsaka rapportören skada.

Administrativ påföljdsavgift

I 37 § i förslaget finns bestämmelser om administrativ påföljdsavgift som påförs om någon inte iakttar bestämmelserna. Grundlagsutskottets vedertagna tolkning (GrUU 9/2012 rd, s. 2) är att en sådan avgift med avseende på 81 § i grundlagen varken är en skatt eller en avgift, utan en administrativ påföljd av sanktionskaraktär för en lagstridig gärning. Utskottet har i sak jämställt ekonomiska påföljder av straffkaraktär med straffrättsliga påföljder (GrUU 28/2014 rd s. 2/II, GrUU 57/2010 rd, GrUU 4/2001 rd, GrUU 32/2005 rd). Enligt 2 § 3 mom. i grundlagen ska de allmänna grunderna för administrativa påföljdsavgifter anges i lag, eftersom det innebär utövning av offentlig makt att påföra en sådan typ av avgift (GrUU 10/2016 rd). I lagen måste det exakt och tydligt föreskrivas om grunderna för betalningsskyldigheten och avgiftens storlek, rättsskyddet för den betalningsskyldige och grunderna för verkställigheten av lagen (GrUU 32/2005 rd, GrUU 55/2005 rd). Dessutom har utskottet ansett att även om kravet på exakthet enligt den straffrättsliga legalitetsprincipen, som framgår av grundlagens 8 §, inte direkt gäller

administrativa påföljder kan det allmänna kravet på exakthet ändå inte åsidosättas i ett sådant sammanhang.

Grundlagsutskottet har vid behandlingen av administrativa påföljder av straffkaraktär fäst vikt vid den s.k. *ne bis in idem*-regeln i artikel 4 i tilläggsprotokoll 7 till Europakonventionen. Regeln säger att ingen får lagföras eller straffas på nytt i en brottmålsrättegång i samma stat för ett brott för vilket han redan har blivit slutligt frikänd eller dömd i enlighet med lagen och rättegångsordningen i denna stat (GrUU 9/2012 rd). Påföljdsbestämmelser ska i så fall tolkas i överensstämmelse med skydd mot självinkriminering med beaktande av bland annat Europadomstolens rättspraxis. Detta skydd är ett av kriterierna för en rättvis rättegång på det sätt som avses 21 § i grundlagen (se GrUU 39/2014 rd, s. 4/I och RP 309/1993 rd, s. 78/II).

Avsikten med påföljdsavgiften enligt den föreslagna paragrafen är att förhindra verksamhet som medför risk för spridning av djursjukdomar i syfte att skydda människors hälsa och egendom och säkerställa livsmedelssäkerheten. Detta behövs för att uppnå ett mål av allmänt intresse. En del av de gärningar som för närvarande är straffbara som förseelser mot lagen om ett system för identifiering av djur överförs till att omfattas av regleringen om påföljdsavgift. Regleringen ska inte överlappa de gärningar som är straffbara enligt lagen. De försummelser som tillämpningen av avgift ska omfattas ska vara enkla att bevisa och ska inte kräva några utredningsmässiga metoder. Den försumlige ska innan avgiften påförs ges en anmärkning, vilket gör det möjligt att rätta till försummelsen och undvika påföljd.

Den föreslagna paragrafen innehåller tillräckligt exakta bestämmelser om grunderna för betalningsskyldigheten och påföljdsavgiftens storlek liksom även om rättsskyddet för den betalningsskyldige och verkställigheten av påföljdsavgiften och preskriptionen av verkställigheten. Verkställbarheten av påföljdsavgiften bestäms enligt lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Den behöriga myndighetens beslut om en administrativ påföljdsavgift är verkställbart när det har vunnit laga kraft.

På motsvarande sätt är polisens rätt enligt 38 § att påföra en överträdelseavgift en exakt bestämmelse om betalningsskyldigheten och avgiftens storlek.

Bemyndiganden att utfärda förordning

Republikens president, statsrådet och ministerierna kan i enlighet med grundlagens 80 § 1 mom. utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag ska dock utfärdas genom lag. Med anledning av grundlagens 80 § har grundlagsutskottet i sin praxis ställt krav på regleringens exakthet och noggranna avgränsning i bemyndiganden att utfärda förordning. Utskottet har understrukit att ett bemyndigande att utfärda förordning som tas in i lagen måste formuleras så att innehållet i bemyndigandet tydligt framgår av lagen och det avgränsas tillräckligt noggrant (GrUU 36/2018 rd, GrUU 17/2018 rd, GrUU 15/2018 rd, s. 59, GrUU 45/2017, GrUU 26/2017, s. 27). Dessutom finns det skäl att i regel placera ett bemyndigande i samband med den grundläggande bestämmelsen (se GrUU 26/2017 rd, s. 27, GrUU 10/2016 rd, s. 5 och GrUU 49/2014 rd, s. 6).

I förslaget ingår ett flertal bemyndiganden att utfärda förordning. Den omfattande regleringen på lägre nivå än lag har att göra med den tekniska karaktären hos och behov av synnerligen detaljerad reglering när det gäller lagstiftningsområdet i fråga. Bemyndigandena att utfärda förordning hänför sig i huvudsak till komplettering av EU:s djurhälsoförordning och användningen av det nationella handlingsutrymme som unionslagstiftningen möjliggör. Detta begränsar för

sin del befogenheterna för den som utfärdar förordning. Enligt grundlagsutskottet bildar unionens relativt detaljerade lagstiftning tillsammans med den nationella lagen en helhet om vilken statsrådet eller ministeriet kan utfärda ”närmare” bestämmelser med stöd av bemyndiganden (GrUU 21/2018 rd, GrUU 34/2012 rd, s. 2/II, GrUU 37/2005 rd, s. 5/II). Grundlagsutskottet har fäst uppmärksamhet vid att bestämmelserna i grundlagen direkt begränsar tolkningen av bemyndigandebestämmelser och innehållet i bestämmelser som utfärdas med stöd av bemyndigandena och det därmed inte går att genom förordning utfärda allmänna rättsregler om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter eller om frågor som hör till området för lag (t.ex. GrUU 21/2018 rd, GrUU 10/2016 rd, s. 5, GrUU 10/2014 rd, s. 3/I).

Närmare bestämmelser utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet med stöd av 3 § 2 mom., 4 § 2 mom., 5 § 2 mom., 7 § 2 mom., 9 § 2 mom., 10 § 3 mom., 11 § 4 mom., 12 § 2 mom., 13 § 2 mom., 14 § 3 mom., 15 §, 18 § 3 mom., 32 § 2 mom., 42 § 1 och 2 mom.

Innehållet i bemyndigandena beskrivs närmare i avsnitt 8.

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Eftersom EU:s djurhälsoförordning innehåller bestämmelser som föreslås bli kompletterade genom lag, föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om identifiering och registrering av djur

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag"), nedan *EU:s djurhälsoförordning*, i fråga om identifiering och registrering av djur.

Denna lag tillämpas också på identifiering och registrering av sällskapsdjur för att säkerställa deras välbefinnande.

Denna lag tillämpas på vilda djur endast när de hålls av människor.

Denna lag innehåller också bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll), nedan *kontrollförordningen*.

Denna lag innehåller dessutom bestämmelser om de nationella åtgärder, ytterligare åtgärder och strängare åtgärder som tillåts enligt den förordning som nämns i 1 mom. i fråga om registrering av anläggningar och aktörer samt spårbarhet av djur.

2 §

Förhållande till annan lagstiftning

Bestämmelser om åtgärder för bekämpning av djursjukdomar finns också i lagen om djursjukdomar (76/2021). Bestämmelser om transport av levande djur finns också i lagen om transport av djur (/2021).

Utöver bestämmelserna i denna lag föreskrivs det om djurens välbefinnande i djurskyddslagen (247/1996).

2 kap.

Registrering av anläggningar och aktörer

3 §

Registrering av anläggningar där landlevande djur eller avelsmaterial hålls

Aktörer som håller landlevande djur eller som samlar in, producerar, bearbetar eller lagrar avelsmaterial från dem ska innan de inleder verksamheten till Livsmedelsverket anmäla de i artikel 84 i EU:s djurhälsoförfordning och i denna lag avsedda uppgifterna om alla anläggningar som de ansvarar för. Anmälan behöver dock inte göras i fråga om anläggningar som måste godkännas med stöd av artikel 94 eller 95 i EU:s djurhälsoförfordning, artikel 9 i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur eller 40 eller 41 § i lagen om djursjukdomar. Anmälan behöver inte heller göras i fråga om anläggningar där renar hålls, om renarna hålls på ett renbeteslags område enligt renskötsellagen.

Om avelsmaterial samlas in, produceras, bearbetas eller lagras på en anläggning för att användas endast för artificiell reproduktion av djur på samma anläggning, behöver aktören inte anmäla de uppgifter om avelsmaterialet som avses i artikel 84.1 b iii i EU:s djurhälsoförfordning.

Närmare bestämmelser om undantag från registrering av de anläggningar som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet i enlighet med den genomförandeförordning som kommissionen antagit med stöd av artikel 86.2 i EU:s djurhälsoförfordning, om den risk som typen av anläggning utgör är obetydlig.

4 §

Registrering av djurförmedlare samt av aktörer som genomför uppsamling oberoende av en anläggning

Djurförmedlare som förmedlar hov- och klövdjur och fjäderfän samt aktörer som genomför uppsamling av hov- och klövdjur och fjäderfän oberoende av en anläggning ska innan verksamheten inleds till regionförvaltningsverket anmäla de uppgifter som avses i artikel 90 i EU:s djurhälsoförfordning.

Närmare bestämmelser om undantag från registrering av aktörerna får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet i enlighet med den genomförandeförordning som kommissionen antagit med stöd av artikel 92.2 i EU:s djurhälsoförfordning, om den risk verksamheten utgör är obetydlig.

5 §

Registrering av vattenbruksanläggningar

Aktörer som driver vattenbruksanläggningar ska innan de inleder verksamheten till närings-, trafik- och miljöcentralen anmäla uppgifter om de vattenbruksanläggningar som de ansvarar för. Om godkännande av en anläggning ska sökas hos Livsmedelsverket i enlighet med artiklarna 176–179 i EU:s djurhälsoförfordning och 43 § i lagen om djursjukdomar, behöver uppgifterna för registrering inte anmälas separat.

Närmare bestämmelser om undantag från registrering av vattenbruksanläggningar får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet i enlighet med den genomförandeförordning som kommissionen antagit med stöd av artikel 175.2 i EU:s djurhälsoförfordning, om den risk typen av vattenbruksanläggning utgör är obetydlig.

6 §

Registrering av transportörer av vissa djur

Den som mellan medlemsstaterna eller till länder utanför Europeiska unionen transporterar hov- och klövdjur eller i kommersiellt syfte hundar, katter, frettar eller fjäderfän ska innan transporten inleds till regionförvaltningsverket anmäla de uppgifter om transporter av hov- och klövdjur som avses i artikel 87 i EU:s djurhälsoförförordning och de uppgifter om transport av hundar, katter, frettar eller fjäderfän som avses i artikel 3 i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur. Uppgifterna behöver inte anmälas, om transportören har ett sådant tillstånd att transportera djur som avses i djurtransportlagstiftningen.

7 §

Skyldighet att föra och bevara journaler

Aktörerna ska föra journal över och bevara uppgifter om anläggningarna och verksamheten i enlighet med artiklarna 102–105 och 186 i EU:s djurhälsoförförordning.

Närmare bestämmelser om tillämpningen av de undantag som avses i de 1 mom. nämnda artiklarna i EU:s djurhälsoförförordning samt i den genomförandeförordning som kommissionen antagit med stöd av artiklarna 107 och 190 i EU:s djurhälsoförförordning får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

3 kap.

Djurs spårbarhet

8 §

Allmänna krav på identifiering av djur

Aktören ansvarar för att identifiera och märka djur som han eller hon äger eller innehar med ett fysiskt identifieringsmärke på det sätt som föreskrivs i denna lag, i EU:s djurhälsoförförordning och med stöd av dem.

Livsmedelsverket godkänner på ansökan av tillverkaren av eller marknadsföraren för identifieringsmärken separat för respektive djurart de identifieringsmärken som ska användas vid märkning av djur.

Livsmedelsverket ska hålla uppgifterna om de identifieringsmärken som verket godkänt offentligt tillgängliga.

9 §

Identifiering av nötkreatur

Nötkreatur märks genom att det vid vartdera örat på djuret fästs ett öronmärke med identitetsskod, av vilka det ena ska vara ett elektroniskt öronmärke. Djuren ska märkas senast tjugo dagar efter födseln.

Närmare bestämmelser om märkning av, identifieringsmärken för och metoder för identifiering av nötkreatur får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

10 §

Identifiering av får och getter

Får och getter märks genom att det vid vardera örat på djuret fästs ett konventionellt öronmärke med identitetskod. Det ena av de konventionella öronmärkena får ersättas med ett elektroniskt öronmärke. Djuren ska märkas senast sex månader efter födseln.

Om avsikten är att fåren och getterna förflyttas till ett slakteri före 12 månaders ålder, ska djuren märkas genom att det åtminstone vid det ena örat fästs ett konventionellt öronmärke med djurets identitetskod.

Närmare bestämmelser om märkning av, identifieringsmärken för och metoder för identifiering av får och getter får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

11 §

Identifiering av svin

Svin ska märkas med en tatuering på djurets öra eller yttre sidan av låret eller genom att det vid djurets öra fästs ett konventionellt eller elektroniskt öronmärke. Tatueringen eller öronmärket ska innehålla det unika registreringsnumret för djurets födelseanläggning eller för den sista anläggningen i en produktionskedja som godkänts av Livsmedelsverket. Djuren ska märkas senast nio månader efter födseln.

Utöver vad som i 1 mom. föreskrivs om märkning av ett svin ska ett svin som inte hör till en godkänd produktionskedja, innan det överläts till slakttransport, märkas genom att en märkningsskod tatueras på mitten av ryggen eller på sidan, på vardera sidan av mittlinjen (slaktmärkning). Om djuret överläts till slakttransport direkt från födelseanläggningen, kan djuret förses enbart med slaktmärkning. Vildsvin (*Sus scrofa*) får överlätas till slakttransport utan slaktmärkning.

Livsmedelsverket för en förteckning över de produktionskedjor som verket godkänner.

Närmare bestämmelser om märkning av, identifieringsmärken för och metoder för identifiering av svin får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

12 §

Identifiering av hästdjur

Hästdjur identifieras med ett chips som innehåller djurets identitetskod och med den identitetshandling för hästdjur som gäller under hästdjurets hela livstid och som avses i artikel 65 i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur. Identitetshandlingen utfärdas av Livsmedelsverket eller av en aktör som verket i enlighet med 26 § 2 mom. bemyndigat att utföra uppdraget.

Bestämmelser om tidsfristen för ansökan om den identitetshandling för hästdjur som gäller under hästdjurets hela livstid utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Dessutom får närmare bestämmelser om märkning av, identifieringsmärken för och metoder för identifiering av hästdjur utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

13 §

Identifiering av hållna kameldjur och hjorddjur

Kameldjur och hjorddjur som föds på anläggningen, med undantag för renar som hålls inom renskötselområdet, märks genom att det på djuret fästs ett chips eller vid vartdera örat på djuret fästs ett konventionellt öronmärke med identitetskod. Djuren ska märkas senast nio månader efter födseln.

Med avvikelse från 1 mom. behöver hjorddjur som hålls på ett isolerat område under naturliga förhållanden så att de inte regelbundet kommer i kontakt med människor inte identifieras, förutsatt att de inte förflyttas från sin anläggning till en annan.

Närmare bestämmelser om märkning av, identifieringsmärken för och metoder för identifiering av kameldjur och hjorddjur samt om undantag som gäller märkning av hjorddjur får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

14 §

Identifiering av renar inom renskötselområdet

Renar som hålls inom det renskötselområde som avses i renskötsellagen (848/1990) märks med ägarens renmärke enligt 23 och 24 § i renskötsellagen.

Ett renbeteslag ska uppgöra en renlängd enligt 30 § i renskötsellagen över de renar som ägs av delägare i renbeteslaget. Regionförvaltningsverket i Lappland för register över renbeteslag.

Närmare bestämmelser om uppgörande av renlängden och om de anteckningar som ska göras i den får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

15 §

Identifiering av sällskapsdjur

Sällskapsdjur märks med ett identifieringsmärke och anmäls till registret på det sätt som det föreskrivs för respektive art av sällskapsdjur genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Närmare bestämmelser om metoder för identifiering av sällskapsdjur, om bevarande av uppgifter som gäller identitetshandlingar samt om uppgifter som ska anmälas till registret får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

16 §

Undantag som beviljas aktörer som driver avgränsade anläggningar och aktörer som håller djur för vissa särskilda ändamål

Regionförvaltningsverket kan på ansökan bevilja en aktör tillstånd att avvika från identifieringskraven för djur enligt följande:

1) aktörer som driver avgränsade anläggningar och aktörer som håller nötkreatur för kulturella, historiska, vetenskapliga, fritidsrelaterade eller idrottsliga ändamål från de krav på identifiering av nötkreatur som anges i 9 § i enlighet med artikel 39.2 i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur,

2) aktörer som håller nötkreatur av raser som föds upp särskilt för traditionella kultur- och idrottsevenemang från de krav på identifiering av nötkreatur som anges i 9 § för att identifiera dessa djur med ett alternativt identifieringsmärke i enlighet med artikel 40 i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur,

3) aktörer som driver avgränsade anläggningar och aktörer som håller får och getter för kulturella, fritidsrelaterade eller vetenskapliga ändamål från de krav på identifiering av får och getter som anges i 10 § i enlighet med artikel 47.2 i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur,

4) aktörer som driver avgränsade anläggningar och aktörer som håller svin för kulturella, fritidsrelaterade eller vetenskapliga ändamål från de krav på identifiering av svin som anges i 11 § i enlighet med artikel 54.2 i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur.

17 §

Förflyttning av får och getter samt svin inom finskt territorium

Får och getter samt svin får förflyttas inom finskt territorium utan förflyttningsdokument, om motsvarande uppgifter finns i myndighetens databas.

18 §

Identitetshandlingar för djur vid förflyttning till en annan medlemsstat

Vid förflyttning av djur mellan medlemsstater ska de åtföljas av en identitetshandling och ett förflyttningsdokument som visar att djuren uppfyller kriterierna för att få förflyttas, enligt följande:

1) hundar, katter och frettar av en identitetshandling som utfärdats av en veterinär och som avses i artikel 71 i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur; med veterinär avses en person som med stöd av lagen om utövning av veterinäryrket (29/2000) har rätt att utöva veterinäryrket i Finland,

2) landlevande djur i resande cirkusar och djurföreställningar av ett förflyttningsdokument som avses i artikel 77 och en identitetshandling som avses i artikel 78 i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur samt grupper av hållna fåglar i resande cirkusar och djurföreställningar av en identitetshandling som avses i artikel 79 i den förordningen, vilka utfärdats av regionförvaltningsverket.

Den som förflyttar djur mellan medlemsstaterna ansvarar för att de krav som ställs på djuren uppfylls.

Närmare bestämmelser om de identitetshandlingar och förflyttningsdokument som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

19 §

Anmälan om döda idisslare

Anläggningar som bearbetar sådant kategori 1- och kategori 2-material som avses i lagen om animaliska biprodukter samt anläggningar som bortskaffar sådant material genom förbränning är skyldiga att till Livsmedelsverket anmäla när döda idisslare tas emot på anläggningen.

4 kap.

Behöriga myndigheter

20 §

Livsmedelsverket

Livsmedelsverket planerar, styr och utvecklar tillsynen över identifiering och registrering av djur på nationell nivå.

Livsmedelsverket har tillsyn över efterlevnaden av bestämmelserna om identifiering och registrering av djur vid de slakterier och inrättningar för vilthantering där verket utövar tillsyn enligt livsmedelslagstiftningen.

Utöver vad som någon annanstans i denna lag föreskrivs om Livsmedelsverkets uppgifter ska Livsmedelsverket

- 1) utarbeta en riksomfattande plan för identifiering och registrering av djur, som är en del av den fleråriga nationella kontrollplanen enligt kontrollförordningen,
- 2) ansvara för statistikföringen och rapporteringen i fråga om tillsynen över märkning och registrering av djur,
- 3) samordna samarbetet enligt artikel 4.2 b i kontrollförordningen,
- 4) vara förbindelseorgan enligt artikel 103 i kontrollförordningen,
- 5) ansvara för den årliga rapporten enligt artikel 113 i kontrollförordningen.

21 §

Regionförvaltningsverket

Regionförvaltningsverket styr och har tillsyn över efterlevnaden av bestämmelserna om identifiering och registrering av djur inom sitt verksamhetsområde.

Utöver vad som någon annanstans i denna lag föreskrivs om regionförvaltningsverkets uppgifter ska regionförvaltningsverket

- 1) utarbeta för verksamhetsområdet en regional plan för tillsynen över identifiering och registrering av djur som baserar sig på den riksomfattande planen,
- 2) ha tillsyn över att bestämmelserna om identifiering och registrering av djur följs vid de renslakterier där verket utövar tillsyn enligt livsmedelslagstiftningen,
- 3) ansvara för de uppgifter i anslutning till identifiering och registrering av djur som föreskrivs för medlemsstaterna och de behöriga myndigheterna i Europeiska unionen till den del uppgifterna inte hör till någon annan myndighets behörighet.

22 §

Närings-, trafik- och miljöcentralen

Närings-, trafik- och miljöcentralen styr och har tillsyn över efterlevnaden av bestämmelserna om identifiering och registrering av djur inom sitt verksamhetsområde.

23 §

Kommunalveterinären

Kommunalveterinären har tillsyn över efterlevnaden av bestämmelserna om identifiering och registrering av djur inom sitt tjänsteområde.

24 §

Tullen

Tullen har tillsyn över efterlevnaden av bestämmelserna om identifiering och registrering av djur när djur förflyttas mellan medlemsstater eller från Finland till andra stater än medlemsstater.

Vid övervakning som Tullens genomför iakttas tullagen (304/2016), om inte något annat följer av denna lag eller EU:s djurhälsoförförordning.

25 §

Polisen

I samband med övervakningen av djurtransporter övervakar polisen att djuret åtföljs av en identitetshandling, om en sådan krävs enligt bestämmelserna om identifiering och registrering av djur.

26 §

Delegering av vissa uppgifter till andra än myndigheter

Livsmedelsverket och regionförvaltningsverket får i enlighet med artikel 30 i kontrollförförordningen genom ett skriftligt bemyndigande delegera utförandet av inspektioner som hänför sig till offentlig kontroll till en fysisk person. Den som bemyndigats att utföra uppdrag har inte rätt att för utförande av sina uppgifter få tillträde till utrymmen som används för boende av permanent natur. De administrativa beslut som eventuellt ska fattas på grundval av ett bemyndigande fattas av den myndighet som gett bemyndigandet.

Livsmedelsverket får i enlighet med artikel 108.5 c i EU:s djurhälsoförförordning bemyndiga ett organ eller en fysisk person för att säkerställa den praktiska tillämpningen av systemet för identifiering och registrering.

Livsmedelsverket och regionförvaltningsverket får återkalla det bemyndigande som avses i 1 mom. och Livsmedelsverket det bemyndigande som avses i 2 mom., om den som bemyndigats att utföra uppdrag försummar att iaktta villkoren i bemyndigandet eller i övrigt på ett väsentligt sätt bryter mot de förpliktelser som följer av uppdraget. En förutsättning för återkallande av ett bemyndigande är att bristerna trots myndighetens uppmaning inte har avhjälpits inom utsatt tid.

Den som bemyndigats att utföra uppdrag utför uppgifterna under uppdragsgivarens överinseende. Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas också på de fysiska personer och den personal vid ett organ som bemyndigats att utföra uppdrag när de sköter uppgifter som föreskrivs i denna lag, EU:s djurhälsoförförordning eller kontrollförförordningen eller med stöd av dem. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

5 kap.

Tillsyn och register

27 §

Rätt att utföra inspektioner

Bestämmelser om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet finns i artiklarna 9—15 i kontrollförordningen. De nämnda bestämmelserna tillämpas också på tillsynen över de bestämmelser om identifiering och registrering av sällskapsdjur som utfärdats med stöd av denna lag.

I utrymmen som används för boende av permanent natur får inspektion utföras endast av den behöriga myndigheten. En inspektion får utföras endast om det är nödvändigt för att utreda de omständigheter som inspektionen gäller och det finns grundad anledning att misstänka att aktören har gjort sig skyldig till ett sådant brott mot lagen om identifiering och registrering av djur som avses i 38 § och som kan medföra fara för människors eller djurs hälsa, djurens välbefinnande eller livsmedelssäkerheten.

28 §

Rätt att få information

Den behöriga myndigheten och den som i enlighet med 26 § 1 mom. bemyndigats att utföra uppdrag har trots sekretessbestämmelserna rätt att av statliga och kommunala myndigheter, aktörer och andra som kraven i denna lag eller i Europeiska unionens lagstiftning gäller få de uppgifter som är nödvändiga för utövande av tillsyn.

Dessutom har den behöriga myndigheten trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt för tillsynen få

1) ur fastighetsdatasystemet behövliga uppgifter som hänför sig till anläggningar och gäller byggnader, konstruktioner och mark- och vattenområden,

2) ur miljöförvaltningens datasystem behövliga uppgifter om registrerade aktörer som bedriver vattenbruk eller djurhållning och som fått miljötillstånd,

3) ur justitieförvaltningens datasystem uppgifter om djurhållningsförbud som meddelats aktörer.

Regionförvaltningsverket och närings-, trafik- och miljöcentralen har dessutom trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt få nödvändiga uppgifter ur det register som avses i 46 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002) för påförande av påföljdsavgift enligt 36 § i denna lag.

29 §

Handräckning

Bestämmelser om polisens skyldighet att ge handräckning finns i 9 kap. 1 § i polislagen (872/2011).

30 §

Register

För tillsynen över anläggningar, aktörer och djur förs ett register som avses i artiklarna 101.1 a, 109, 185.1 a och 185.2 i EU:s djurhälsoförordning. I registret förs också in andra uppgifter om anläggningar, aktörer och djur som föreskrivs i denna lag och i bestämmelser som utfärdats med stöd av denna lag eller EU:s djurhälsoförordning. I registret förs dessutom in uppgifter om utförda inspektioner samt uppgifter om förbud, förelägganden och begränsningar som meddelats med stöd av 6 kap. samt om återkallande av dem.

På registren och registerföringen tillämpas lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs (/), om inte något annat föreskrivs i denna lag. Bestämmelser om registrering, användning och utlämnande av uppgifter som har lämnats till Tullen finns i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen (650/2019).

Om en aktör har meddelat att verksamheten upphört, det annars konstateras att verksamheten upphört eller registreringen har återkallats, avförs de uppgifter som förts in i det register som avses i 1 mom. när de inte längre behövs eller senast tre år efter det att den senaste anteckningen om aktören gjordes, om inte något annat följer av Europeiska unionens lagstiftning.

Närmare bestämmelser som EU:s djurhälsoförordning och denna lag förutsätter om registrets innehåll, om införande av uppgifter i registret och om förfaranden i anslutning till registrering får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

31 §

Registerförfrågan

Den som tar emot ett djur för djurförmedling, transport eller slakt är innan åtgärden i fråga vidtas skyldig att göra en registerförfrågan för att utreda djurets duglighet. Registerförfrågan omfattar de uppgifter om ett djur som förts in i registret och av myndigheter meddelade förbud och förelägganden som riktar sig mot djuret.

Bestämmelser om vilka djurarter skyldigheten enligt 1 mom. omfattar utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får dessutom närmare bestämmelser utfärdas om innehållet i och förfarandet vid registerförfrågan.

I fråga om djurarter om vilka det föreskrivs på det sätt som avses i 2 mom. har aktören rätt att göra en registerförfrågan enligt 1 mom. innan djur anskaffas.

6 kap.

Tvångsmedel och påföljder

32 §

Föreläggande

Den behöriga myndigheten kan förelägga den som bryter mot denna lag, EU:s djurhälsoförordning eller de bestämmelser om identifiering och registrering av djur som utfärdats med stöd av dem att fullgöra sin skyldighet omedelbart eller inom en tid som är tillräcklig med avseende på ärendets natur.

33 §

Förbud och andra administrativa åtgärder

Den behöriga myndigheten får begränsa eller förbjuda att djur släpps ut på marknaden, att djur på annat sätt överläts eller förflyttas till eller från en anläggning eller bestämma om andra lämpliga åtgärder enligt artikel 138.2 i kontrollförordningen, om denna lag, EU:s djurhälsoförordning eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av dem inte iakttas vid identifiering och registrering av djur.

Den myndighet som har utfört inspektion på anläggningen får begränsa eller förbjuda förflyttning av djur från anläggningen, om ett djur som hålls på anläggningen inte har identifierats på det sätt som förutsätts i denna lag, EU:s djurhälsoförordning och de bestämmelser som utfärdats med stöd av dem och det är uppenbart att det inte går att säkerställa identifiering och spårbarhet av djuret på plats.

Regionförvaltningsverket kan på närings-, trafik- och miljöcentralens vägnar från fall till fall förbjuda förflyttning av djur från anläggningen i en situation där aktören misstänks för allvarliga brister i identifieringen av djuren, om ett förbud är nödvändigt på grund av en allvarlig fara för människors eller djurs hälsa, djurens välbefinnande eller livsmedelssäkerheten.

Meddelande av ett förbud, en begränsning eller någon annan administrativ åtgärd förutsätter att aktören trots uppmaning från myndigheten inte inom utsatt tid har avhjälpt bristen. Den behöriga myndighet som meddelat förbudet ska återkalla begränsningen, förbudet eller någon annan administrativ åtgärd genast när det på basis av en utredning kan säkerställas att missförhållandet har avhjälpts och att förpliktelserna iakttas.

Beslut om avlivning av ett oidentifierat djur fattas av regionförvaltningsverket i enlighet med artikel 138.2 k i kontrollförordningen.

34 §

Återkallande av registrering

Registreringen av en aktör kan återkallas, om förutsättningarna för registrering inte längre uppfylls eller om det i verksamheten på något väsentligt sätt bryts mot bestämmelserna om identifiering och registrering av djur eller mot beslut som fattats med stöd av bestämmelserna. En förutsättning för återkallande av registreringen är dessutom att aktören trots uppmaning från den behöriga myndigheten inte har avhjälpt bristen inom utsatt tid.

Registreringen kan återkallas temporärt, om den brist som avses i 1 mom. kan avhjälpas. Ett temporärt förbud gäller tills den behöriga myndigheten meddelar sitt slutliga avgörande i ärendet.

Beslut om återkallande av registrering fattas av den behöriga myndighet som har gjort registreringen.

35 §

Vite och hot om tvångsutförande

Den behöriga myndigheten kan förena ett föreläggande, förbud eller någon annan administrativ åtgärd som den meddelat med stöd av 32 och 33 § med vite eller med hot om att de försummade åtgärderna vidtas på den försumliges bekostnad.

Bestämmelser om vite och hot om tvångsutförande finns i viteslagen (1113/1990).

36 §

Administrativ påföljdsavgift

Regionförvaltningsverket och närings-, trafik- och miljöcentralen kan påföra en påföljdsavgift på minst 300 och högst 5000 euro, om någon

- 1) försummar anmälningsskyldigheten enligt 3—6 och 19 §,
- 2) försummar skyldigheten enligt 7 § att föra och bevara journaler,
- 3) försummar skyldigheten enligt 8—15 § att märka djur,
- 4) bedriver verksamhet som kräver tillstånd till undantag enligt 16 § utan tillstånd,
- 5) förflyttar djur som avses i 18 § mellan medlemsstaterna utan identitetshandling och förflyttningsdokument som uppfyller kraven.

Tullen kan påföra påföljdsavgift enligt 1 mom., om gärningen eller försummelsen har upptäckts i samband med övervakning som Tullen genomför.

Vid bedömningen av påföljdsavgiftens storlek ska hänsyn tas till förfarandets art, omfattning, skadlighet och hur ofta förfarandet upprepats. Avgiften behöver inte påföras eller avgiften kan påföras till ett mindre belopp än minimibeloppet, om gärningen kan anses vara ringa eller om det med tanke på försummelsens art, hur ofta den upprepats, försummelsens planmässighet och andra omständigheter är skäligt att ingen avgift påförs eller att den är lägre än minimibeloppet. Påföljdsavgiften ska betalas till staten.

Påföljdsavgift får inte påföras en fysisk person som misstänks för samma gärning i en förundersökning, en åtalsprövning eller ett sådant brottmål som behandlas i domstol eller som har dömts för samma gärning genom en lagakraftvunnen dom. Om en påföljdsavgift har påförts en fysisk person, får personen inte i domstol dömas till straff för samma gärning.

Påföljdsavgift får inte påföras om det har förflutit mer än ett år sedan gärningen begicks. En påföljdsavgift preskriberas fem år efter den dag då det lagakraftvunna avgörandet om påföljdsavgiften meddelades. Bestämmelser om verkställighet av påföljdsavgifter finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002).

37 §

Överträdelseavgift

Om någon bryter mot skyldigheten att medföra och visa upp en identitetshandling för djur i samband med den övervakning av djurtransporter som avses i 25 §, har polisen rätt att påföra en överträdelseavgift på 40 euro för överträdelsen.

Bestämmelser om verkställighet av överträdelseavgifter finns i lagen om verkställighet av böter.

38 §

Straffbestämmelser

Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet

bryter mot en begränsning, ett förbud eller någon annan administrativ åtgärd som meddelats med stöd av 33 § ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för brott mot lagen om identifiering och registrering av djur dömas till böter.

Tillsynsmyndigheterna behöver inte anmäla en förseelse till förundersökningsmyndigheten, om gärningen eller försummelsen är ringa och det inte är fråga om upprepade överträdelser av myndighetens förbud eller förelägganden.

7 kap.

Särskilda bestämmelser

39 §

Skydd för rapportörers identitet

Om en anmälan till den behöriga myndigheten om en faktisk eller misstänkt överträdelse av de bestämmelser som omfattas av myndighetens tillsyn har gjorts av en fysisk person, ska personens identitet hållas hemlig, om ett röjande av personens identitet utifrån omständigheterna kan bedömas orsaka personen skada.

40 §

Avgifter för myndigheters prestationer

I fråga om avgifter som tas ut för statliga myndigheters tillsyn enligt denna lag och enligt bestämmelserna om identifiering och registrering av djur i EU:s djurhälsoförfordning föreskrivs i kapitel VI i kontrollförfordningen. Dessutom tillämpas lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992), om inte något annat föreskrivs i kontrollförfordningen. Närmare bestämmelser om de nationella arrangemangen enligt artiklarna 79–82 i kontrollförfordningen och bestämmandet av avgifternas storlek får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Regionförvaltningsverket bestämmer och tar ut avgifter till staten för kommunalveterinärens prestationer enligt bestämmelserna om identifiering och registrering av djur. Bestämmelser om storleken på de avgifter som tas ut för kommunalveterinärens prestationer och om det förfarande som ska iakttas vid fakturering av prestationerna utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

41 §

Arvoden och ersättningar som betalas till andra än myndigheter

Livsmedelsverket och regionförvaltningsverket betalar arvoden eller ersättningar för de uppgifter som de som bemyndigats att utföra uppdrag enligt 26 § 1 mom. utför och Livsmedelsverket arvoden och ersättningar för de uppgifter som de som bemyndigats att utföra uppdrag enligt 26 § 2 mom. utför samt ersätter de kostnader som uppkommit på basis av avtal.

42 §

Ersättning som staten betalar till kommunerna

I 23 § i veterinärvårdslagen föreskrivs det om kommunens rätt att av statsmedel få ersättning för utförandet av sådana uppgifter som enligt denna lag hör till kommunalveterinären.

43 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

På sökande av ändring i kommunalveterinärens beslut tillämpas lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

I ett beslut av den behöriga myndigheten kan det bestämmas att beslutet ska iakttas trots ändringssökande, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

Bestämmelser om sökande av ändring i Tullens beslut finns dock i tullagen.

Bestämmelser om sökande av ändring i avgifter som tas ut till staten enligt 40 § finns i 11 b § i lagen om grunderna för avgifter till staten.

44 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om ett system för identifiering av djur (238/2010).

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till den upphävda lagen, ska bestämmelserna i denna lag tillämpas i stället för den upphävda lagen efter ikraftträdandet av denna lag.

Anläggningar och aktörer som har registrerats före ikraftträdandet av denna lag anses vara registrerade i enlighet med denna lag. Identifieringsmärken som har godkänts före ikraftträdandet av denna lag anses vara godkända i enlighet med 8 § i denna lag.

2.

Lag

om ändring av lagen om animaliska biprodukter

I enlighet med riksdagens beslut

ändras till lagen om animaliska biprodukter (517/2015) en ny 36 a § som följer:

36 a §

Register över platser för utfodring med kadaver

I fråga om en plats för utfodring med kadaver registreras följande uppgifter:

- 1) identifikationsuppgifter om den driftansvarige som ansvarar för utfodringsplatsen,
- 2) utfodringsplatsens läge,
- 3) tidpunkt när utfodringsverksamheten är avsedd att inledas,
- 4) den animaliska biproduktens art eller beskaffenhet,
- 5) det område eller den plats där biprodukten samlas in,
- 6) väsentliga förändringar i verksamheten,
- 7) upphörande med verksamheten.

Den driftansvarige är skyldig att för införande i registret över platser för utfodring med kadaver anmäla de uppgifter som avses i 1 mom. 1–5 punkten innan utfodringen inleds samt de uppgifter som avses i 6 och 7 punkten senast 30 dygn efter händelsen i fråga.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av om ändring av 2 § i veterinärvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i veterinärvårdslagen (765/2009) 2 § 2 mom., sådant det lyder i lag 198/2013, som
följer:

2 §

Tillämpningsområde

Bestämmelser om tillsyn som hör till tillämpningsområdet för denna lag finns dessutom i livs-
medelslagen (/2021), lagen om djursjukdomar (76/2021), djurskyddslagen (247/1996), lagen
om transport av djur (/2021), lagen om medicinsk behandling av djur (387/2014), lagen om
verkställighet av jordbruksstöd (192/2013) och lagen om identifiering och registrering av djur (
/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 25 § i lagen om verkställighet av jordbruksstöd

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om verkställighet av jordbruksstöd (192/2013) 25 § 2 mom. som följer:

25 §

Särskilda bestämmelser i fråga om tvärvillkor

Närings-, trafik- och miljöcentralen och regionförvaltningsverket utövar tillsyn över efterlevnaden av livsmedelslagen (/2021), lagen om djursjukdomar (76/2021), lagen om medicinsk behandling av djur (387/2014), foderlagen (/2021), lagen om växtskyddsmedel (1563/2011) och djurskyddslagen (247/1996) till den del tillsynen gäller iakttagandet av andra tvärvillkor än de som avses i 1 mom. Närings-, trafik- och miljöcentralen utövar tillsyn över efterlevnaden av lagen om identifiering och registrering av djur (/2021) till den del tillsynen gäller iakttagandet av tvärvillkoren. Utöver det som föreskrivs i denna lag ska bestämmelserna om tillsyn och tillsynsmyndigheter i de nämnda lagarna och i veterinärvårdslagen (765/2009) iakttas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Den tillämpas dock först från och med den 1 januari 2022.

5.

Lag

om ändring av lagen om djursjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om djursjukdomar (76/2021) en ny 94 a § som följer:

94 a §

Påföljdsavgift inom djursjukdomskontrollen

Regionförvaltningsverket kan bestämma att en påföljdsavgift inom djursjukdomskontrollen på minst 300 och högst 5 000 euro ska betalas av den som

1) bryter mot en i 11 § 1 mom. föreskriven skyldighet i anslutning till den obligatoriska zoonosövervakningen, den i 15 § 2 mom. föreskrivna skyldigheten att vaccinera eller ge behandling åt djur eller den i 16 § 1 mom. föreskrivna skyldigheten vid ordnande av en djurutställning eller någon annan motsvarande tillställning,

2) inte iakttar en skyldighet eller ett förbud som föreskrivits med stöd av 17 § i syfte att förhindra spridningen av en djursjukdom,

3) försummar uppgörandet av en i 18 § avsedd beredskapsplan,

4) försummar de provtagningsåtgärder som han eller hon med stöd av 23 § 4 mom. ålagts utföra i samband med en övervakningsundersökning,

5) bedriver verksamhet som förutsätter tillstånd, godkännande, utseende eller registrering enligt 39–41, 43, 53, 63 eller 64 § utan sådant tillstånd, godkännande eller utseende eller sådan registrering som krävs,

6) till eller från landet förflyttar sådana djur eller produkter som inte uppfyller kraven på djur eller produkter som förflyttas enligt del IV i EU:s djurhälsoförordning, förordningen om sällskapsdjur eller 52 § i denna lag eller enligt bestämmelser som utfärdats med stöd av dessa, eller enligt bestämmelser som utfärdats med stöd av 51 § 3–5 punkten i denna lag, eller förflyttar djur eller produkter i strid med artikel 15 i TSE-förordningen eller med bestämmelser som utfärdats med stöd av 47 § 2 mom. i denna lag,

7) släpper djur fria i naturen i strid med 48 § 1 mom. eller del IV avdelning II i EU:s djurhälsoförordning, eller

8) försummar skyldigheten enligt 55 § att förvara dokument.

Tullen kan påföra en påföljdsavgift enligt 1 mom. om förseelsen eller försummelsen har upptäckts i kontroll som utförts av Tullen.

Vid bedömningen av påföljdsavgiftens storlek ska hänsyn tas till förfarandets art och skadlighet och hur ofta förfarandet upprepats. Avgiften behöver inte påföras eller avgiften kan påföras till ett mindre belopp än minimibeloppet, om gärningen kan anses vara ringa eller om det med tanke på försummelsens art, hur ofta den upprepats, försummelsens planmässighet och andra omständigheter är skäligt att ingen avgift påförs eller att den är lägre än minimibeloppet. Påföljdsavgiften ska betalas till staten.

Påföljdsavgift inom djursjukdomskontrollen får inte påföras en fysisk person som misstänks för samma gärning i en förundersökning, en åtalsprövning eller ett sådant brottmål som behandlas i domstol eller har dömts för samma gärning genom en lagakraftvunnen dom. Om en påföljdsavgift påförts en fysisk person, får personen inte i domstol dömas till straff för samma gärning.

Påföljdsavgift inom djursjukdomskontrollen får inte påföras om det har förflutit mer än ett år sedan gärningen begicks. En påföljdsavgift preskriberas fem år efter den dag då det lagakraftvunna avgörande som gäller betalning av påföljdsavgiften meddelades. Bestämmelser om verkställighet av påföljdsavgifter finns i lagen om verkställighet av böter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 2 mom., sådant det lyder i lag / ,
som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

På det sätt som föreskrivs i denna lag verkställs också en oljeutsläppsavgift enligt 3 kap. 1 § i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009), en försummelseavgift enligt 9 § i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006), en påföljdsavgift enligt 11 a kap. 3 § i arbetsavtalslagen (55/2001), en försummelseavgift enligt 35 § i lagen om utstationering av arbetstagare, en försummelseavgift enligt 6 § i lagen om skyldighet att erbjuda kvitto vid kontantförsäljning (658/2013), en överträdelseavgift enligt 49 § och en påföljdsavgift enligt 51 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken (1188/2014), en påföljdsavgift enligt 71 § i alkohollagen (1102/2017), en påföljdsavgift enligt 35 § i utsädeslagen (600/2019), en påföljdsavgift enligt 26 § i växtskyddslagen (1110/2019), en påföljdsavgift inom införselkontrollen enligt 15 § i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019), en påföljdsavgift inom foderkontrollen enligt 51 § i foderlagen (1263/2020), en påföljdsavgift enligt 94 a § i lagen om djursjukdomar (76/2021) och en påföljdsavgift enligt 37 § och en överträdelseavgift enligt 38 § i lagen om identifiering och registrering av djur (/2021).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 20xx

Statsminister

Sanna Marin

Jord- och skogsbruksminister Jari Leppä